katılım finans

TKBB'NİN KURUMSAL İLETİŞİM YAYINIDIR

YIL: 4 SAYI: 19 MAYIS - HAZİRAN 2020

22

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı
Dr. Ali Taha Koç

TEKNOLOJİYİ ÜRETEN BİR TÜRKİYE OLMAK İÇİN
ÇALIŞIYORUZ

50

YEŞİL SUKUK,
TÜRKİYE İÇİN ÖNEMLİ BİR FIRSAT

46

KORONAVİRÜS SONRASI BİZİ
NELER BEKLİYOR?

68

İSLAM HUKUKUNDA
CÜ'ÂLE AKDİ

Esaslı Bankacılık

#1 FAİZSİZ FİNANS ESASI
Katılım bankacılığı, faizsiz finansman modeli sunar. Paradan para kazanmayı değil, ticari faaliyetleri esas alır.

#2 TİCARET ESASI
Katılım bankacılığı, ekonomiyi kalkındıracak etik bir ticaret anlayışını benimser. Alım ve satımda netlik esastır.

#3 PAYLAŞMA ESASI
Katılım bankacılığı; ticaret, vekâlet, ortaklık ve kiralama yöntemleriyle kullandırdığı finansmandan oluşan kâr ve zararı, katılımcılarıyla adilce ve söz verdiği gibi paylaşır.

#4 MEMNUNİYET ESASI
Katılım bankacılığı, insan odaklı yaklaşımı gereği, müşterilerine üst düzey memnuniyet sağlamayı amaçlar. Hizmetlerini en iyi ve en kaliteli şekilde sunmak için azami çabayı gösterir.

#5 DENETİM ESASI
Katılım bankacılığı, standart denetimlerin yanı sıra Katılım Bankacılığı ilkelerine uygunluk denetimine de tabidir. Değerlerimizle örtüşmeyecek, sağlığa zararlı olabilecek hiçbir ürünü veya ticari faaliyeti finanse etmez.

#6 YARDIMLAŞMA ESASI
Katılım bankacılığı, elde ettiği kazancın bir kısmını sosyal sorumluluk projelerinde değerlendirerek sosyal dengenin sağlanmasına destek olur.

#7 TAM HİZMET ESASI
Katılım bankacılığı, müşterilerinin tüm ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak ürün ve hizmet çeşitliliğine sahiptir. Sektöre kazandırdığı özel ürünleri ve geleneksel bankacılığın katılım bankacılığı değerleriyle çelişmeyen tüm enstrüman ve imkânlarını bir arada sunar.

#8 SÖZLEŞME ESASI
Katılım bankacılığı, müşterileriyle başlangıçta sözleştiği her şeyin geçerliliğini sözleşme boyunca korur. Sözleşmeye sadakat esastır.

#9 TOPLUMSAL FAYDA ESASI
Katılım bankacılığı, toplumsal kalkınmaya destek olacak projelerin finansmanına öncelik verir.
Ekonomik büyümeye ve toplumsal refaha katkı sağlar.

#10 ORTAKLIK ESASI
Katılım bankacılığı her müşterinin bir ortak olduğunun bilincindedir ve her zaman birlikte kazanmayı esas alır.

Katılım bankacılığı güçlü esaslar üzerinde yükseliyor, Türkiye katılımla güçleniyor.

Katılım bankacılığını anlayanlar, emeklerinin ve alın terlerinin karşılığı olan birikimlerini gönül rahatlığıyla ekonomiye kazandırıyor. Katılım bankacılığı büyüdükçe hem katılımcılar hem de Türkiye kazanıyor. Esaslarına bağlılıkla yükselen bu değeri tanıdıkça siz de yürekten katılacaksınız.

TKBB TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ

alBaraka | EmlakBank | KuveytTürk | Türkiye Finans | VAKIF KATILIM | Ziraat Katılım

KATILIM FİNANS DERGİSİ

DİJİTALLEŞİYOR

Dinle | Gör | Seyret | Oku | Paylaş

Dergimizde yer alan içerikleri;
Dinle, Gör, Seyret, Oku ve Paylaş seçenekleriyle
www.katilimfinans.com.tr
sitemizden takip edebilirsiniz.
(Her içeriğin kullanılabilir seçeneği ilgili sayfalarda işaretlidir)

katılımfinans

katılım finans

İçindekiler

Yıl:4 Sayı: 19 Mayıs-Haziran 2020

YORUM

10
EKONOMİK VE SİYASİ İLİŞKİLER YENİDEN ŞEKİLLENECEK

ANALİZ

12
KATILIM BANKACILIĞI, REEL EKONOMİNİN DESTEKLEYİCİSİ OLACAK

RÖPORTAJ

22
TEKNOLOJİYİ ÜRETEN BİR TÜRKİYE OLMAK İÇİN ÇALIŞIYORUZ

28
KAPAK
AAOIFI STANDARTLARININ TÜRKİYE'DE UYGULANABİLİRLİĞİ

YORUM

40
HAK ARAMANIN YOLU KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

YORUM

36
KATILIM BANKALARI 2025 HEDEFLERİNE NE KADAR YAKIN?

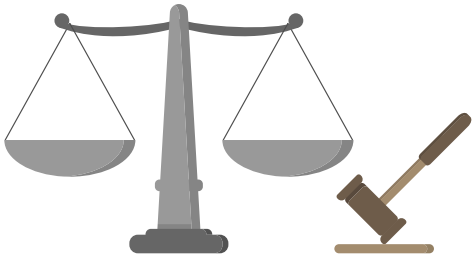

DOSYA

46
KORONAVİRÜS SONRASI BİZİ NELER BEKLİYOR?

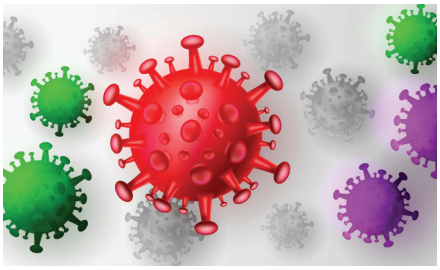

EĞİTİM

62
İSLAM'DA FAİZSİZ TİCARET HAYATI VE SİGORTA

AKTÜEL

68
İSLAM HUKUKUNDA CÜ'ÂLE AKDİ

56
TAM BİR ASIRDIR, BAĞIMLILIKLA MÜCADELE EDİYORUZ

TARİH

72
FAİZSİZ FİNANS SİSTEMİNİN ÖNCÜSÜ OSMANLI PARA VAKIFLARI

ROTA

76
ORTA ASYA'DA TARİHÎ BİR MİRAS: SEMERKANT

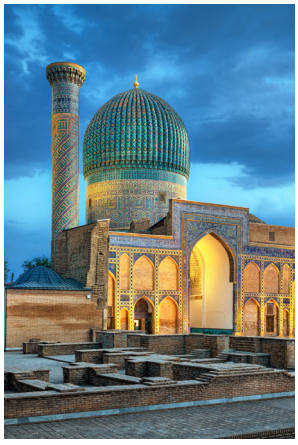

katılım finans

TKBB Adına İmtiyaz Sahibi
Osman Akyüz

Danışma Kurulu
Metin Özdemir
İkram Göktaş
Melikşah Utku
Nevzat Bayraktar
Ufuk Uyan
Murat Akşam
Temel Hazıroğlu
Dr. Ahmet Albayrak

Genel Yayın Yönetmeni
Aydın Yabanlı

Yayın Kurulu
TKBB İletişim Komitesi
Burak Yedek
Ahmet İkizoğlu
Emre Memiş
Elif Bilge Ceylan
Yusuf Armağan
Ömer Berkli

TKBB TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ

Merkez
Saray Mh. Dr. Adnan Büyükdeniz Cd. Akofis Park C Blok
No:8 Kat:8 34768 Ümraniye / İSTANBUL
T: +90 (216) 636 95 00 (pbx)
www.katilimfinans.com.tr
bilgi@katilimfinansdergisi.com.tr

YAPIM
cubemedya YAYINCILIK

Genel Direktör
Mustafa Özkan

Yayınlar Koordinatörü
Merve Ay

Editörler
Cem Eker, Gültuğ Erdöl,
Serdar Ergün

Sanat Yönetmeni
Cüneyt Mert

İnfo Tasarımlar
Merve Aktaş

Dijital Proje Yöneticisi
Rabia Topçu

Yayın Danışmanı
Yakup Kocaman

Katkıda Bulunanlar
Beyza Nur Avcı

Ticari İşler Direktörü
Ömer Arıcı

Finans Sorumlusu
Mine Demirkan

Yayın Türü
Süreli yayın
İki ayda bir yayınlanır

Baskı
Seçil Ofset
100. Yıl Mahallesi
Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No:77 Bağcılar / İstanbul
T: 0 (212) 629 06 15 pbx

/katilimfinansdergisi @KatilimFinans /katilimfinansdergisi

TKBB'nin Kurumsal İletişim Yayınıdır. Bu dergide yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin resmi görüşünü yansıtmaz, imzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Zor Günleri Birlikte Atlatacağız

Devletimiz, bu zor dönemde tüm kurum kuruluşları ve çalışanlarıyla topyekûn seferberlik ilan etti. Finans sektörü çalışanları olarak bizler de görevimizin başındayız

Merhabalar,

İnsanlık tarihi boyunca zaman zaman salgın hastalıklar meydana gelmiş ve çok ciddi can kayıplarına yol açmıştır. Son aylarda da koronavirüs salgınına hep birlikte şahitlik ediyoruz. Asya'dan Avrupa'ya, Körfez ülkelerinden Amerika'ya tüm dünyayı etkisi altına almayı başaran bu salgın, sosyal hayatı durdurmanın yanı sıra, ciddi boyutta ekonomik tedbirler almayı gerektiren bir süreci meydana getirdi. Genel halk sağlığı tedbirleri kapsamında alınan sokağa çıkma kısıtlamaları, sosyal izolasyon ve seyahat sınırlaması ile birlikte, krizi ekonomik manada en az hasarla atlatmak isteyen dünya ülkeleri, kapsamlı destek paketlerini devreye almıştır. Yani küresel ekonomi, son yılların en zorlu sınavıyla karşı karşıyadır.

Koronavirüs salgını ile alakalı ülkemizdeki ilk vaka 10 Mart'ta Sağlık Bakanımız tarafından kamuoyu ile paylaşıldı. Devletimiz, en başından itibaren bu hastalıkla ilgili gelişmeleri yakından takip etmek suretiyle önemli tedbirleri zamanında ve etkin bir şekilde hayata geçirdi. Devletimiz, bu zor dönemde tüm kurum kuruluşları ve fedakâr çalışanlarıyla topyekûn bir seferberlik ilan etti. Ekonominin can damarı konumundaki finans sektörü çalışanları olarak bizler de sorumluluk ilkesiyle görevimizin başındayız.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) olarak önceliğimiz, çalışanlarımız ve tüm paydaşlarımızın sağlıklı ve huzurlu bir ortama sahip olmasını sağlamaktır. Bu konuda salgınla mücadele kapsamında hızlıca, tavsiye niteliğinde kararlarımızı kamuoyu ile paylaştık. Birlikteliğimizi daim kılmak ve hedeflerimizden uzaklaşmamak için eskisinden daha çok gayret göstermekteyiz.

Türkiye'de faaliyet gösteren katılım bankaları, müşteri deneyimi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak teknoloji yatırımlarına büyük önem vermiştir. Bankalarımızın internet ve mobil bankacılık uygulamalarındaki başarılı çalışmaları sayesinde hizmetler aksamadan sürdürülmektedir. Nitekim bu sayede fiziki olarak şubeye gitme ihtiyacı önemli ölçüde azaltılmıştır. Bu sayede vatandaşlarımız; dışarıya çıkmanın tehlike arz ettiği günümüzde, bankacılık işlemlerini güvenle gerçekleştirme şansına sahiptir. Son olarak belirtmek isterim ki devletimizin sağlık alanında yaptığı yatırımlar ve fedakâr sağlık çalışanlarımız sayesinde, koronavirüs mücadelesinde başarılı bir sınav vermekteyiz. Ancak başarımızın devamlılığı, vatandaşlarımızın kurallara riayet etmesiyle de doğru orantılıdır. Siz değerli okurlarımızdan ricamız, geçici olan bu sürece bir süre daha sabır göstermenizdir. Salgında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, sevenlerine sabırlar diliyorum. Tüm insanlığın bu felaketten kurtuluşuna dua ediyorum. Bu vesile ile ramazan-ı şerifinizi tebrik ediyor, paylaştıkça bereketlenen güzel bir ay geçirmenizi diliyorum. Allah'a emanet olun…

Metin ÖZDEMİR
TKBB Yönetim Kurulu Başkanı

KATILIM FİNANS DERGİSİ WEB SİTESİNDE
BLOGGER OLMAK İSTER MİSİNİZ?

Lisans, yüksek lisans, doktora öğrencileri
ve akademisyenlerin yanı sıra katılım bankacılığı
sektöründe çalışan veya sektöre ilgi duyan
herkesin başvurularını bekliyoruz.

katilimfinans.com.tr

katılımfinans

TKBB TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ

Editör'den

Evlerinizde Kalın, Sağlıkla Kalın

En kısa zamanda koronavirüs sürecini geride bırakıp sağlıklı günlere adım atmamız dileğiyle...

Değerli okurlarımız,

Çin'in Vuhan kentinde 2019'un sonunda ortaya çıkan ve kısa sürede küreselleşen bir pandemi ile karşı karşıya olduğumuz günlerden geçiyoruz. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bu salgına karşı olağanüstü bir mücadele başlatıldı ve kapsamlı önlemler alındı. Bizler, 19'uncu sayımızın hazırlıkları aşamasındayken ülkemizdeki ilk koronavirüs vakası görüldü. Dolayısıyla bu durum, yayın hazırlığı sürecinde bazı değişiklikler yaşamamıza sebebiyet verdi. Özetle ülkemizin koronavirüs sürecini en az hasarla atlatabilmesi adına, yetkililerin açıkladıkları önlemleri uygulamaya gayret gösterdik. Tarihî anlara şahitlik ettiğimiz dönemde hazırlanan 19'uncu sayımızı da ilgiyle okuyacağınızı ümit ediyorum.

Bu sayımızın içerik kurgusundan bahsederken öncelikle kapak röportajımıza değinelim. Kapak röportajımızı, COVID-19'la ilgili en güncel verilere ulaşmamızı sağlayan, konuyla ilgili bilgi kirliliğinin önüne geçilmesinde rol oynayan ve bu vesileyle adını son dönemde daha sık duymaya başladığımız T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Sayın Ali Taha Koç ile gerçekleştirdik. Koç, T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi'nin çalışmalarından siber güvenlik kavramına ve Türkiye'nin Millî Teknoloji Hamlesi'ne kadar pek çok konuda sorularımızı yanıtladı. Kendilerine değerli açıklamalarından dolayı teşekkürü borç biliyorum. Ayrıca aktüel röportajımızı gerçekleştirdiğimiz Yeşilay Genel Başkanı Prof. Dr. Mücahit Öztürk'e de paylaştığı kıymetli bilgiler için teşekkür ederim. Öte yandan bu sayımız özelinde belirlediğimiz kapak konumuz, AAOIFI Standartlarının ülkemizdeki uygulanabilirliğine dairdi. Sözkonusu metni, KGK Denetim Standartları Dairesi Başkanı Hasan Gül ve KGK Uzmanı Sezayi Toprak kaleme aldı. "Hak Aramanın Yolu: Kamu Denetçiliği Kurumu" başlıklı yazıyı Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, "Yeşil Sukuk, Türkiye İçin Önemli Bir Fırsat" metnini Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ela'nın, "İslam'da Faizsiz Ticaret Hayatı ve Sigorta" başlıklı konuyu ise Prof. Dr. Hamdi Döndüren'in kaleminden sizlerle buluşturuyoruz.

Geçmiş dönemde yaşanan salgınların; bıraktığı izleri ve toplumları etkilediği alanları Dr. Mahmut Tokaç, koronavirüs sonrası bizi neler beklediğine dair konuyu da Dr. Ömer Emeç sizler için detaylandırdı. Ayrıca Prof. Dr. Hüseyin Esen ve Prof. Dr. Tahsin Özcan hocalarımızın yanı sıra yayınımızda yer alan yazarlarımızın her birine katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Sözlerimi tamamlamadan hemen önce, dergimizin yeni web sitesinin hazırlıklarında son aşamaya geldiğimizi de söylemek isterim. Bir sonraki sayımızın sizlere ulaştığı günlerde, koronavirüslü günleri geride bırakmış olmamız ümidiyle keyifli okumalar dilerim.

Merve Ay
Yayın Yönetmeni

TKBB Genel Sekreteri
Osman Akyüz

Ekonomik ve Siyasi İlişkiler Yeniden Şekillenecek

Türkiye, pandemi sürecini başarılı bir şekilde yürütüyor ve önlemlerini her geçen gün artırmaya devam ediyor

Hem ülkemiz hem de dünya, maalesef bir pandemi ile karşı karşıya ve bu durumun boyutlarının nereye varacağını kestirmek güç. Hastalık insanların yakın temasıyla hızla yayılıyor; bu da bizi, sosyal mesafe uygulamaya mecbur bırakıyor. Ne yazık ki karantina gerekliliği de var ve bir tecrit sözkonusu.

Her gün dünya genelinde binlere varan ölümleri, üzüntüyle takip ediyoruz. Ölümlerin ve salgının yayılmasının önüne geçebilmek için ekonomik aktiviteyi yavaşlatmamız hatta durdurmamız gerekebiliyor. Tabii ki bu da dünyada çok ciddi bir iktisadi sorun anlamına geliyor. Ülkeler bir yandan hastalıkla mücadele ederken iş gücünün de evlerinde kalmak zorunda olması, ekonomik aktivenin bozulmasına yol açıyor.

FAİZ HADLERİ AŞAĞI ÇEKİLDİ

Borsalarda da yaşanan paniğin durdurulabilmesi için ülkeler, faiz hadlerini aşağı çekti. Avrupa'da ve Amerika'da bu oranlar, sıfır düzeyine indi. Ayrıca kimilerinin işsiz kalması kimilerinin ise iş yerlerini kapatmak durumunda olmaları nedeniyle ülkeler, vatandaşları için nakdi destek sağlama yoluna gitti. Örneğin; Amerika, Almanya, İngiltere, Fransa, İspanya ve İtalya gibi bazı ülkeler, belirledikleri meblağları açıklayarak halka dağıtacakları bilgisini paylaştı. Gidişatın nereye varacağını ise bugünden okumak mümkün görünmüyor.

GELECEĞİ, HASTALIĞIN SEYRİ BELİRLEYECEK

Koronavirüs nedeniyle dünyada bir panik havası var ve insanlar zor süreçler yaşıyor. Özellikle İngiltere, Fransa, İtalya, İspanya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde salgın yaygınlık kesbediyor. İnsanlar evlerine kapandılar hatta bazı ülkeler, sokağa çıkma yasağı ilan etti. Böylelikle dolaşım özgürlüğü de büyük oranda kısıtlanmış oldu. İlk aşamada borsalar çökmüştü, sonrasında toparlanma sürecine geçti. Devletler de nakit desteği verince bir den-

DEVLETİMİZİN EKONOMİ YÖNETİMİYLE BUGÜNLERİ, HEP BİRLİKTE GERİDE BIRAKACAĞIZ

gelenme süreci başladı; ancak yine de geleceği hastalığın seyri belirleyecek. Hastalığın yayılmasını önleyemezsek ve daha sıkı tedbirler almak durumunda kalırsak bu ekonominin büzülmesi ve üretimde ciddi sıkıntılar yaşanması anlamına gelecek.

TÜRKİYE, PANDEMİ SÜRECİNİ NASIL YÖNETTİ?

Unutulmaması gereken bir durum var: Koronavirüs, direnci düşük bir insana bulaştığında kısa zamanda onu ölüme sürükleyebiliyor. Buna rağmen İngiltere, İtalya ve Fransa gibi ülkeler, bu salgını ciddiye almadılar; virüsün bağışıklık mekanizmasıyla kendiliğinden geçip gideceğini düşündüler ve yanıldılar. Oysa bizim devletimiz konuya en başından beri proaktif yaklaştı ve gerekli önlemleri alma sürecinde geç kalmadı. Bunun avantajını yaşıyoruz ve yaşamaya devam edeceğiz. Türkiye, pandemi sürecini başarılı bir şekilde yürütüyor ve önlemlerini her geçen gün artırmaya devam ediyor. Ancak diğer yandan salgın da yayılma istidadı göstermeyi sürdürüyor ve bu seyri mutlaka bloke etmemiz şart, yoksa bu virüsle başa çıkmamız zorlaşacak. Temennimiz, bu işin en kısa sürede dünya genelinde kontrol altına alınabilmesi yönünde. İlaç ve aşı geliştirilmesi çalışmalarında başarı sağlanmasını da canıgönülden diliyorum. Eminim ki insanlık bu musibetin çaresini bulacak. Allah hem bizleri hem de dünyayı daha beterinden korusun.

DEVLETİMİZİN TALEPLERİ YÖNÜNDE HAREKET EDİYORUZ

Bizler de Türkiye Katılım Bankaları Birliği ve katılım bankaları olarak en başından beri, devletimizin yönlendirmeleri ve talepleri doğrultusunda hareket ediyoruz. Bu bağlamda ülkemizin önlemlerine uyup gücümüzün yettiği ölçüde, finansal sisteme yüklenen veya bu sistemden beklenen görevleri yapma gayreti içerisindeyiz. Ekonomimiz daha ciddi tahribatlara uğramadan bu süreci geçebilmemiz çok önemli. Dolayısıyla TKBB olarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklamış olduğu 100 milyar liralık "Ekonomik İstikrar Kalkanı" paketine destek veriyoruz. Mümkün olduğunca sistemimizi ayakta tutma gayretindeyiz. Çünkü bizlerin önceliği, müşterilerimizin finansal sıhhatini korumak. Hem bize paralarını emanet edenlerin hem de bizden finansman kullananların talep ve ihtiyaçlarını karşılamak durumundayız. Bu bağlamda borçlarını ödeyemeyen müşterilerimize yeni vadeler veriyoruz. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı kararı çerçevesinde Kredi Garanti Fonu, yani hazine destekli bir kredi paketi yayımlandı. Katılım bankaları da mevduat bankalarının yanında o paketin kapsamının gerektirdiği finansal uygulamaları müşterilerine sağlayacak. Birtakım çalışmalarımızı da uzaktan sürdürerek müşterilerimize finans hizmeti sağlama gayreti içerisinde olmaya devam edeceğiz.

Müşterilerimizin önemli bir kısmını KOBİ'ler oluşturuyor ve bir anlamda onlar bizim iş ortaklarımız. Dolayısıyla KOBİ'lerin ayakta durması bizler için hayati derecede önem taşıyor. Mümkün mertebede onları desteklemeyi sürdüreceğiz. Özetlemek gerekirse devletimizin ekonomi yönetimiyle bu süreci, hep birlikte geride bırakacağız. Sonrasında ise dünyada hem ekonomik hem de siyasi ilişkiler yeniden şekillenecek.

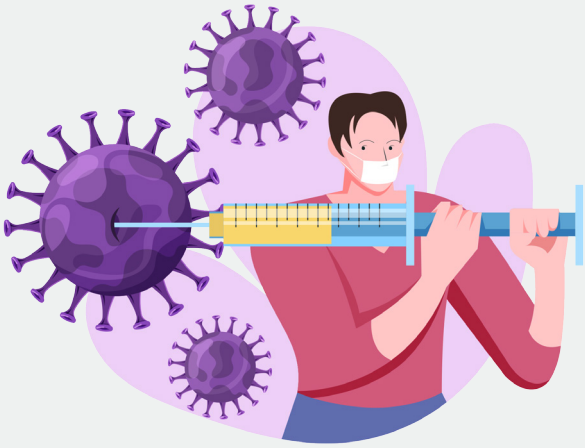

TKBB OLARAK 100 MİLYAR LİRALIK "EKONOMİK İSTİKRAR KALKANI" PAKETİNE DESTEK VERİYORUZ

Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ Hazine-Aktif Pasif ve Sermaye Piyasaları Müdürü **Serhan Yıldırım**

Katılım Bankacılığı, Reel Ekonominin Destekleyicisi Olacak

Katılım bankalarının 2019- 2020 yılları ilk iki ayında kullandırılan finansmanlar büyümesi, mevduat bankalarının gerçekleştirdikleri büyüme oranlarının üzerindedir

solution
$
teaching
research
marketing
plan
ideas
plan
leadership
manager
strategy
education
vision
$

Katılım bankacılığı ile ilgili akademik ve felsefi alanda ortaya konan birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar özü itibarıyla katılım bankacılığının, konvansiyonel bankacılıktan farklı olan; faizsizlik, spekülasyondan uzak olma, reel ekonomiyi destekleme ve kâr ile zararın paylaşılması gibi özelliklerini vurgulamaktadır. Katılım bankalarının kuruluş felsefelerini özetleyen bu farklar, sözkonusu bankaların çalışmaları esnasındaki tüm faaliyetlerinde azami dikkat gösterdikleri hususlardır. Bu yazımızda, ülkemizde yerleşik mevduat ve katılım bankalarının bilançoları üzerinden bazı okumalar yaparak yukarıda bahsedilen farkların, rakamlara ne denli yansıdığını bir nebze olsun anlatmayı ve aynı zamanda görev alanım olan Hazine Aktif-Pasif Yönetimi ve Sermaye Piyasaları açısından katılım bankacılığının ne durumda olduğunu özetlemeyi amaçlıyorum.

KULLANDIRILAN FONLAR /TOPLAM AKTİFLER KAVRAMI, MEVDUAT VE KATILIM BANKALARI İÇİN NASIL YORUMLANMALI?

Öncelikle, bankaların toplam aktiflerinin ne kadarının kullandırılan finansman (mevduat bankaları için kredi) olduğuna bakmaya çalışalım. Bu oran, bankaların fon kullandırma iştahlarını ve bilanço büyüklüklerinin ne kadarını finansman desteği için harcadığını göstermektedir:

Mevduat Bankaları	2017	2018	2019	2020-2*
Krediler/Toplam Aktifler	64.0%	61.4%	59.1%	58.9%

Katılım Bankaları	2017	2018	2019	2020-2*
Finansmanlar/Toplam Aktifler	61.0%	54.35%	47.88%	49.28%

*2020'nin Şubat ayı sonu verilerini kapsamaktadır.
Kaynak: BDDK Aylık Bülten, https://www.bddk.org.tr/bultenaylik

Kullandırılan Finansman (Kredi) Büyümesi

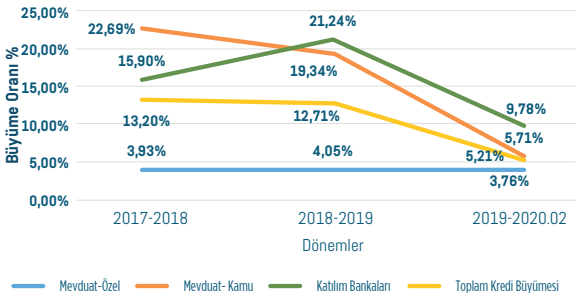

Kaynak: BDDK Haftalık Bülten, https://www.bddk.org.tr/bultenhaftalik

Tabloda 2017'den, 2020 Şubat'ına kadar geçen sürede her 100 TL'lik aktifin ne kadarının kullandırılan finansman olduğu görülmektedir. Katılım bankalarının bu göstergede mevduat bankalarından bir miktar geride kaldığı gözükmektedir. 2017'de katılım bankalarında yüzde 61 olan finansmanlar/ toplam aktifler rasyosu, toplanan fonlar tarafında yüzde 64 olmuştur. 2020 Şubat'ına gelindiğinde ise sözkonusu gösterge, katılım bankalarında yüzde 49,28 iken mevduat bankalarında yüzde 58,9 olarak gerçekleşmiştir.

Yine aynı tabloda mevduat bankaları olarak ele alınan kategoride, kamu bankaları ve özel bankalar birlikte yer almaktadır. Dolayısıyla oranları değerlendirirken kamu bankalarındaki kredi büyüme hızlarının pozitif etkisine dikkat etmekte yarar vardır. Çünkü son üç senelik kredi büyümesini ele aldığımızda, mevduat bankalarının kredi büyümesinde çoğunlukla ekonomik büyümeye destek vermek amacıyla kamu bankaları öncülüğünde kullandırılan fonların rol oynadığı bilinmektedir. Kullandırılan Finansman (kredi) büyümesi grafiği de bu durumu özetlemektedir.

Dikkat çeken bir diğer husus bu durumu katılım bankalarının 2019 ve 2020'nin ilk iki ayında kullandırılan finansmanlar büyümesinin (2019 sonuna göre 2020 Şubat ayı itibarıyla kullandırılan fonlar büyümesi; katılım bankalarında yüzde 9,78, bankacılık sektöründe ise yüzde 4,39 olmuştur) kamu, mevduat ve özel mevduat bankaların gerçekleştirdikleri büyüme oranlarının üzerinde kalmayı başarmasıdır. Ban-

REEL SEKTÖR KATILIMCILARININ FİNANSMANA ULAŞIMINDA, KATILIM BANKALARI ÖNEMLİ BİR KAYNAKTIR

kaların fon kullandırma iştahının azaldığı 2018'de, katılım bankalarının bu büyümeyi gerçekleştirmesi önemli bir göstergedir ve reel sektör katılımcılarının finansmana ulaşımında, katılım bankalarının ne denli önemli bir kaynak olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

LİKİT VARLIKLAR, BANKALARIN FON ÇIKIŞLARINA KARŞI DAYANIKLILIĞINI GÖSTERİYOR

Bir diğer oran Likit Varlıklar/ Toplam Aktif oranıdır. Bu durum bankaların likit varlıklarının, toplam aktiflerinin ne kadarını oluşturduğunu ve olası fon çıkışlarına karşın ne denli dayanıklı olduklarını göstermektedir.

Likit Varlıklar/Aktifler

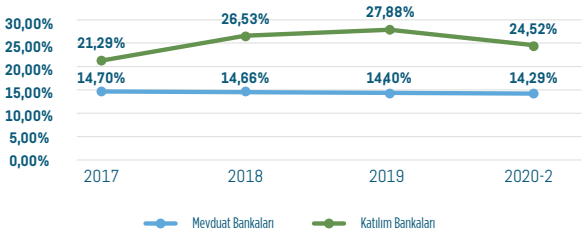

Kaynak: BDDK Haftalık Bülten, https://www.bddk.org.tr/bultenhaftalik

Görülen oranlar, katılım bankalarının mevduat bankalarına göre düşük getirili ve/veya getirisiz olan likit varlıklarda daha çok fon tuttuğunu göstermektedir. Bu durumun sebepleri arasında, katılım bankacılığında likidite yönetimi için getiri olanağı sunan varlıkların sınırlı olması gibi bazı engeller bulunmaktadır. Likit kalma içgüdüsü ise COVID-19 salgını sebebiyle dünya ekonomisinin yaşadığı zorluktan ötürü, bankaların yöneldiği bir davranış olmuştur. Beklenmedik fon çıkışları, tasarruf sahiplerinin likit varlıklara olan talebinin artması vb. durumlar sebebiyle bankaların

İSLAMİ FİNANSAL HİZMETLER YÖNETMELİĞİ

Malezya'da 20 Haziran 2015'te hayata geçirilen "İslami Finansal Hizmetler Yönetmeliği 2013" adlı düzenleme kapsamında, tasarruf mevduatı olarak bilinen ve katılma hesaplarının yanına eklemlenen, genel ve sınırlı yatırım hesabı olmak üzere iki çeşidi bulunan bir yatırım hesabı ürünü kullanıma sunulmuştur

BDDK VE TCMB GİBİ DÜZENLEYİCİ OTORİTELER, TL LİKİDİTESİ İÇİN GEREKLİ ÖNLEMLERİ AÇIKLAYARAK BANKALARIN LİKİDİTE YÖNETİMİNE DESTEK OLMAKTADIR

likit varlıklarını arttırmak için ellerindeki daha az likit varlıkları, aynı anda satmak istemelerine ve bu durumda varlık fiyatlarının düşmesine sebep olmaktadır. Bu şartlar altında varlıkların edinim fiyatlarının altında satılması, bankaların zarara uğramasına neden olabilecektir. Bu durum özellikle yabancı para varlıkları için daha önemli bir husustur. Çünkü bilindiği üzere BDDK, TCMB ve diğer tüm düzenleyici otoriteler, TL likiditesi için gerekli önlemleri açıklayarak bankaların likidite yönetimine destek olmaktadır. Ancak yabancı para için likidite sağlamak adına bankalar daha çok likit varlıklarına başvurmaktadır. Bu noktada da katılım bankalarının likit varlıklarının yüksek olması daha avantajlı bir durum oluşturmaktadır.

ATIL LİKİT VARLIKLARA KARŞI YENİ ÜRÜNLERİN GELİŞTİRİLMESİ GEREKİYOR

Salgın etkisini yitirdiğinde, atıl likit varlıkların ortaya çıkardığı düşük verimliliğe yönelik bazı çözümlere ihtiyaç duyulacaktır. Böylece katılım bankalarının likiditelerini daha verimli kullanmasına olanak sağlanabilecektir. Bu noktada ise devreye, ürün geliştirme çabalarının girmesi gerekmektedir. Bilindiği üzere likit varlıkların bilançoda tutulmasının temel amacı; bankaları olası ve/veya beklenmedik fon çıkışlarına karşı hazırlıklı tutabilmektir. Bu durum kısa vadeli katılım hesabı yoluyla fon toplanması ve uzun vadeli finansman kullandırılması çelişkisinin bir sonucudur. Çelişkinin çözümü ise gerekli düzenlemeler yapılmak suretiyle; toplanan fonların vadesini uzatabilecek, bu fonları uzun vadeli katılım bankacılığı yatırım araçlarına yönlendirilebilecek ve fon sahibine sınırlı çekme hakkı tanıyabilecek yeni tasarruf ürünlerinin geliştirilmesi ile sağlanabilir.

KATILIM BANKALARININ LİKİT VARLIKLARI GİDEREK YÜKSELİYOR

Son olarak katılım bankalarının portföylerinde bulunan menkul kıymetlerin, mevduat bankaları ile kıyaslamasına gitmek istiyorum. Aşağıdaki grafiklerde katılım ve mevduat bankalarının portföylerinde yer alan menkul kıymetlerin bilanço büyüklüklerine oranı yer almaktadır:

Katılım bankaları, bilanço yönetiminde mevduat bankalarına benzer bir trend ile menkul kıymet portföylerini, bilanço büyüklüklerinin yüzde 15'leri seviyesine çıkarmıştır. Ancak burada önemli bir fark vardır. Katılım bankalarında yaklaşık yüzde 17 olan Menkul kıymetler/Toplam Aktifler oranının yüzde 12,64'ünü yabancı para kıymetler oluşturmaktadır. Bu oran mevduat bankalarında ise sadece yüzde 5,39 seviyelerinde seyretmektedir.

Katılım bankalarının yabancı para likit varlıklarının, hâlihazırda yüksek olmasının yanında, bu bankaların 25 Ocak 2018 tarihli ve 30312 sayılı *Resmi Gazete*'de yayınlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda ve bu Karara İlişkin Tebliğ'de yapılan değişikliklerle belirli kriterleri sağlayamayan, Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt içi ve yurt dışından döviz kredisi kullanamayacağına yönelik düzenlemenin gelmesi sonucu atıl yabancı para fonlarının menkul kıymetlere yatırım yapmasının neden olduğu düşünülmektedir.

Bu noktada ortaya çıkan atıl yabancı para fonların, düzenlemenin geçtiği yıl olan 2018'de T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca yurt içinde ihraç edilen euro ve altına dayalı kira sertifikalarına yöneldiği tahmin edilmektedir. Bu hususu rakamlar ile de teyit etmek istersek, Ocak 2019 Kamu Borç Yönetimi raporunda görüleceği üzere 2018 'de 122,5 milyon euro ve 1,7 ton altın tahvili ihraç edilirken, kira sertifikası tarafında ise 565,5 milyon euro ve 2,48 ton altın tutarında ihraç gerçekleştirilmiştir. Katılım bankalarına ilişkin bu gösterge, ülkemizde faizsiz sistemde tutulan tasarrufların aynı zamanda kamu finansmanı için de önemli bir kaynak olduğunu ortaya koymaktadır.

Görülmektedir ki katılım bankacılığının mevcut konumu ve gelecek hedefleri, reel ekonominin ve ülke kalkınmasının desteklenmesine olumlu katkı yapabilecek potansiyele sahiptir. Bu potansiyeli iyi kullanabilmek için atılmış ve atılacak olan her adımın, ülkemizin finans sisteminin çeşitliliği ve gelişimi adına oldukça önemli olacağı aşikârdır.

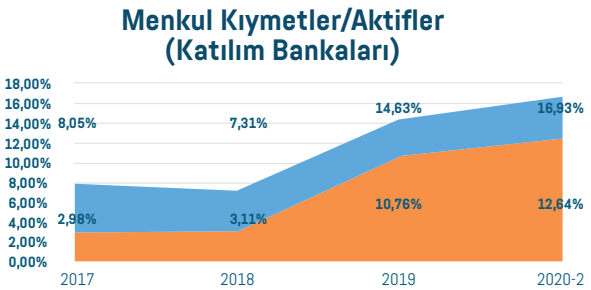

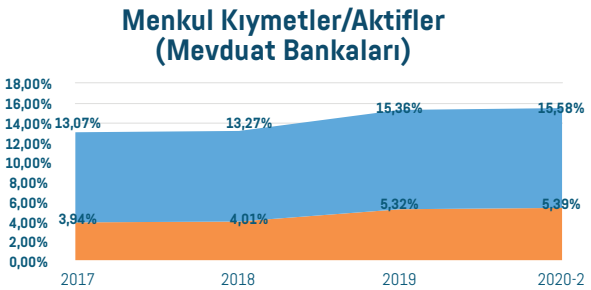

2019 SONUNA GÖRE ŞUBAT AYI İTİBARIYLA KULLANDIRILAN FONLAR BÜYÜMESİ;

KATILIM BANKALARINDA YÜZDE

9,78

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE İSE YÜZDE

4,39 OLMUŞTUR

TKBB Hukuk Müşaviri **Av. Murat Çağlar**

BANKACILIK KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER, BERABERİNDE NELER GETİRDİ?

Bankacılık Kanunu'nun temel amacı; finansal sektördeki denetim ve düzenlemeye ilişkin kuralların, uluslararası ilke ve standartlar ile uyum sağlamasıdır

25 Şubat 2020 Salı günü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7222 sayılı "Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile Bankacılık Kanunu ve diğer bazı kanunlarda önemli birtakım değişiklikler yapılmıştır. Biz bu yazımızda sözkonusu değişikliklerin bankaları ilgilendiren kısmına ilişkin değerlendirmeler yapacağız.

Bu kanunun temel amacı; finansal sektördeki denetim ve düzenlemeye ilişkin kuralların, uluslararası ilke ve standartlar ile tam uyumunun sağlanması olarak belirtilmiştir. Biz de yapılan bu temel değişiklikleri özetlemeye çalışacağız.

7222 SAYILI BANKACILIK KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN 25 ŞUBAT 2020'DE YÜRÜRLÜĞE GİRMİŞTİR

1- BANKANIN DÂHİL OLDUĞU RİSK GRUBU TANIMININ GENİŞLETİLMESİ

Bankacılık Kanunu'nun 49. Maddesinin 2. Fıkrasında yapılan düzenleme ile bankanın nitelikli pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, genel müdürü ve genel müdür yardımcıları başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla, bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticiler ile bunların eş ve çocuklarının kontrol ettiği, sınırsız sorumlu olduğu veya yönetim kurulu üyesi ile genel müdürü oldukları ortaklıklar bankanın risk grubuna dâhil edilmiştir. Bu düzenleme ile Basel Bankacılık Denetim Komitesi'nce yayınlanmış olan Etkin Bankacılık Denetimine İlişkin Temel İlkeler'e uyum sağlanması amaçlanmıştır.

2- TÜRKİYE VARLIK FONU'NA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Bankacılık Kanunu'nun 49. Maddesinde yapılan değişiklik ile sermayesinin çoğunluğu ayrı ayrı veya birlikte Hazine'ye, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ ile Türkiye Varlık Fonu'na veya merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait bankaların her birinin doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile ayrı bir risk grubu oluşturduğu hüküm altına alınmıştır. Kamu bankaları dışında kalan diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkin risk grubu tanımında da buna paralel bir değişiklik yapılmıştır. Ayrıca, Bankacılık Kanunu'nun 55. Maddesinde yapılan değişiklikle; Türkiye

BANKACILIK KANUNU'NUN MÜŞTERİ SIRRINI DÜZENLEYEN 73. MADDESİNDEKİ DEĞİŞİKLİK, KİŞİSEL VERİLERİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERLE PAYLAŞILAMAYACAĞINA DAİR DÜZENLEME GETİRMİŞTİR

Varlık Fonu Yönetimi AŞ, Türkiye Varlık Fonu veya bankalara ait fon ile yapılan işlemler ile bu kurumlarca çıkarılan veya ödemesi garanti edilen borçlanma araçları Kanunun kredi sınırlamaları dışında tutulmuştur.

3- SİSTEMİK ÖNEMLİ BANKALAR İÇİN ÖNLEM PLANI HAZIRLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Sözkonusu düzenleme, Uluslararası En İyi Uygulamalara uyum çerçevesinde yapılmış olup; Kurulca sistemik önemli olarak belirlenen bankalar, Kanun ve Kanun'a istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan koruyucu hükümlere uyumsuzluk nedeniyle veya sair suretle mali bünyelerinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması hâlinde alınacak tedbirlerin önceden belirlenmesi maksadıyla, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde önlem planı hazırlamak ve Kuruma göndermekle yükümlü hâle gelmişlerdir. Bu bankalar, konsolide veya konsolide olmayan bazda yaptıkları değerlendirmeler sonucunda, mali bünyelerinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin gerçekleşmesi veya gerçekleşme ihtimalinin ortaya çıkması durumlarında, önlem planında yer alan tedbirleri almak ve ivedilikle Kuruma bilgi vermekle yükümlüdür. Ayrıca, Kurumca konsolide veya konsolide olmayan bazda yapılan denetimler sonucunda mali bünyede bozulma meydana getirecek hâllerin gerçekleştiğinin veya gerçekleşme ihtimalinin tespit edilmesi hâlinde Kurum, bankadan önlem planında yer alan tedbirlerden birini yahut birkaçını almasını isteyebilecektir.

4- MÜŞTERİ SIRRINA İLİŞKİN DÜZENLEME

Bankacılık Kanunu'nun müşteri sırrını düzenleyen 73. Maddesinde yapılan değişiklik ile müşteri sırrı olarak tanımlanan, gerçek kişilere ait bankacılık faaliyetlerine ilişkin kişisel verilerin (mevduat bilgisi, kredi bilgisi, hesap dökümü) veri sahibinden rıza alınmış olsa dahi, ilgili müşteriden ayrıca bir talep veya talimat gelmeksizin yurt içi ve yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılamayacağına dair düzenleme getirilmiştir. Böylece 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda düzenlenen ve kişisel veri işleme şartlarından biri olan açık rızanın, bankacılık faaliyetlerine özgü müşteri sırrı niteliğindeki kişisel veriler için yeterli görülmediği ve müşterilerden bu verilerin üçüncü kişilerle paylaşılmasına yönelik talep veya talimatın arandığı hüküm altına alınmıştır. 73. Maddede yapılan bu değişiklik, yabancı ortaklı Türk bankalarının yurt dışındaki ortakları ile yapmakta oldukları veri paylaşımını zorlaştırmaktadır. Bu maddeye gelen en önemli eleştiri, hiçbir müşterinin kendi kişisel verilerinin üçüncü kişiler ile paylaşılmasına yönelik bir talepte bulunmayacağı, dolayısıyla bankaların bu konuda ortakları ile zorluk yaşayacağıdır. İşin bir diğer ilginç yanı, bazı yabancı ortaklı bankaların müşteri verilerinin ana ortaklar ile belirli şartlarda paylaşılmasına imkân veren Dördüncü Fıkra hükmünü genişletmeye yönelik olarak, kamu nezdinde girişimlerde bulunmayı düşündüğü bir dönemde bu değişikliğin gelmiş olması da sürpriz olmuştur. TBMM'de yapılan komisyon görüşmelerinde teklifin hazırlanmasında yer alan kamu görevlileri bu değişikliğin, ülkemize son zamanlarda yapılmaya çalışılan ekonomik saldırıların önüne geçebilmek ve ülkemize ait sosyal ve ekonomik verilerin sınırsız şekilde yurt dışı ile paylaşılmasının önüne geçebilmek amacıyla hazırlandığını dile getirmişlerdir. Ayrıca banka ve müşteri sırrına ilişkin paylaşımların kapsam, şekil, usul ve esasları ile bunların; işlenmesi, silinmesi, yok edilmesi ve anonim hâle getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Kurula verilmekle birlikte; Kurula ekonomik güvenliğe yönelik yaptığı değerlendirme neticesinde müşteri sırrı veyahut banka sırrı niteliğinde olan her türlü verinin, yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılması-

nı ya da bunlara aktarılmasını yasaklama ve bankaların faaliyetlerini yürütmede kullandıkları bilgi sistemleri ve bunların yedeklerinin yurt içinde bulundurulmasına karar verme yetkisi de verilmiştir.

5- FİNANSAL MANİPÜLASYON VE İŞLEM YAPMA YASAĞI

Bankaların finansal piyasalarda yapay arz, talep veya döviz kuru dâhil fiyat oluşumunu sağlamaya yönelik işlem yapması, internet ortamında farklı araçlarla gerçeğe aykırı veya yanıltıcı bilgileri yayması, tasarruf sahiplerini yanıltıcı şekilde yönlendirmesi, finansal manipülasyon ve yanıltıcı işlem olarak tanımlanmış olup idari para cezası yaptırımına tabi tutulmuştur. Bu düzenleme ile Sermaye Piyasası Kanunu'nda düzenlenen sermaye piyasasında piyasa dolandırıcılığı suçu, finansal piyasalar için de getirilmiş ve cezai yaptırıma bağlanmıştır.

6- KATILIM BANKALARI İLE KALKINMA VE YATIRIM BANKALARINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

İlgili maddede yapılan düzenleme ile mevduat veya katılım fonu kabul etme yetkisi bulunmayan ve faaliyetleri, risk ölçekleri ve finansal yükümlülükleri mevduat veya katılım fonu kabul eden bankalardan farklı olan kalkınma ve yatırım bankaları bakımından bankacılık sisteminin geneli için belirlenen standart oran ve sınırların farklılaştırılması hususunda Kurula yetki verilmiştir. Ayrıca katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının faizsiz yöntemlerle gerçekleştirebilecekleri faaliyetlere ilişkin esas ve usuller Kurul tarafından belirlenebilecektir. Öte yandan, kalkınma ve yatırım bankalarının fon sağlayabileceği alanların genişletilmesi amacıyla kalkınma ve yatırım bankalarının kredi müşterilerinden, ortaklıklarından ve nitelikli paya veya denetim komitesine üye atama imtiyazına sahip ortaklarından sağlayacakları fonların mevduat sayılmayacağı düzenlemesi getirilmiştir. Kanun koyucu, bu düzenleme ile kalkınma ve yatırım bankalarının da faizsiz finansman araçlarına daha çok yönelmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu durum kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankalarının pazar payından yararlanabilir mi? Sorusunu akıllara getirse de faizsiz finansman araçlarının daha geniş çevrelerce kullanılacak olmasının, bu araçların toplumumuzda çok daha tanınır hâle gelmesine ve ülkemiz insanının bu araçlara daha çok yönelmesine vesile olacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıklar, bankanın dâhil olduğu risk grubu kapsamı dışında tutulmuştur. Ayrıca, katılım bankalarının faizsiz yöntemlerle finansman sağlamaları yoluyla edindikleri ortaklık payları Bankacılık Kanunu'nun 56. Maddesindeki öz kaynaklarla ilişkili sınırlamalar yerine, kabul edilen katılım fonlarının yüzde ellisi ile sınırlandırılmak suretiyle, bu bankaların sözkonusu yöntemlerle daha fazla ortaklık payı edinebilme imkânı getirilmiştir.

BANKALARIN; GERÇEĞE AYKIRI BİLGİLERİ YAYMASI VE TASARRUF SAHİPLERİNİ YANILTICI ŞEKİLDE YÖNLENDİRMESİ FİNANSAL MANİPÜLASYON VE YANILTICI İŞLEM OLARAK TANIMLANMIŞTIR

Röportaj **Merve Ay**

Teknolojiyi Üreten Bir

Türkiye Olmak İçin Çalışıyoruz

Dijitalleşen dünyayla birlikte gündeme gelen birçok önemli başlığı, Türkiye özelinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Dr. Ali Taha Koç ile masaya yatırdık

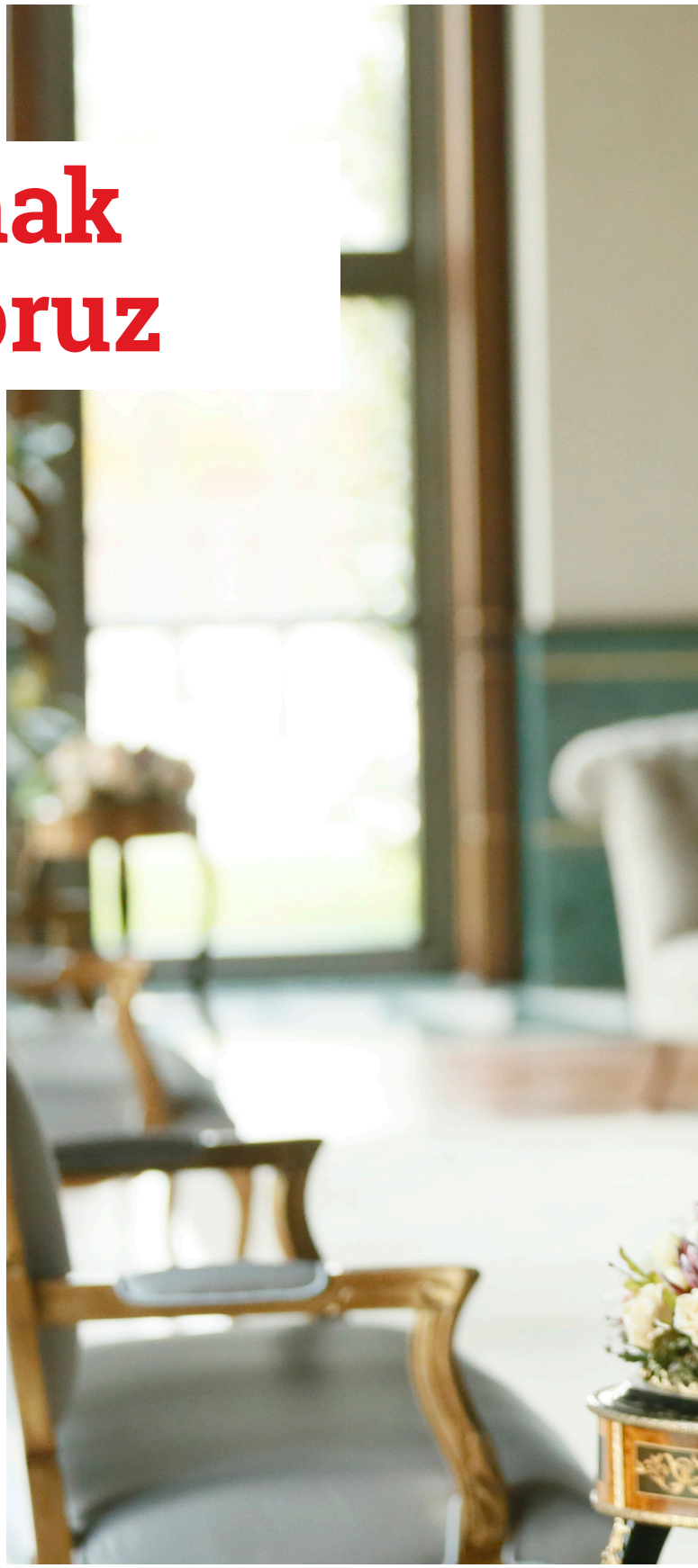

Dünyanın küresel bir salgınla mücadele ettiği bu günlerde, T.C. Dijital Dönüşüm Ofisi'nin adını daha sık duyar olduk. Zira kurum tarafından hazırlanan web sitesi sayesinde COVID-19'la ilgili en güncel verilere ulaşmak mümkün hâle geldi ve bilgi kirliliğinin de önüne geçilmiş oldu. Ancak Ofis'in çalışmaları, sadece bununla sınırlı değil. Buradan hareketle Türkiye'nin 2023 vizyonunda önemli bir yere sahip olan T.C. Dijital Dönüşüm Ofisi'nin çalışmalarını, dijital dönüşüm kavramını, siber güvenliğin önemini, Türkiye'nin Millî Teknoloji Hamlesi'ni ve daha pek çok önemli başlığı T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Dr. Ali Taha Koç ile konuştuk. Başkan Koç, siber güvenlik konusunda da bankaların önemli bir role sahip olduğunu belirtti.

DİLERSENİZ İLK OLARAK "DİJİTAL DÖNÜŞÜM" KAVRAMINDAN BAHSEDELİM. DİJİTAL DÖNÜŞÜM NEDİR VE GERÇEKLEŞİRKEN NELERDEN ETKİLENİR? ÖRNEĞİN; KÜLTÜRLERİN YAŞAM ŞARTLARI VE ALIŞKANLIKLARI SÖZKONUSU DÖNÜŞÜME NASIL YANSIR?

Dijital dönüşüm; dijital teknolojilerin kullanımı ve geliştirilmesi yoluyla ekonomik ve sosyal refahın artırılmasına yönelik insan, iş süreçleri ve teknoloji unsurlarında gerçekleştirilen bütüncül bir dönüşümü ifade etmektedir. Bu kapsamda, dijital dönüşüm kavramından anlaşılması gereken insanların düşünme, davranma ve iş yapma şekillerinin teknoloji ile birlikte dönüşmesidir.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı
DR. ALİ TAHA KOÇ

GÜNÜMÜZDE

1218

ADET BAZ İSTASYONU, YERLİ ULAK İLE ÇALIŞMAKTADIR

Yaşadığımız dünyada dijitalleşme; hayatın her aşamasına etki ederek üretim yöntemlerini, tüketim alışkanlıklarını, iş yapış şekillerini ve sosyal hayatı yeniden şekillendirmiştir. Yani dijitalleşme, kendi dijital kültürünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla kültürlerin yaşam şartları ve alışkanlıklarının sözkonusu dönüşüme nasıl yansıyacağından öte, özellikle çevrim içi sosyal ağlarla hayatımızın her aşamasına giren sanal kimliklerimizin mevcut kültürel yaşam şartlarını nasıl etkileyeceğini değerlendirmek gerekmektedir. Bahsettiğim unsurları ile dijital dönüşüm, bitmeyecek bir yaşam döngüsü oluşturmaktadır.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI DİJİTAL DÖNÜŞÜM OFİSİ OLARAK TEMEL HEDEFİNİZİN; YERLİ VE MİLLÎ TEKNOLOJİLERİMİZİ DÜNYANIN HER YERİNDE VAZGEÇİLEMEZ KILMAK OLDUĞUNU SÖYLÜYORSUNUZ. BU MİNVALDE GERÇEKLEŞTİRDİĞİNİZ ÇALIŞMALARI VE PROJELERİ DİNLEYEBİLİR MİYİZ?

Bilindiği üzere, küresel rekabet gücünün en belirleyici faktörleri arasında yer alan dijital dönüşüm alanındaki yatırımlar; ekonomik iyileşme, istihdam ve büyüme göstergesi olarak değerlendirilmekte; dijital dönüşüm ile büyüme arasında doğrudan pozitif bir ilişki kurulmaktadır. Yenilikçi teknolojiler sayesinde teknoloji, üretim yapısı ve hizmet sunum biçimleri hızla değişmektedir. Bu doğrultuda mesleklerin, istihdam piyasasının ve iş gücü niteliklerinin dijital ekonominin gerektirdiği şekilde dönüştürülmesine yönelik çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Günümüzde küresel olarak her alanda olduğu gibi dijital dönüşümde de rekabet hâlindeyiz. Bu rekabette, yalnızca yerli ve millî teknolojilerle öne geçebiliriz. Üzerinde çalıştığımız yerli ve millî teknolojilerimiz ile sağlık başta olmak üzere birçok alanda ülkemizin dijital dönüşümüne katkı sağlamayı hedefliyoruz.

Anılan çalışmalar kapsamında, Cumhurbaşkanlığı yerleşkesinde Türkiye'nin ilk yerli ve millî baz istasyonu olan ULAK'ın kurulum işlemleri tamamlanmıştır. Bunun neticesinde ULAK, GSM operatörlerimizin de tercihi hâline gelmiştir. Günümüzde bin 218 adet baz istasyonu, yerli ULAK ile çalışmaktadır ve bu sayının önümüzdeki süreçte arttırılmasına dair faaliyetlerimiz devam etmektedir. Teknolojik altyapı ve tedarik yönetimi konusunda, bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) yatırımlarında yerli katma değeri artırmaya yönelik usul ve esaslara ilişkin çalışmalarımız devam etmektedir. Aynı zamanda veri merkezi konsolidasyonu çalışmaları kapsamında, atıl kapasitenin ihtiyacı olan kurum/kuruluşlarca kullanılmasına yönelik

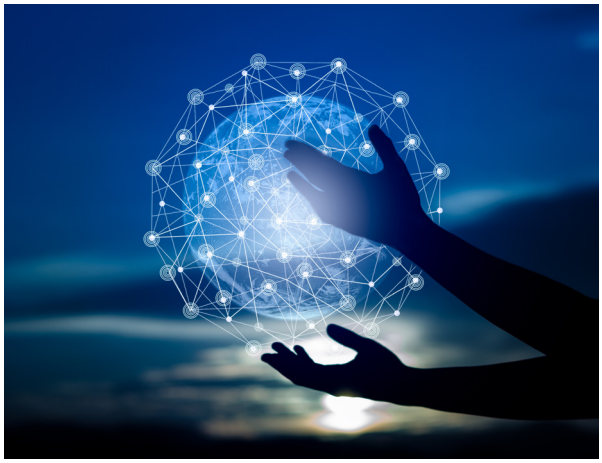

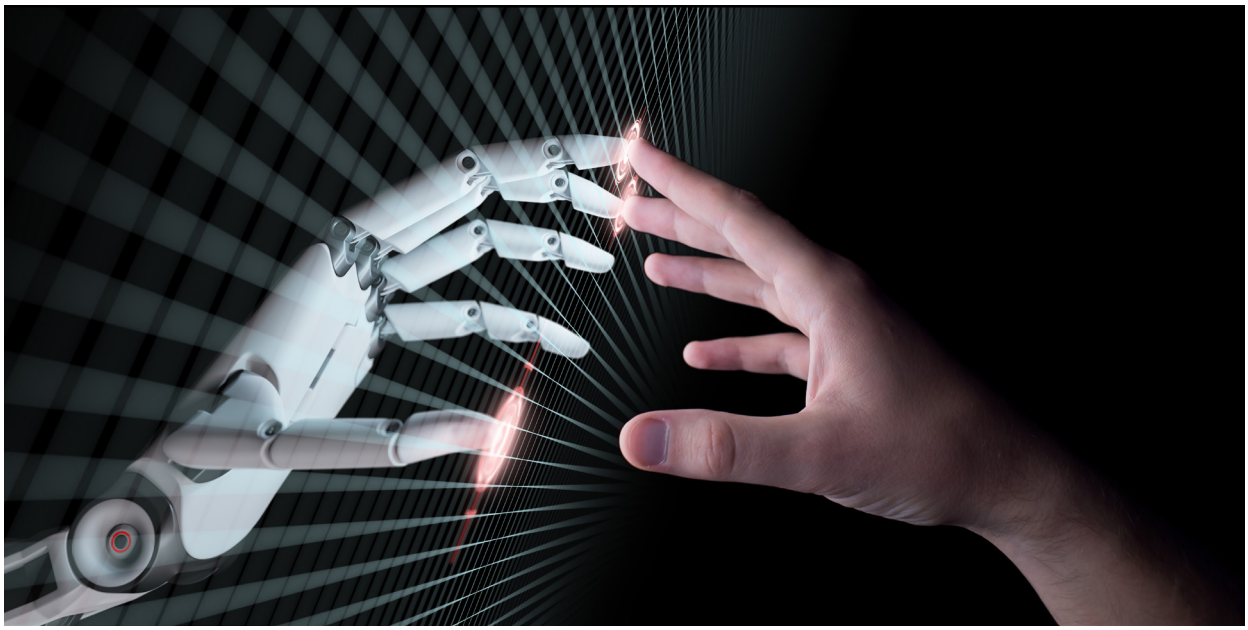

MİLLÎ TEKNOLOJİ HAMLEMİZ; 21. YÜZYILIN EN KIYMETLİ DEĞERİ OLAN VERİ ODAKLI BİR YAKLAŞIMLA ŞEKİLLENMEKTEDİR

faaliyetlerimizi de sürdürmekteyiz. Yerli ve millî dijital teknolojilerin kamuda kullanımının artırılması yoluyla geliştirilmesi görevimiz kapsamında, ülkemizde ekonomik ve sosyal refahı artırmanın yanı sıra güvenliğe de önem veren bir anlayışla "Millî Teknoloji Hamlesi" projesini yürütmekteyiz. KamuNET'in daha güvenli hâle getirilmesi için geliştirilmesine katkı verdiğimiz yerli ve millî IP Kripto cihazının pilot çalışmaları gerçekleştirilmiş olup kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarımız başlatılmıştır. Teknolojiyi sadece tüketen değil üreten bir Türkiye olmak için çalışıyoruz.

TÜRKİYE'NİN 2023 VİZYONU VE MİLLÎ TEKNOLOJİ HAMLESİ'Nİ DEĞERLENDİRİP BU KONUDA T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI DİJİTAL DÖNÜŞÜM OFİSİ'NİN ÜZERİNE DÜŞEN GÖREVLERDEN BAHSEDER MİSİNİZ?

Teknolojik kavramlar aynı zamanda toplumların teknolojiye bakış açılarını ve yaklaşımlarını da yansıtmaktadır. Almanya'da Endüstri 4.0, Japonya'da Toplum 5.0 olarak tanımlanan kavramlar, ülkemizde "Millî Teknoloji Hamlesi" olarak adlandırılmaktadır. Millî Teknoloji Hamlesi, insanı merkeze alan, ekonomik ve sosyal refahı artırmanın yanı sıra güvenliğe de önem veren bir anlayışa sahiptir. Bu kapsamda Millî Teknoloji Hamlemiz; 21. yüzyılın en kıymetli değeri olan veri odaklı bir yaklaşımla şekillenmektedir. Günümüzde artık gücün belirleyicisi, sahip olunan veri ve bunu işleme kabiliyetidir. Bu nedenle dijital çağda sadece veri değil, veriden değer üretme odaklı bir yönetişim anlayışıyla çalışmaktayız.

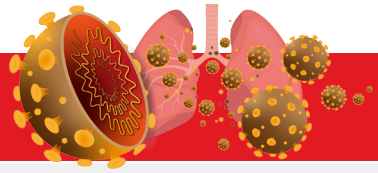

DOĞRU VERİLERLE COVID-19

Doğru verilere sahip olmadan, salgının nasıl geliştiğini veya muhtemel etkilerini değerlendirmek çok zor olacaktır. Bu kapsamda, COVID-19 virüsünün dünyada ve ülkemizde yayılımını izleyerek bireylerin sağlığını korumak ve bulaşı azaltmak amacıyla https://corona.cbddo.gov.tr/ adresli interaktif bilgilendirme portalını oluşturduk. Bilgileri mümkün olduğunca zamanında ve doğru sunabilmek ile bilgi kirliliğinin önüne geçebilmek amacıyla ulusal ve uluslararası paydaşlarla işbirliği içerisinde çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

TEKNOLOJİNİN GELİŞİMİ, KİMİ ZAMAN SİBER RİSKLER VE GÜVENLİK SORUNUNU DA BERABERİNDE GETİREBİLİYOR. BURADAN YOLA ÇIKACAK OLURSAK BANKACILIK ÖZELİNDE SİBER GÜVENLİK KONUSU İÇİN NELER SÖYLERSİNİZ?

Teknolojinin süratle gelişimi ve dijitalleşmenin de buna bağlı olarak hızla evrildiği günümüzde yalnızca teknolojinin değil; süreç ve insanın da dönüşümü ile karşı karşıyayız. Dijital dönüşüm dediğimiz bu olgu, dijital teknolojilerin yaygın kullanımı ile birlikte birçok siber güvenlik riskine de sebebiyet vermektedir. Öte yandan, bugüne kadarki olumsuz örnekler neticesinde, toplumun siber güvenlik konusundaki korkuları artmış durumdadır. Ancak bahse konu risklerle ilgili uyarılarımız, toplumda korku yaratmak amaçlı olmayıp yalnızca farkındalığın oluşmasını sağlamaya yönelikti. Sonuç olarak siber güvenliği hep bir mücadele alanı ve sorunları bertaraf etmek için zorunlu bir eylem olarak tanımladık. Günümüz dünyasında, bu riskleri göz ardı edemesek de artık bakış açımızı değiştiriyoruz. Siber güvenliği; dijital dönüşümü sağlamamız için olmazsa olmaz bir ihtiyaç, yenilikçiliğin gücünü kullanarak ulusal kalkınmamıza destek olabilecek önemli bir faktör, genç yeteneklerimizi ve insan kaynaklarımızı teknolojide dünya ile rekabet edebilecek seviyeye çıkartabilmemiz için büyük

ALMANYA'DA ENDÜSTRİ 4.0, JAPONYA'DA TOPLUM 5.0 OLARAK TANIMLANAN KAVRAMLAR, ÜLKEMİZDE "MİLLÎ TEKNOLOJİ HAMLESİ" OLARAK ADLANDIRILMAKTADIR

bir fırsat olarak görüyoruz. Bu bağlamda özellikle bankacılık sektörünün, tüm dünyanın karşı karşıya bulunduğu siber güvenlik risk ve tehditlerini fırsata çevirmek için çok önemli bir uygulama alanı olduğunu düşünüyorum.

SİBER GÜVENLİK NOKTASINDA YETKİLİLERE OLDUĞU KADAR VATANDAŞLARA DA ÖNEMLİ GÖREVLER DÜŞÜYOR. ÖRNEĞİN HERHANGİ BİR BANKACILIK İŞLEMİNDE MÜŞTERİ, KİŞİSEL BİLGİLERİNİ PAYLAŞTIĞINDA BİR GÜVENLİK ZAFİYETİ OLUŞABİLİYOR. BU NOKTADA BİREYLERİ BİLİNÇLENDİRMEYE YÖNELİK ÇALIŞMALARINIZ BULUNUYOR MU? BANKALARA TAVSİYELERİNİZ NELERDİR?

Bankacılık ve finans sektörlerine yönelik en sık karşılaştığımız siber saldırı türü, gerçekleştirilme kolaylığı ve etkiliği sebebiyle oltalama saldırılarıdır. Oltalama saldırıları, sosyal mühendislik teknikleri ile kritik bilgiyi sahibinden yani kişinin kendisinden alma yöntemini kullanmaktadır. Sosyal mühendislik saldırılarının temelinde, insan davranışlarının derinlemesine analizi sonucunda hassas veriyi kişinin kendisinden elde edebilmek için bireyi ikna edebilecek durumlar oluşturmak yatmaktadır. Tehlikede olduğu hissine kapılan, zor durumda kaldığına inandığı birine yardım etmek isteyen, karşısında güvenilir birinin bulunduğunu zanneden, bir ödül kazanacağını düşünen ve aceleyle karar vermesi beklenen kişileri aldatarak güvenlik riski oluşturacak bir işlem yaptırmak daha kolaydır. Bu konuda, bireyleri bilinçlendirmeye yönelik sosyal medya paylaşımlarını sık sık yapıyoruz. Oltalama saldırıları konusunu düzenlediğimiz CTF (Bayrağı Yakala) yarışmalarında, oltalama tekniğini kullanan kurguları senaryolarımıza dâhil ederek, katılımcılar arasında farkındalık seviyesinin artmasını hedefliyoruz.

Dijital dünyanın güvenliğini sağlamak bir süreçtir ve bu süreçte fark yaratacak olan gelecek nesillerin güvenlik bilinci ile yetişmesidir. Bizler çocukları da dijital dünyanın risklerine karşı bilinçlendirmek amacıyla, sevilen *Rafadan Tayfa* çizgi filminin *Dijital Tayfa* versiyonunun hazırlık çalışmalarını sürdürüyoruz. Bankaların da çocukları ve gençleri hedef alan kampanyalar yürüterek güvenli bir gelecek inşa etmemizi sağlayacak siber farkındalık çalışmalarına katkı sağlayabileceğini düşünüyoruz.

BİR RÖPORTAJINIZDA "SİBER GÜVENLİKTE YERLİ VE MİLLÎ ÇÖZÜMLER GELİŞTİRMEK OLMAZSA OLMAZLARIMIZDANDIR." DEMİŞSİNİZ. BU KONUYU BİR DE KATILIM FİNANS OKURLARI İÇİN DETAYLANDIR MISINIZ?

Belirttiğim üzere günümüz dünyasında devletlerin gücü, veriye ulaşabildikleri ve ulaştıkları veriden anlamlı çıkarımlar yapabildikleri ölçüde artmaktadır. Ancak verileriniz,

MESLEKLER, İSTİHDAM PİYASASI VE İŞ GÜCÜ NİTELİKLERİNİN DİJİTAL EKONOMİNİN GEREKTİRDİĞİ ŞEKİLDE DÖNÜŞTÜRÜLMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIMIZI SÜRDÜRMEKTEYİZ

kolaylıkla size karşı kullanılan bir silaha da dönüşebilir. Bu nedenle veri mahremiyetine büyük önem vermemiz gerekiyor. Son dönemde yaşanan hadiseler, ülkelerin sınırları kadar verilerini ve dijital altyapılarını da korumasının önemini bizlere göstermiştir. Kaynağı ve hedefi tespit etmenin uzun zaman aldığı hatta bazen mümkün olamadığı siber saldırıların arttığı bu dönemde, veri güvenliğini yabancı çözümlerle sağlamaya çalışmanın, sınır güvenliğini yabancı askerlere emanet etmekten farksız olduğu kanaatindeyim. Siber güvenlik; kara, hava, deniz ve uzaydan sonra beşinci savaş ortamı olarak ülkeler için ulusal güvenliğin ayrılmaz ve en önemli bileşeni durumundadır. Dolayısıyla bu alanda millî çözümler geliştirmeden tam anlamıyla güvende olduğumuzu söylemek de mümkün olmayacaktır. Yerli ve millî çözümden anlamamız gereken ise bilgi, teknoloji ve insan temelli öz kaynaklarımızla üretilen/desteklenen, bunun yanı sıra özellikle olası bir tehdit ve saldırı anında yabancı unsurlar tarafından kontrol edilemeyen yazılım veya donanım ürünleri olmalıdır.

KGK Denetim Standartları Dairesi Başkanı **Hasan Gül,** KGK Uzmanı **Sezayi Toprak**

AAOIFI Standartlarının TÜRKİYE'DE Uygulanabilirliği

Ülkemizde katılım bankacılığının yaygınlaşması nedeniyle, faizsiz finans sektörüne özgü muhasebe ve denetim standartlarının mevzuata kazandırılması ihtiyacı oluşmuştur

KGK TARAFINDAN FAİZSİZ FİNANS ALANINDA YAYIMLANAN ULUSLARARASI STANDARTLARIN MEVZUATIMIZA KAZANDIRILMASINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR YÜRÜTÜLMEKTEDİR

Faizsiz finans sektörünün sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde büyüme sağlaması için faizsiz finans prensiplerine uygun mevzuat, standart ve düzenlemelerin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu konu; sektörün ürün, hizmet çeşitliliği ve faaliyet hacminin artırılması, böylece faizsiz finans ihtiyacına cevap veren bir katılım bankacılığı sisteminin oluşturulması açısından önemlidir. Bu bağlamda Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından; ülkemizdeki faizsiz finans sektörünün gelişimine katkı sağlamak, sözkonusu sektöre özgü finansal işlemlerin kalitesini ve bu işlemler hakkındaki farkındalığı artırmak amacıyla faizsiz finans alanında yayımlanan uluslararası standartların mevzuatımıza kazandırılmasına yönelik çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

KATILIM BANKACILIĞININ YAYGINLAŞMASI, MEVZUAT İHTİYACI DOĞURMUŞTUR

Ülkemizde katılım bankacılığı ile faizsiz finansa dayalı işlemlerin yaygınlaşması ve bu alanda faaliyet gösteren faizsiz finans kuruluşlarının işlemlerinin diğer finans kuruluşlarının işlemlerinden farklılaşması nedeniyle, sadece faizsiz finans sektörüne özgü muhasebe ve denetim standartlarının mevzuata kazandırılması ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Bu ihtiyaçlar kapsamında KGK'nin amaçları:

- Ülkemizde faaliyet gösteren faizsiz finans kuruluşlarının faaliyetlerine uygun olarak finansal tablolarında gerçeğe ve ihtiyaca uygun bilgi sunmalarını sağlamak,
- Bu kuruluşların finansal tablolarının faizsiz finans mu-

hasebe standartlarına uygun olarak doğru ve gerçeğe uygun bir görünüm sağlayıp sağlamadığı konusunda finansal tablo kullanıcılarına bir güvence vermek,

- Kuruluşların bağımsız denetimini yürüten bağımsız denetçilerin, bu denetimlere ilişkin olarak etik kurallar da dâhil olmak üzere uyacakları temel politika ve prosedürler ile mesleki sorumlulukları belirlemek,
- Böylece sözkonusu kuruluşların finansal tablolarının hem kendi aralarında hem de benzer nitelikteki yabancı kuruluşlar ile karşılaştırılabilirliğini artırmak.

Yukarıda sayılan amaçların birçok ülkede uygulanan ve uluslararası geçerliliği bulunan İslami Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Kurulu (AAOIFI) tarafından yayımlanan muhasebe, denetim ve etik standartlarının Türkçeye çevrilerek mevzuatımıza kazandırılmasını teminen, AAOIFI ile 27 Eylül 2017 tarihinde bir telif anlaşması imzalamıştır. Ayrıca, 2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda yer alan 221 no'lu tedbir uyarınca "faizsiz finans alanında yayımlanan uluslararası standartların mevzuatımıza kazandırılması" görevi de KGK'ye tevdi edilmiştir.

Bu çerçevede KGK; AAOIFI tarafından yayımlanan ve kaynağını fıkhi ilkelerden alan muhasebe standartları ile denetim ve etik standartlarıyla ilgili paydaşların da görüşlerini almak suretiyle yürüttüğü çalışmaları tamamlamış ve 21 Mayıs 2019 tarihinde sekiz, 6 Eylül 2019 tarihinde 12 ve 20 Kasım 2019 tarihinde dört adet olmak üzere toplam 24 faizsiz finans muhasebe standardını, 14 Aralık 2016 tarihinde bir adet Etik Kurallar ile altı faizsiz finans denetim standardını yayımlayarak mevzuatımıza kazandırmıştır. Sözkonusu standartların uygulanması ihtiyaridir ve yalnızca faizsiz finans kuruluşlarının finansal raporlarında ve bu raporların faizsiz finans standart, ilke ve kurallarına uygun olup olmadığının denetiminde uygulanması beklenmektedir.

AAOIFI'NİN HÂLİHAZIRDA 45 FARKLI ÜLKEDEN 200'E YAKIN KURUMSAL ÜYESİ BULUNMAKTADIR

AAOIFI TARAFINDAN YAYIMLANAN STANDARTLAR VE DÜNYA UYGULAMALARI

AAOIFI; 1991 yılında kurulan, uluslararası İslami finans alanında uluslararası standartlar oluşturan ve gelir amacı gütmeyen bir kuruluştur. Bahsi geçen kuruluş tarafından faizsiz finans sektörüne yönelik muhasebe, denetim, yönetişim ve etik standartları ile fıkhi standartlar oluşturulmuş ve oluşturulmaya da devam etmektedir. Mevcut durumda AAOIFI tarafından 28 muhasebe standardı, 17 denetim, etik ve yönetişim standardı ile 57 fıkhi standart oluşturulmuştur AAOIFI'nin hâlihazırda 45 farklı ülkeden 200'e yakın kurumsal üyesi bulunmaktadır. Kurumun üyelerini merkez bankaları, düzenleyici kuruluşlar, finansal kuruluşlar, muhasebe/denetim firmaları ve hukuk firmaları oluşturmaktadır.

AAOIFI'nin yayımladığı standartlar, üyeleri üzerinde bağlayıcı olmamakla birlikte, faizsiz finans hizmeti sunan ülkelerde bu standartlar ya düzenleyici mevzuatın bir parçası olarak ya da ihtiyari olarak uygulanmaktadır. AAOIFI tarafından yayımlanan standartlar, hâlihazırda 18 ülke ya da ayrı hukuki statüye sahip bölge tarafından kısmen veya tamamen kendi mevzuatlarına kazandırılmış veya kazandırılmaya başlanmıştır. Standartlar; şu ana kadar

FAİZSİZ FİNANS KURULUŞLARI, FAİZSİZ FİNANS HÜKÜMLERİNE UYGUN OLARAK FİNANSAL TABLO HAZIRLADIKLARINDA FFMS'LERİ İHTİYARİ OLARAK UYGULAYABİLECEKTİR

Arapça dışında Türkçe, İngilizce, Fransızca, Rusça ve Urduca dillerine çevrilmiştir. Ayrıca Çinceye (Mandarin) çeviri çalışmaları ise devam etmektedir.

Bununla birlikte en kalabalık Müslüman nüfusuna sahip ülkelerden olan Endonezya ve Pakistan'da da ulusal standartların oluşturulmasında AAOIFI standartları temel olarak alınmaktadır. Kuveyt'te standartların rehber olarak kullanılması önerilmektedir. Dubai, Labuan (Malezya'nın bir bölümü) ve Maldivler'de ise ikincil raporlama AAOIFI standartlarına göre yapılmaktadır. Yine Bangladeş'te bankalar bireysel olarak isteğe bağlı uygulamada bulunmaktadır. Kazakistan'daki standartlar da AAOIFI standartları esas alınarak hazırlanmaktadır. Öte yandan Birleşik Krallık, Fransa, Güney Afrika, Brunei, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır, Kuveyt, Lübnan, Malezya, Suudi Arabistan ile birlikte Afrika ve Orta Asya ülkelerindeki faizsiz finans kuruluşları da AAOIFI standartlarını ihtiyari olarak uygulanmaktadır.

AAOIFI STANDARTLARININ TÜRKİYE'DE UYGULANMA ALANI

660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile uluslararası standartlarla uyumlu ulusal denetim standartlarını oluşturmak ve yayımlamak da KGK'nın başlıca görevlerindendir. Bu nedenle faizsiz finans alanındaki uluslararası standartlar olan ve İngiltere ve Fransa gibi ülkeler tarafından da uygulanmasına izin verilen AAOIFI standartları, aynı şekilde iktibas edilip KGK tarafından yayımlanmaktadır.AAOIFI tarafından yayımlanan muhasebe ve denetim standartları ile etik kurallar, orijinaline sadık kalınarak, ayrıca ülkemiz mevzuat ve uygulamaları da göz önünde bulundurularak *Resmî Gazete*'de yayımlanmıştır.

KGK, sözkonusu standartları mevzuatımıza kazandırarak ülkemizdeki faizsiz finans sektörünün gelişimine katkı sağlamayı ve sektördeki finansal işlemlerin kalitesi ile bu işlemler hakkında farkındalığı ve güveni artırmayı amaç edinmektedir Öte yandan AAOIFI Standartlarının uygulanmasıyla, faiz konusunda hassasiyeti bulunan ve fonlarını finansal piyasalarda değerlendirmeyen tasarruf sahiplerinin ve yatırımcıların sahip oldukları bu kaynakları katılım bankalarımızda değerlendirmesi sağlanacak ve katılım bankalarımız, uluslararası faizsiz finans piyasalarından daha kolay ve ucuz kaynak temin etme imkânına kavuşacaktır.

KGK TARAFINDAN YAYIMLANAN STANDARTLAR

KGK, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nca (TTK) muhasebe standartlarını belirleme ve yayımlama konusunda tek

AAOIFI TARAFINDAN;

- 28 muhasebe standardı,
- 17 denetim, etik ve yönetişim standardı ve
- 57 fıkhi standart oluşturulmuştur

KGK TARAFINDAN;

- 1 adet Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve,
- 16 adet TFRS,
- 25 adet TMS,
- 15 adet TFRS Yorum ve
- 4 adet TMS Yorum mevzuatımıza kazandırılmıştır

yetkili otorite olarak tanımlanmıştır. Uluslararası standartlarla uyumlu standartlar oluşturup yayımlama hedefi çerçevesinde KGK tarafından; Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile (UFRS) tam uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nı (TFRS) oluşturmak ve yayımlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Vakfı (IFRS Foundation) ile imzalanan telif anlaşması çerçevesinde Vakfın bünyesindeki Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından yayımlanan UFRS'ler; "TMS, TFRS, TMS Yorum ve TFRS Yorum" adı altında yayımlayarak mevzuatımıza kazandırılmaktadır. Bu çerçevede; bir adet Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, 16 adet TFRS, 25 adet TMS, 15 adet TFRS Yorum ve 4 adet TMS Yorum mevzuatımıza kazandırılmıştır.

6012 sayılı TTK ve 660 sayılı KHK uyarınca, KGK'ye bağımsız denetim alanında gözetim ve denetim faaliyetlerinin tek elden yürütülmesi yetkisi ile uluslararası standartlarla uyumlu TDS oluşturma ve yayımlama yetkisi verilmiştir. TTK'nin 397'nci maddesine göre ise Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen denetime tabi olacak şirketlerin finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimi uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu TDS'lere göre yürütülmektedir. Bu doğrultuda, uluslararası denetim standartları alanında genel kabul gören Uluslararası Denetim Standartları'nın (ISA) benimsenmesi yolu seçilmiş ve KGK ile Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) arasında telif anlaşması yapılarak TDS'lerin hazırlanması süreci başlatılmış ve günümüze kadar bu kapsamda; 37 Bağımsız Denetim Standardı (BDS), bir Kalite Kontrol Standardı, iki Sınırlı Bağımsız Denetim Standardı, dört Güvence Denetim Standardı, iki İlgili Hizmetler Standardı ve bir adet Bağımsız Denetçiler İçin Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları Dâhil) yayımlanmıştır.

AAOIFI TARAFINDAN YAYIMLANAN STANDARTLAR

18

ÜLKE YA DA AYRI HUKUKİ STATÜYE SAHİP BÖLGE TARAFINDAN KULLANILMAYA BAŞLANMIŞTIR

FAİZSİZ FİNANS STANDARTLARININ YAYIMLANMA AMACI

Bilindiği üzere faizsiz finans kuruluşları, örneğin katılım bankaları, faizsiz finans ilke ve kurallarına uygun hareket etmeyi amaçlamaktadır. Faizsiz finans kuruluşlarının bu amaca uygun hareket edip etmediklerinin denetlenmesi, başta finansal kuruluşların yatırımcıları ve fon sahipleri olmak üzere bu kuruluşlarla iş yapan veya yapmayı düşünen kesimler için büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde faizsiz finans esaslarına göre çalışmakta olan katılım bankaları, TFRS'ye göre raporlama yapmaktadır. Ancak faizsiz finans alanındaki işlemleri ile ilgili olarak sadece TFRS'ler kapsamında hazırlanan finansal tablolarının BDS'lere göre denetimi yukarıda bahsedilen amaca ulaşılıp ulaşılmadığına yönelik güvence verememektedir. Dolayısıyla katılım bankacılığı prensiplerine uygun şekilde raporlama yapılması, karşılaştırılabilir, gerçeğe ve ihtiyaca uygun bilgi sunulması, sunulan tabloların yine bu alana münhasır denetim standartları çerçevesinde denetlenmesi ve bu alanda uygulama birliğinin sağlanması amacıyla faizsiz finans sektörüne özgü standartların yayımlanması gerekmektedir. Faiz konusunda hassasiyeti bulunan kesimlerin ihtiyaçlarına cevap veren bir katılım bankacılığı sisteminin oluşturulması için katılım bankacılığı prensiplerine uygun mevzuat, standart ve düzenlemelerin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

ENDONEZYA VE PAKİSTAN'DA ULUSAL STANDARTLARIN OLUŞTURULMASINDA AAOIFI STANDARTLARI TEMEL OLARAK ALINMAKTADIR

MUHASEBE, DENETİM VE ETİK STANDARTLARININ MEVZUATIMIZA KAZANDIRILMASI ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA

- 1 adet Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve,
- 1 adet Faizsiz Finans Muhasebe Rehberi,
- 22 adet Faizsiz Finans Muhasebe Standardı (FFMS),
- 6 adet Faizsiz Finans Denetim Standardı (FFDS),
- 1 adet Faizsiz Finans Kuruluşlarının Bağımsız Denetimini Yürüten Denetçiler İçin Etik Kurallar yayımlanmıştır

KGK, kendi görev alanına giren AAOIFI standartlarını mevzuatımıza kazandırarak ülkemizdeki faizsiz finans sektörünün gelişimine katkı sağlamayı ve sözkonusu sektörle ilgili finansal işlemlerin kalitesi ile bu işlemler hakkında farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Faizsiz finans sektörüne ilişkin muhasebe, denetim ve etik standartlarının mevzuatımıza kazandırılması çalışmaları kapsamında; bir Faizsiz Finans Kuruluşlarının Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, bir Faizsiz Finans Muhasebe Rehberi, 22 Faizsiz Finans Muhasebe Standardı (FFMS), altı Faizsiz Finans Denetim Standardı (FFDS) ve bir adet Faizsiz Finans Kuruluşlarının Bağımsız Denetimini Yürüten Denetçiler İçin Etik Kurallar yayımlanmıştır.

BAĞIMSIZ DENETİM VE FAİZSİZ FİNANS DENETİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

6102 sayılı TTK'nin 397'nci maddesine göre bağımsız denetime tabi olan şirketler, 26 Mart 2018 tarihli ve 2018/11597 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca belirlenmiştir. Sözkonusu kararın 3. maddesine göre, kararın ekli (I) sayılı listesinde yer alan şirketler, herhangi bir ölçüte bağlı olmaksızın bağımsız denetime tabidir. Mezkur (I) sayılı

listenin ikinci sırasında bankalar da yer almaktadır. Bu itibarla faaliyet gösteren katılım bankaları, ülkemizde 19 Ekim 2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca hâlihazırda zorunlu bağımsız denetime tabidir.

Bağımsız denetimde, işletmelerin hazırladığı finansal tablo ve diğer finansal bilgiler denetlenmektedir. Bankaların (dolayısıyla 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren katılım bankalarının) bağımsız denetiminde, KGK tarafından yayımlanan (IASB'nin yayımladığı uluslararası muhasebe standartlarıyla tam uyumlu) TFRS hükümlerine göre bu kuruluşlar tarafından hazırlanan bilanço, gelir tablosu, nakit akış tablosu, öz kaynak değişim tablosu gibi finansal tablolar denetlenmektedir. Bankaların zorunlu bağımsız denetimleri, IFAC tarafından yayımlanan uluslararası denetim standartlarıyla tam uyumlu BDS'lere göre yürütülmektedir. Denetçiler, sözkonusu denetimi yürütürken KGK tarafından yayımlanan (IFAC tarafından yayımlanan Etik Kurallar ile tam uyumlu) Bağımsız Denetçiler İçin Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları dâhil) hükümlerine uygun hareket etmek zorundadır.

FAİZSİZ FİNANS BAĞIMSIZ DENETİMİNİN KAPSAMI

Diğer taraftan faizsiz finans bağımsız denetimi, faizsiz finans kuruluşlarının finansal tablolarının tüm önemli yönleriyle fıkhi ilke ve kurallara, FFMS'lere ve finansal kuruluşun faaliyet gösterdiği ülkede geçerli ulusal muhasebe standartları ve uygulamalarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığına ilişkin bir görüş vermesini içeren denetimdir. Bu denetimlerde, denetim kıstası zorunlu bağımsız denetimdeki denetim kıstasının (TFRS) yanı sıra faizsiz finans ilke ve kurallar ile FFMS'leri de içermektedir.

FFDS'lerdeki ve Faizsiz Finans Kuruluşlarının Bağımsız Denetimini Yürüten Denetçiler İçin Etik Kurallar'daki hükümler sırasıyla BDS'ler ve Bağımsız Denetçiler İçin Etik Kurallar'dan (Bağımsızlık Standartları dâhil) beslenen fakat bu kurallardan ayrılan yönleri de olan standartlardır. Ayrılan yönlerinin bulunması ise bu standartların düzenledikleri alanın (faizsiz finans) muhteviyatından kaynaklanmaktadır. Şöyle ki FFDS'ler ve Faizsiz Finans Kuruluşlarının Bağımsız Denetimini Yürüten Denetçiler İçin etik kurallar, ülkemizde zorunlu olarak değil, ihtiyari olarak uygulamaya sokulan düzenlemelerdir ve uygulanacakları alan ise faizsiz olarak finansal faaliyette bulunan aralarında katılım bankaların da yer aldığı faizsiz finansal kuruluşlarıdır. Bahse konu düzenlemelerin BDS'ler ve Bağımsız Denetçiler İçin Etik Kurallar'dan (Bağımsızlık Standartları Dâhil) ayrılan yönleri tam olarak uygulandıkları bu alana ilişkin özel düzenlemelerdir.

FAİZSİZ FİNANS KURULUŞLARI, FFMS'LERİ İHTİYARİ OLARAK UYGULAYABİLECEKTİR

Bu minvalde faizsiz finans kuruluşları, faizsiz finans hükümlerine uygun olarak finansal tablo hazırladıklarında FFMS'leri ihtiyari olarak uygulayabilecektir. FFMS'lere göre hazırlanmış finansal tabloların bağımsız denetiminde ise bağımsız denetçiler FFDS'leri ihtiyari olarak uygulayabilecektir. Yapılacak bu denetim, TTK uyarınca yapılacak bağımsız denetimin yerine geçmeyecektir. Bağımsız denetçiler, faizsiz finans kuruluşlarının faizsiz finans standart, ilke ve kurallarına göre hazırlanmış finansal tabloların denetimiyle sınırlı olmak üzere, Faizsiz Finans Kuruluşlarının Bağımsız Denetimini Yürüten Denetçiler İçin Etik Kurallar hükümlerine ihtiyari olarak uygun hareket edebilecektir.

KATILIM BANKALARI

5411

SAYILI BANKACILIK KANUNU UYARINCA ZORUNLU BAĞIMSIZ DENETİME TABİDİR

Katılım Bankaları 2025 Hedeflerine Ne Kadar Yakın?

Türkiye'de 6 adet katılım bankası bulunmaktadır ve bunların toplam aktif büyüklüğü 2019 sonu itibarıyla 284 milyar TL olmuştur

Türkiye'de, faizsiz finans tarihi 1984'te ilk katılım bankasının kurulmasıyla başlamıştır. Uzun yıllar mevzuatla ilgili sorunlar yaşayan ve kendi çabalarıyla gelişim gösteren katılım bankaları, 2000'li yıllarda yapılan çeşitli yasal düzenlemelerden sonra hızlı bir büyüme sürecine girmiştir. 2015 yılında ise kamunun, katılım bankacılığı sistemine girmesi ayrıca devletin ve düzenleyici otoritelerin sektörün gelişmesine katkı sağlayan politikaları devreye sokması, sektörün büyümesi ve Türkiye genelinde tabana yayılması açısından ciddi bir ivme sağlamıştır. Hâlihazırda, Türkiye'de altı adet katılım bankası bulunmaktadır ve bunların toplam aktif büyüklüğü 2019 sonu itibarıyla 284 milyar TL olmuştur. Sözkonusu rakam, 2018'e kıyasla yüzde 38'lik bir artışa işaret etmektedir. Katılım bankalarının 2019 net dönem kârı, 2018 yılına göre yüzde 16 artarak 2,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ayrıca 2019 yılında 40,4 milyar TL ihraç gerçekleştiren katılım bankalarının son sekiz yıldaki toplam sukuk ihracı tutarı da 82,1 milyar TL'yi geçmiştir.

"TÜRKİYE KATILIM BANKACILIĞI STRATEJİ BELGESİ" NEYİ HEDEFLİYOR?

2015 yılında Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB), faizsiz finans sisteminin büyümesi ve katılım bankalarının pastadan daha çok pay alabilmesi için *Türkiye Katılım Bankacılığı Strateji Belgesi'ni* yayınlamıştır. 10 yıllık bir süreci kapsayan bu belge ile katılım bankacılığı sisteminin aktif büyüklüğünün, 2025 yılında bankacılık sektörünün yüzde 15'ine tekabül etmesi hedeflenmiştir. Belirlenen bu hedef çerçevesinde, ülkemizde katılım bankacılığının sağlıklı ve sürdürülebilir şekilde gelişimini sağlamak için gerçekleştirilmesi gereken eylemler beş ana hedef altında planlanmıştır: i) Sektörel Strateji ve Koordinasyon, ii) Ürün Çeşitliliği ve Gelişimi, iii) Danışma Kurulları, iv) Eğitim, İK ve Sertifikasyon, v) Kurumsal İletişim, Algı ve İtibar. Bu stratejiler doğrultusunda tüm sektör paydaşları

ile 84 eylem adımı belirlenmiştir. Bu eylemlerden bazıları bitirilmiş olup bazıları ile ilgili çalışmalar da hâlen devam ettirilmektedir.

Katılım bankalarının 2025 hedeflerinin, doğal gelişim oranının üzerinde gerçekleşmesi beklenmekle birlikte, sistemin kendi sermaye birikiminin bu büyümeyi desteklemekte zorlanacağı öngörülmektedir. Bu nedenle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) öngördüğü resmî sermaye yeterlilik rasyosunun sağlanması, bunun için de belirli aralıklarla sermaye artırımı yapılması ve sektördeki aktörlerin çoğalması gerekmektedir. Sözkonusu Strateji Belgesi kapsamında, katılım bankacılığının payının artmasıyla birlikte İstanbul'un İslami finans merkezi olması da hedeflenmektedir. Bu hedef aynı zamanda İstanbul'un önde gelen bölgesel ve küresel finans merkezi olma idealiyle de örtüşmektedir.

KATILIM BANKALARI, SEKTÖRÜN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ İÇİN CİDDİ ADIMLAR ATIYOR

Türkiye'de katılım bankacılığı sektörünün sürdürülebilir gelişimi için hem aktif hem de pasif tarafta hâlihazırda kullanılan ürünlerin etkinliğinin artırılması, ürün yapısının çeşitlendirilmesi, ürün ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması konularında katılım bankalarında ciddi adımlar atılmıştır. Sözkonusu bankalar bu hedefler ışığında çalışmalarına titizlikle devam etmektedir. Kamu kurumları nezdinde de katılım bankacılığında ürün, inovasyon ve bunların gelişimine yönelik mevzuat düzenlemeleri yapılmaktadır. Bunların yanı sıra, finansal teknolojilerin gelişiminden faydalanarak alternatif dağıtım kanallarını etkin ve optimum şekilde kullanan katılım bankaları, yenilikçi uygulamalar geliştirerek bireysel ve kurumsal yeni müşteri segmentlerine ulaşmayı da başarmıştır. 2019 yılının üçüncü çeyreğinde katılım bankalarının dijital bankacılık müşteri sayısı 2017'den bu yana yüzde 76 artarak 2 milyon 402'ye ulaşmıştır. Ayrıca, yakın zamanda Sermaye Piyasası Kurumu'nun, bankalara paya dayalı kitle fonlama platformu kurma yetkisi vermesi ile birlikte, mevcut sistem itibarıyla belli bir altyapıya ve müşteri güvenine ulaşmış olan katılım bankaları bu tip finansal teknoloji platformları kurarak, sektörün daha hızlı ve sağlam şekilde büyümesine olanak sağlayabilecektir. Sektörün önümüzdeki dönemlerde de sürdürülebilir gelişme göstermesi için yapısal adımların atılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda, katılım bankacılığı sektöründeki en önemli gelişmelerden birisi 2018 yılında TKBB bünyesinde Merkezi Danışma Kurulu'nun kurulmasıdır. Tamamen bağımsız bir yapıya sahip olan Kurul, katılım bankalarının sunduğu veya ileride sunacağı ürün ve hizmetlerin, katılım bankacılığı ilke ve standartlarına uygunluğunu belirleme ve değerlendirme misyonuna sahiptir. Türkiye'ye özgü katılım bankacılığı ilke ve standartları

KATILIM BANKACILIĞININ AKTİF BÜYÜKLÜĞÜNÜN, 2025 YILINDA BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN YÜZDE 15'İNE TEKABÜL ETMESİ HEDEFLENMEKTEDİR

2019'UN ÜÇÜNCÜ ÇEYREĞİNDE, KATILIM BANKALARININ DİJİTAL BANKACILIK MÜŞTERİ SAYISI YÜZDE 76 ARTARAK 2 MİLYON 402'YE ULAŞMIŞTIR

oluşturma çalışmalarının yanı sıra sektör üyelerinin günlük hizmet döngüleri çerçevesinde ilettikleri konularda da Kurul, karar veya görüş belirterek kılavuzluk etmektedir. Kurul'un oluşturmakta olduğu kurallar, sektörde bulunan uygulama farklılıklarının giderilmesi ile ürün ve hizmetlerin standart hâle getirilmesini sağlamaktadır.

2025 HEDEFLERİ İÇİN GEREKLİ YAPISAL ADIMLAR ATILMIŞTIR

Bir mal alışverişi, katılım bankasınca finansmana konu edilecek ise belgedeki malın tutarı kadar fonlamaya tabi edilir. Bu amaca uygun olarak sektörün bir merkeze bağlı çalışması ve kontrollerin bu merkezi sistem ile yapılmasını sağlamak için TKBB bünyesinde "Katılım Bankaları Fatura Kayıt Sistemi" (KBFKS) kurulmuş ve Gelir İdaresi Başkanlığı ile yapılan protokol kapsamında katılım bankalarına hizmet vermeye başlamıştır. Katılım bankalarının ihtiyaç durumlarında başvurmak durumunda kaldıkları borç yapılandırma işlemi ve hazine işlemlerinin teverruk yöntemiyle gerçekleştirilmesi amacıyla Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB) üzerinden kurgulanan bir yapı tasarlanmış olup, yazılım çalışmaları devam etmektedir. BDDK tarafından katılım bankacılığına has fon kullandırma yöntemlerinin tanımlandığı, "Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" de katılım bankalarının; satım yöntemleri, kiralama yöntemleri, ortaklık yöntemleri, vekâlet yöntemleri ve diğer fon kullandırma yöntemleri olmak suretiyle belirtilmiş olup, bu yöntemlere dair sözleşme örnekleri hazırlanmaktadır.

TKBB BÜNYESİNDE KURULAN MERKEZİ DANIŞMA KURULU, KATILIM BANKALARININ SUNDUĞU HİZMETLERİN, KATILIM BANKACILIĞI İLKE VE STANDARTLARINA UYGUNLUĞUNU DEĞERLENDİRMEKTEDİR

Diğer taraftan, 2020 yılı için oluşturulan Cumhurbaşkanlığı yıllık programında katılım finans sisteminin geliştirilmesi adına gerçekleştirilmesi planlanan eylemler kapsamında; i) Faizsiz finansa ilişkin araç ve kurumların terminolojisinin standardizasyonunu sağlamak, ii) Katılım sigortacılığını teşvik edici mahiyette mevzuat ve kurumsal yapı geliştirilerek her tür risk grubuna hitap edecek şekilde yaygınlaştırmak, iii) Faizsiz finans denetim standartları oluşturmak, iv) Emtia murabahası işlemlerinin yurt içinde gerçekleştirilebilmesi için kira sertifikasına, elektronik ürün senedine veya hisse senedi portföyüne dayalı platformların oluşturulmasını sağlamak, v) Faizsiz finans sistemine ilişkin ürün ve hizmet çeşitliliğini artırmaya yönelik düzenlemeler yapmak gibi hedefler ortaya konulmuş olup, bu yol haritası üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Bir diğer yapısal adım ise katılım bankaları nezdindeki danışma komitelerinin standardize edilmesidir. Kurulduğu günden bugüne kadar katılım bankaları bünyesinde yer alan danışma komiteleri, bankacılık süreç ve faaliyetlerinin faizsiz bankacılık prensiplerine uygunluğu konusunda görev üstlenmiştir. Banka organizasyonları içindeki yerinin tam olarak tanımlanmaması, uyum ve denetim fonksiyonlarına dair kural setlerindeki farklılıklar gibi bir durum varlığı sebebi ile BDDK'nin Eylül ayında yayınlamış olduğu tebliğ çerçevesinde yeni bir düzenleme yapılmıştır. Uygulama farklılıkları giderilerek danışma komitelerinin organizasyon içindeki yeri ve sorumlulukları ile faizsiz bankacılık uyum ve denetleme faaliyetlerinin standartları belirlenmiştir. Şu açık ki son dönemlerde katılım bankalarının ihtiyaç duyduğu mevzuat düzenlemeleri BDDK tarafından yapılarak eksiklikler giderilirken standardizasyon ve şeffaflık yönünde ciddi katkıların sağlandığı bilinen bir gerçektir.

Sektörün pazar payı hedeflerine erişmesi ve katılım bankacılığı sisteminin daha geniş kitlelere ulaşması için sektör paydaşlarının katılımıyla kapsamlı iletişim çalışmaları yapılmaktadır. Bu kapsamda her yıl iki defa yapılan algı ve itibar anketi ile elde edilen sonuçlar üzerinden hem TKBB hem de üye bankalarımız iletişim stratejilerini ve etkinliklerini planlamaktadır. Bunun yanı sıra, TKBB diğer sektör paydaşları ile birlikte ulusal ve uluslararası panel, çalıştay ve konferanslar düzenleyerek katılım bankacılığı konusundaki bilgi seviyesinin artırılması için çalışmaktadır. Televizyon ve basılı yayın gibi geleneksel kanallara ek olarak sosyal medyayı da aktif olarak kullanan TKBB, bu platformlar aracılığıyla katılım bankacılığı sisteminin esasları ve toplumsal faydası ile ilgili tanıtım kampanyaları yürütmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı'yla yapılan işbirliği çerçevesinde, katılım bankacılığının bilinirliğini artırmak amacıyla müftü ve vaizlere yönelik bilgilendirme

toplantıları düzenlenmektedir. Şimdiye kadar yedi şehirde gerçekleştirilen toplantıların, toplum ve sektör arasındaki iletişimi artırma hedefiyle diğer illere de yayılması planlanmaktadır. Diyanet'in toplumun faizsiz finans alanında bilincinin artması konusunda aktif bir tutum sergilemeye başlaması, sektöre yönelik algının iyileştirilmesi adına teşvik edicidir.

Son olarak yakın zamanda BDDK tarafından yapılan yasal düzenleme ile kalkınma ve yatırım bankalarına faizsiz finans işlemleri yapma izni verilmesi katılım bankacılığının pazar payını artırmaya yönelik önemli bir adımdır. Sermaye piyasalarının derinleşmesi için inovatif ürünlerin geliştirilmesi, kamu ve özel sektör sukuk ihraçlarının artması gibi somut adımların atılması, sigorta ve bireysel emeklilik gibi banka dışı faizsiz finans sektörlerinin daha aktif hâle getirilmesi ile önümüzdeki dönemlerde sektörün daha geniş kitleler nezdinde tanınacağı ve hak ettiği doğal büyüme trendine sağlam adımlarla yaklaşacağı öngörülmektedir. Sonuç olarak; 2025 yılında katılım bankacılığının yüzde 15 pazar payına ulaşması hedefiyle atılan adımlar ve yapılan çalışmalar gayretle devam edecektir.

DİYANET'İN, FAİZSİZ FİNANS ALANINDA BİLİNCİN ARTMASI KONUSUNDA AKTİF BİR TUTUM SERGİLEMESİ, SEKTÖRE YÖNELİK ALGININ İYİLEŞTİRİLMESİ ADINA TEŞVİK EDİCİDİR

Kamu Başdenetçisi **Şeref Malkoç**

Hak Aramanın Yolu Kamu Denetçiliği Kurumu

Kamu Denetçiliği Kurumu; vatandaş ile devlet arasında arabuluculuk görevi üstlenen ve vatandaşın idare karşısında âdeta ücretsiz avukatlığını yapan bir kurumdur

Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK), dünyada ombudsmanlık adıyla bilinmektedir. Aynı zamanda bu kurum, ülkemizde 2012 yılında "6328 Sayılı Kanun"la kurulmuştur ve gücünü Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden (TBMM) almaktadır. Bir hak arama kurumu olan ombudsmanlığın geçmişi, Büyük Selçuklu İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu'na kadar uzanmaktadır. Bu yönüyle de medeniyetimizin temelinde bulunan KDK; tüm vatandaşlarımızın idareyle olan/olabilecek anlaşmazlıklarını tatlıya bağlayarak ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Yani her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı; kamu kurumları, belediyeler, okullar, hastaneler gibi daha birçok resmî kuruluşta gördüğü eksiklikleri ve yaşadığı problemleri, mahkemeye gitmeden kurumumuz vasıtasıyla yetkililere bildirebilmektedir. Ardından uzmanlarımızın incelemesi sonucunda verilen tavsiye kararlarımız, bahsi geçen sorunları çözüme ulaştırabilmektedir. Vatandaşlarımız bu başvurular için kurumumuza "www.ombudsman.gov.tr" adresinden mail yoluyla ulaşabilir, dilekçe yazabilir ve faks çekebilir. Kısacası KDK; vatandaş ile devlet arasında arabuluculuk görevi üstlenen ve vatandaşın idare karşısında âdeta ücretsiz avukatlığını yapan bir kurumdur.

HAKKIMIZI ARAMAYI ÖĞRENMELİYİZ

Türkiye Cumhuriyeti, kanun ve mevzuat açısından hem dünyanın hem de Avrupa'nın en yetkin altyapısına sahip devletlerinden bir tanesidir. Ancak ne yazık ki vatandaşlarımız hakkını aramayı, henüz tam olarak bilmemektedir. Bu açıdan bakıldığında ombudsmanlığın önemli bir görevi de halkımıza hakkını aramanın yolunu göstermesidir. Kurumumuz diğer taraftan idarelere danışmanlık etmektedir ve rehber olmaktadır. Yani KDK'nin bir diğer sorumluluk alanı da sözkonusu yapıların iyi yönetim ilkeleri noktasında gelişmesine katkı sağlamasıdır.

TANINIRLIĞIMIZIN ARTMASI GEREKMEKTEDİR

Bu derece önemli bir işleve sahip olan KDK'nin tanınırlığı arttıkça, şüphesiz vatandaşımızın hak arama bilinci de

gelişecektir. Şu ana kadar gerçekleştirdiğimiz gözlemler, bu duruma net bir kanıt oluşturmaktadır. Hâlihazırda KDK'ye başvuruların her yıl katlanarak artması, halkımızın hakkını aramaya başladığının ve kurumumuza gösterdiği teveccühün güzel bir çıktısıdır. Bizler yaptığımız arabuluculuk hizmetleriyle yüz binlerce davayı engellemekte, adalet kurumları üzerindeki yükü de ciddi anlamda azaltmaktayız. Üstelik ürettiğimiz hızlı çözümler, problemlerin olduğundan daha karmaşık bir hâle bürünmesinin önüne geçmektedir.

KDK, HALKIN İDARE KARŞISINDAKİ SESİDİR

Belirttiklerimden yola çıkarak varılacak en özet cümle, KDK'nin idare karşısında halkın sesi olduğudur. Örneğin kurumumuz, bugüne kadar Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile ilgili aldığı güzel kararlarla yüz binlerce vatandaşımızın mağduriyetini gidermiştir. Noterlere gönderdiğimiz tavsiye niteliğindeki kararlar da 3 Şubat 2020 itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Böylelikle noterlerde kredi kartı ile işlem yapılmasının önü açılmış, vatandaş açısından hem zaman hem de ödeme noktasında çeşitli kolaylıklar sağlanmıştır. Öte yandan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'ne (ÖSYM), sınav saatleri ve ücretleriyle ilgili birçok tavsiye kararımız iletilmiştir. Bu sayede KDK, milyonlarca öğrencinin de sesi olmuştur. Aktarmaya çalıştığım örnekler, gerçekleştirdiğimiz hizmetlerden sadece bazılarıdır.

ÖNEMLİ ÇALIŞMALAR GERÇEKLEŞTİRMEKTEYİZ

Yaptığımız hizmetlerin yanı sıra KDK'nin bilinirliğini artırmak için çeşitli illerde "ombudsman halkla buluşuyor" programları düzenlemekteyiz. Bu kapsamda bahsi geçen ildeki yöneticileri, muhtarları, ticaret odaları yetkililerini, sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini ve baro başkanlarını bir araya getirerek kurumumuzu anlatmakta, sorunları da yerinde inceleme fırsatı bulmaktayız. Diğer taraftan, hak arama bilincinin erken yaşlarda gelişmesi gerektiğinin de farkındayız. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığımızla (MEB) ortak geliştirdiğimiz önemli bir proje bulunmaktadır. Sözkonusu projeyle, ortaokul kitaplarına kurumumuzu tanıtan bir ünite koyulmuş oldu. Ortaöğretim kurumları arasında her yıl düzenlediğimiz KDK'yi anlatan yarışmalarımız ise artık gelenekselleşti. Tüm bunlarla birlikte 100'den fazla üniversitemizde ombudsmanlık kulübü kurulmasına önayak olduk. Bu kulüplerimizi iki yıldır Ankara'da yılda bir kez toplamakta, böylece birbirleriyle ve bizlerle olan iletişimine katkı sağlamaktayız. Üniversitelerde gerçekleştirdiğimiz konferanslar da devam etmektedir.

SORUNLARINIZI KDK İLE ÇÖZÜN

Özet bir ifadeyle belirtmek isterim ki Türkiye, son yıllarda büyük yatırımlar ve hizmetlere imza atmaktadır. Ancak bu hizmetler sırasında çeşitli aksaklıkların yaşanması da son derece doğaldır. Bizler bu noktada vatandaşın yanında olmayı ve sorunlarına kalıcı çözümler üretmeyi ilke edinmiş bir kurumuz. Yani bu tarz sorunlarda bizlere ulaşılmasını özellikle rica etmekteyiz. Zira KDK her incelemesinde iki tarafı da dinlemekte, ardından ortadaki sorunu tatlıya bağlamayı hedeflemektedir. Sözün özü; her yaştan vatandaşımıza hayatın her alanında haklarını öğretmek ve aramak için önayak olan KDK, Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli kurumlarından bir tanesidir.

HÂLİHAZIRDA KDK'YE BAŞVURULARIN HER YIL KATLANARAK ARTMASI, HALKIMIZIN HAKKINI ARAMAYA BAŞLADIĞININ VE KURUMUMUZA GÖSTERDİĞİ TEVECCÜHÜN GÜZEL BİR ÇIKTISIDIR

100'DEN FAZLA ÜNİVERSİTEMİZDE OMBUDSMANLIK KULÜBÜ KURULMASINA ÖNAYAK OLDUK

Medipol Üniversitesi Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp UAM Müdürü **Dr. Mahmut Tokaç**

Geçmişteki Salgınların DÜNYA ÜZERİNDE Bıraktığı İzler

Tarih boyunca yaşanan ve dünyayı kasıp kavuran salgın hastalıklar, toplumlar üzerinde birçok olumsuz etki bırakmıştır

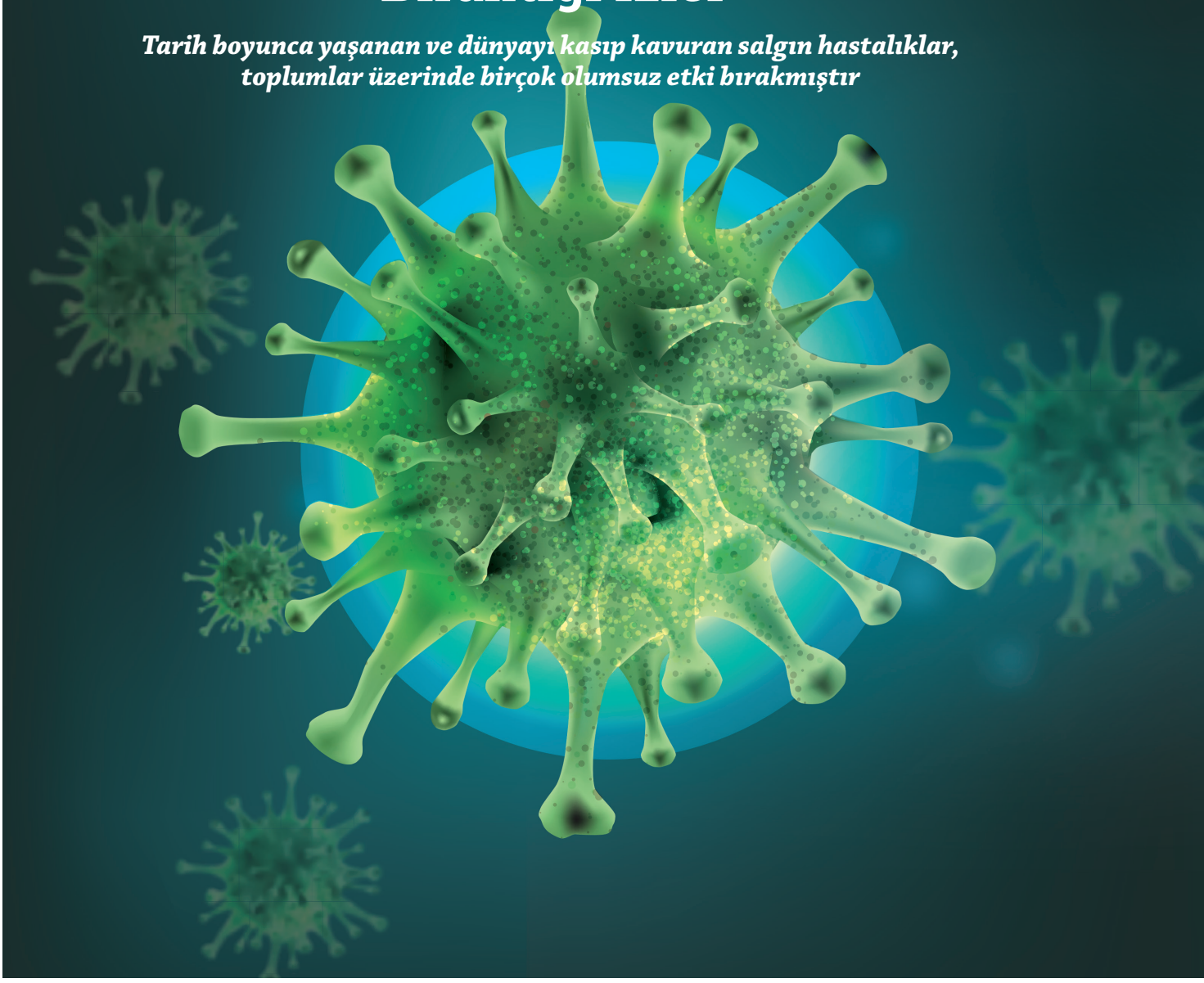

İnsanın varoluşundan günümüze kadar karşı karşıya kaldığı afetlerin en önemlilerinden biri de salgın hastalıklar olmuştur. Bazen tifüs, çiçek ve kolera gibi hastalıkların sebep olduğu salgınlar, belli bölgelerle sınırlı kalabilirken bazen de tüm dünyayı etkileyerek milyonlarca insanın ölümüyle sonuçlanmıştır. Bu kadar yaygın olan salgınların en önemli sebebi, eski tarihlerde "kara ölüm" olarak da adlandırılan veba iken, 20'nci yüzyıldan itibaren influenza salgınları şeklinde kendini göstermiştir. Çin'de ortaya çıkan güncel koronavirüs hastalığı ise hareketliliğin çok hızlı olması nedeniyle kısa süre içerisinde pandemi dediğimiz küresel bir salgın şekline bürünmüştür.

DÜNYAYI ETKİSİ ALTINA ALAN SALGINLARIN TARİHÇESİ

MÖ 10'uncu yüzyıldan beri bilinen veba hastalığının ilk büyük salgınının, MÖ 320 yıllarında Filistin bölgesinde ortaya çıktığı tahmin edilmektedir. Pandemi tanımına uyan ve geniş bir coğrafyayı etkisi altına alan ilk veba salgını ise MS 542 yılında Mısır'dan başlayıp ticaret yollarını izleyerek Anadolu ve Avrupa üzerinden İrlanda'ya kadar yayılmıştır. İkinci en yaygın salgın ise 1300'lerin ilk yarısında Çin'de başlayıp Avrupa ile Afrika'ya yayılarak, milyonlarca insanın ölümüne sebep olmuştur. Avrupa'da daha lokal kalan salgınlar 1630, 1665 ve 1721 yıllarında ise Avrupa'nın belirli alanlarında görülen ve daha sınırlı kalan lokal salgınlar yaşanmıştır. 1800'lerin ortalarından itibaren Avrupa'dan başlayarak diğer bölgelerde de veba salgınları görülmemeye başlamıştır.

Bir başka önemli salgın da kolera salgınıdır. 1844 yılında Hindistan'da başlayıp İran yoluyla Osmanlı Devleti topraklarına ulaşan ve 1847-1848 yıllarında çok sayıda ölüme yol açan hastalık, salgınlar tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. 20'nci yüzyıl başında ise influenza salgını dünyanın başına musallat olmuştur. 1918 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Cansas City şehrinde başlayan ve İspanyol Gribi adıyla meşhur olan influenza salgınında farklı görüşler olsa da 50 milyon civarında insanın öldüğü tahmin edilmektedir.

SALGIN HASTALIKLAR TOPLUMLARI HANGİ AÇIDAN ETKİLİYOR?

- Demografik
- Ekonomik
- Sosyal
- Siyasi
- Askerî

GÜNCEL KORONAVİRÜS SALGINI, HAREKETLİLİĞİN HIZLI OLMASI NEDENİYLE KISA SÜREDE KÜRESEL BİR SALGIN ŞEKLİNİ ALMIŞTIR

YERLEŞİK DÜZENE GEÇİLMESİ SALGINLARI TETİKLEMİŞTİR

Salgın hastalıkların yayılmasının altında pek çok farklı etken yatmaktadır. Tarihte yaşanan büyük salgınların en önemli sebepleri, tarım toplumlarının gelişmesi ve insanların yerleşik hayata geçmesi olarak görülür. Sözkonusu sisteme geçişle beraber kentler sıfırdan kurulmuş ve insanlar yoğun olarak bir arada yaşamaya başlamıştır. Ancak hijyenin sağlanamaması, temiz su kaynaklarının bulunamaması, tuvaletlerin ve kanalizasyon sistemlerinin olmaması, çöplerin toplanamaması, ev ortamlarının sağlıksız olması, sosyo-ekonomik koşulların bozukluğu, sağlıklı beslenememe durumları, açlık ve sefalet, iklim değişiklikleri, göçler ve doğal afetler gibi bazı problemler, insan sağlığını tehdit edici şartlar oluşturmuştur.

Bunların yanı sıra ticari seyahatler, askerî hareketler ve hac gibi dinî ibadetler sebebiyle farklı bölgelerden insanları bir araya getiren etkinlikler de salgınların artmasındaki diğer önemli sebeplerdendir. Ayrıca yerleşik düzene geçerken hayvanların da insanlarla bir arada yaşamaya başlaması, hayvan kaynaklı salgınların en önemli faktörlerindendir. Öte yandan salgın hastalıkların en sık görüldüğü Orta Çağ Avrupa'sında, düşmanlardan korunmak için yapılan yüksek taş duvarlarla çevrili kalelerde kurulan şehirlerin dar ve pis sokaklardan oluşması, salgınların artmasında bir başka etken olarak sayılabilir.

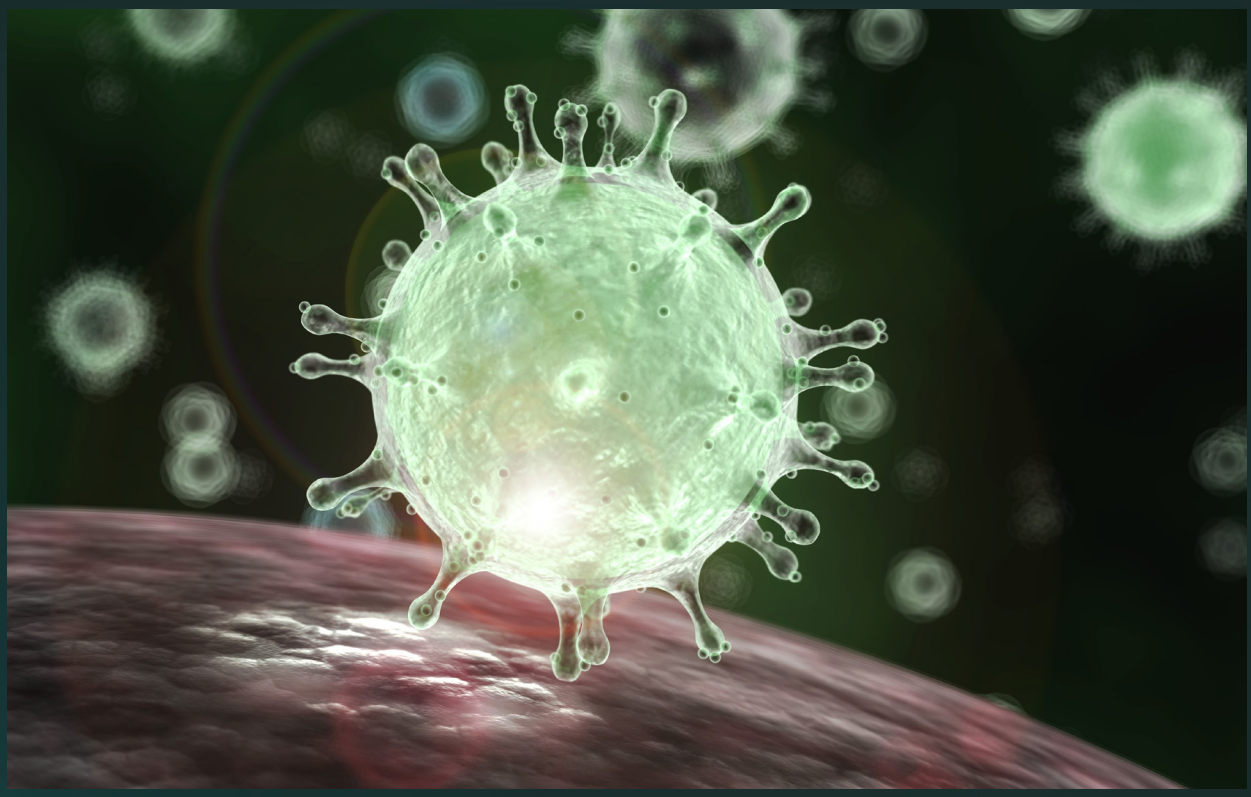

İSPANYOL GRİBİ ADIYLA MEŞHUR OLAN İNFLUENZA SALGININDA

50

MİLYON CİVARINDA İNSANIN HAYATINI KAYBETTİĞİ TAHMİN EDİLMEKTEDİR

MÜSLÜMANLAR KARANTİNADA DAHA BAŞARILIDIR

Salgınların yukarıda saydığımız tüm sebepleri arasında görülen hususlar, nüfusun yoğun olarak bir arada yaşaması ve yerleşim yerleri arasındaki hareketliliktir. Dolayısıyla hızlı yayılımın önlenmesinde en etkili çözüm yolu da karantina uygulaması, yani insanlar arasındaki temasın engellenmesidir. Hz. Muhammed'in "Bir beldede tâûn (veba) olduğunu duyarsanız o beldeye girmeyin, bulunduğunuz beldede görülürse de o beldeden çıkmayın." şeklindeki hadisi dolayısıyla özellikle Müslümanlar, karantina uygulaması konusunda daha başarılı olmuşlardır.

SALGINLARIN TOPLUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Tarih boyunca yaşanan ve dünyayı kasıp kavuran salgın hastalıkların toplumlar üzerindeki etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- **Demografik etkiler:** Salgın hastalıkların sebep olduğu kitlesel ölümler, dünya nüfusu üzerinde azaltıcı bir etki yapmıştır. 14'üncü yüzyılda Avrupa'yı etkisi altına alan veba salgınında Avrupa nüfusunun üçte birinin öldüğü bilinmektedir. Bazı salgınlarda ise nüfusun yarıya yakınının azaldığı kaydedilmiştir. Bu konuda özellikle veba salgınları, dünya nüfusunun artışını yavaşlatan bir etken olarak düşünülmektedir.

- **Ekonomik etkiler:** Salgın hastalıklar, ülkelerin ticari hayatını ciddi düzeyde etkilemiştir. Salgının sebebiyet verdiği ölümler ve göçler nedeniyle ticari hayat tümüyle durma noktasına gelmiş, tarım ve hayvancılık yapılamadığından gıda ile ihtiyaç maddelerinde kıtlık ortaya çıkmıştır. Bu da sözkonusu ürünlerin fiyatlarında aşırı artışa neden olmuş, bireyleri ve devletlerin ekonomilerini olumsuz yönde etkilemiştir.

- **Sosyal etkiler:** Salgınlardan ötürü göçler oluşmuş, şehirlerin yerleri bile değişebilmiştir. Bu gibi değişimler toplumsal istikrarsızlıklara yol açmıştır. Nüfustaki azalma, ücretlerin artmasına ve bunun neticesinde feodal sistemin ortadan kalkmasına neden olmuştur. Bazen de salgınlar belirli gruplara karşı nefret sebebi olmuş ve salgından suçlanan gruplara yönelik şiddet hareketleri ortaya çıkmıştır. Örneğin 14'üncü yüzyılda Avrupa'da meydana gelen veba salgınında, Yahudilerin suları zehirlediği söylentileri üzerine bazı Yahudiler halk tarafından öldürülmüştür. Benzer bir şekilde Romanlar da toplumda baskı altına alınmıştır. Kıtlık ile açlık dolayısıyla yağma ve talanlar da yine bu dönemlerde artış göstermiştir.

- **Siyasi etkiler:** Salgınların en bilinen siyasi etkisi Roma İmparatorluğu'nun çöküşüdür. Askerî güçlerle mağlup edilemeyen Roma İmparatorluğu, veba salgınına yenilerek tarih sahnesinden çekilmiştir. Bunun gibi salgın hastalıkların, bazı devletlerin yıkılmasına sebep olduğu kayıtlarda mevcuttur. Salgınlar, bazı devletlerde de yönetimlerin değişmesini beraberinde getirmiştir. Bu değişiklikler bazen yöneticilerin salgın hastalık dolayısıyla hayatını kaybetmeleri sonucu olabildiği gibi, bazen de yönetim zafiyeti oluştuğundan yönetimde el değişmesi şeklinde olabilmektedir.

GEÇMİŞTEKİ SALGINLARIN YAYILMA NEDENLERİNDEN BAZILARI

- Tarım toplumlarının gelişmesi
- İnsanların yerleşik hayata geçmesi
- Hijyenin sağlanamaması
- Sosyo-ekonomik koşulların bozukluğu
- Doğal afetler
- İklim değişiklikleri

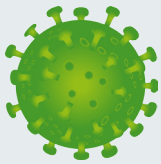

SALGINLARIN HIZLI YAYILIMININ ÖNLENMESİNDE EN ETKİLİ ÇÖZÜM YOLU KARANTİNA UYGULAMASIDIR

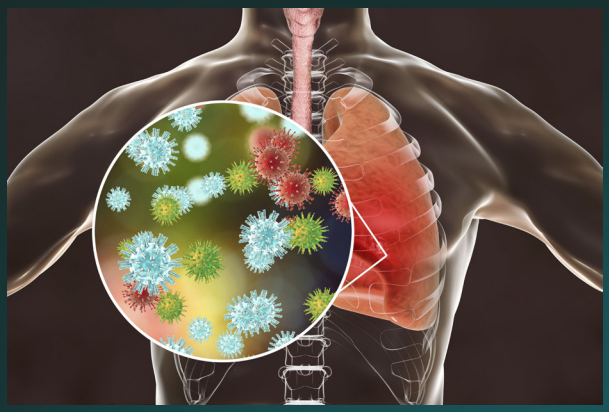

- **Askerî etkiler:** Salgın hastalıklar; özellikle askerler arasında kolayca yayılabildiği için orduları kırıp geçirmiş, hatta güçlü özelliklere sahip orduların savaş kaybetmelerine sebep olabilmiştir. 452 yılında II. Roma Seferi'ne çıkan Attila, ordusunda salgın hastalık baş göstermesi üzerine seferini yarıda kesmek zorunda kalmıştır. İspanyol gribi olarak bilinen 1918 influenza salgınının da I. Dünya Savaşı'nın bitmesinde önemli bir etkisinin olduğu kanaati hâkimdir.

Bir sonuca varmak gerekirse salgın hastalıkların, toplumların ve devletlerin üzerinde demografik, ekonomik, sosyal, siyasi ve askerî alanlarda çok ciddi etkiler bırakmıştır. Tarihteki tecrübelerden doğru bir şekilde faydalanarak günümüz salgınlarını daha az hasarla atlatabiliriz.

14. YÜZYILDAKİ VEBA SALGININDA AVRUPA NÜFUSUNUN 3'TE 1'İNİN HAYATINI KAYBETTİĞİ BİLİNMEKTEDİR

Albaraka Türk Baş Ekonomisti **Dr. Ömer Emeç**

Koronavirüs Sonrası Bizi NELER BEKLİYOR?

Hiç kimsenin beklemediği görünmez bir "düşman", 2020'nin başında gündemi ve küresel ekonomik düzeni etkisi altına aldı

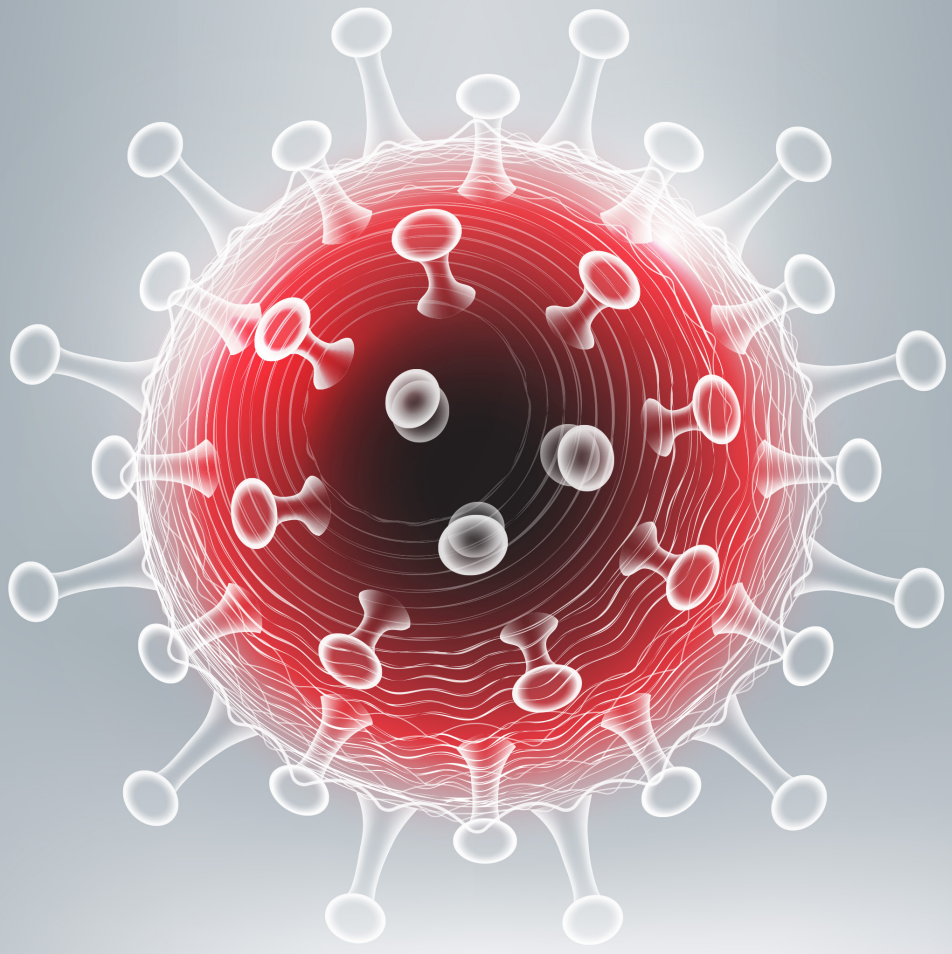

Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan koronavirüs, dünyanın hemen her ülkesine yayıldı. Birçok ülkede gündelik hayat durma noktasına gelirken, sınır kapıları ardı ardına kapandı. Ayrıca yurt dışı uçuşlar da durduruldu ve her ülke, belki de son 50 yıldır görünmeyen bir oranda kendi kabuğuna çekildi. Virüs, öncesinde farklı platform ve mecralarda dile getirilen bir risk olmasına rağmen bu riske karşı ne devletler ne kurumlar ne de insanlar hazırlık yapamadı. Tam manasıyla olağanüstü koşulların yaşandığı, neslimiz için hiç görülmemiş bir dönemden geçiyoruz. Bu virüsün etkisinin ne kadar süreceğini ve toz duman kalktığında etkinin boyutunun ne ölçüde olacağını şu an için kestirmemiz zor. Ancak ortalık sakinleştiğinde içinden geçtiğimiz bu olağanüstü şartlar, küresel olarak bazı alanlarda yeni normallerin de tetikleyicisi olabilir.

Öncelikle dünya tedarik zincirinin arz tarafında patlak veren salgın, üretimin büyük bölümünün tek bir coğrafyada toplanmasına ilişkin önemli soru işaretlerini de beraberinde getirdi. Örneğin; sanayi imalatı alanında enerjiyle birlikte iki temel taştan biri olan çelik üretiminin yüzde 65'inden fazlası, virüsün ortaya çıktığı Uzak Doğu ülkelerinde yapılıyor. Küresel olarak üretilen arabaların, dizüstü bilgisayarların ve cep telefonlarının büyük çoğunluğu da yine sözkonusu ülkelerden geliyor.

"BÜTÜN YUMURTALARI AYNI SEPETE KOYMANIN" DEZAVANTAJLARI

Bugün dünyada diğer bölgelere en çok ihracat yapan ülkelerin başında Çin geliyor. Şunu kabul etmek gerekir ki Uzak Doğu ülkeleri, son yıllarda uzun dönemdir biriktirdiği "know-how" sayesinde kendi küresel markalarını çıkarma noktasında büyük başarılara imza attı. Özellikle bilgi-iletişim teknolojilerinde son 10 yılda yapılan ataklar; Uzak Doğu ülkelerini farklı bir konuma getirdi. Ancak hâlen birçok ülke, tekstilden teknolojiye kadar farklı alanlarda Uzak Doğu bölgesini üretim merkezi olarak kullanıyor. Ucuz iş gücü, gelişmiş tedarik zincirleri ve hızla büyüyen pazarlar, bu yönelimin arkasındaki nedenler olarak sayılabilir. Bununla birlikte küresel ekonomiyi etkisi altına alan bu salgın hastalık, finansal yatırımın en temel ilkelerinden bir tanesini de tekrardan hatırlattı. Tıpkı kişisel birikim ve yatırımlarda oluğu gibi ulusal ve küresel ölçekte de "bütün yumurtaları aynı sepete koymanın" nasıl dezavantajları olabileceğini bu dönemde yaşayarak gördük.

Her ne kadar salgın hastalık tüm dünyayı etkisi altına almış olsa da ilk ortaya çıktığı dönemde karantina uygulamaları sadece Çin'de mevcuttu. Bu uygulamalar, o sırada tek bir ülkede olmasına rağmen kısa sürede birçok ülkenin üretim ağına sirayet etti. Çin'den yoğun şekilde tedarik edilen ham madde ve ara mallardaki aksaklıklar salgın hastalıktan önce başka ülkelerin ekonomilerini etkilemeye başlamıştı. Bu durum önümüzdeki dönemde benzer sıkıntıları yaşamamak adına özellikle yatırım kararları verilirken yeni bir risk primi fiyatlamasının da gerekliliğini ortaya koyuyor.

TEDARİK ZİNCİRLERİ VE TİCARİ FAALİYETLER ZARAR GÖRDÜ

Uluslararası firmalar küresel anlamda yatırımlarının bölgesel yoğunlaşmalarını yeniden gözden geçirirken koronavirüs, ulusal ölçekte devletler için de bazı normallerin sorgulanmasına neden oldu. Bilgi ve teknoloji devrimiyle

BUGÜN DÜNYADA DİĞER BÖLGELERE EN ÇOK İHRACAT YAPAN ÜLKELERİN BAŞINDA ÇİN GELİYOR

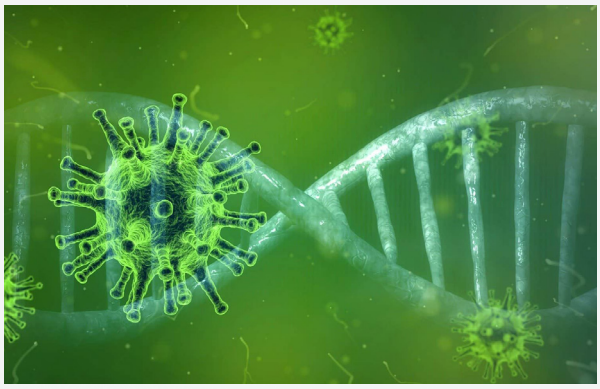

birlikte modern çağda etkisini doruk noktada hissettiğimiz ekonomik küreselleşme, uluslararası sınırları gittikçe daha fazla görünmez kılarak ülkeleri birbirine bağımlı hâle getirdi. Olağanüstü koşulları yaşadığımız bu dönemde sözkonusu sınırlar katı bir şekilde yeniden ortaya çıkınca ülkelerin tedarik zincirleri ve uluslararası ticari faaliyetleri de ciddi anlamda kesintiye uğradı.

Dünyadan küresel bir köy olarak bahsederken bu köyde komşularınızla olan her türlü iletişimin ve alışverişin kesilmesi -eğer kendi ihtiyaçlarınızı idame ettirecek kadar üretime sahip değilseniz- sizi önemli bir sıkıntıya sokacaktır. Salgın hastalığın karşısında ortaya çıkan tecrit ve karantina uygulamaları nedeniyle ülkelerin sınırlarını kapatarak kendi içlerine dönmesi, bu noktada bazı muhasebelerin yapılmasını da gerektirdi. Özellikle sağlık ve gıda başta olmak üzere temel ihtiyaçlar noktasında çeşitli politika değişiklikleri gündeme gelebilir. Bu bağlamda ülkelerin kendi iç kaynaklarıyla üretime ağırlık vermesi, kendi üreticisini daha fazla destekleyip alan açabilmek adına korumacı yaklaşımların artması ve yerli tüketimi teşvik eden planlamaların daha kapsamlı yapılması gibi yaklaşımlar, küresel ekonomide yeni bir norm hâlini alabilir.

YENİ İŞ YAPIŞ MODELLERİ GÜNDEMDE

Ulusal ve uluslararası ölçekte bazı değişimleri gündeme getirmesi beklenen bu pandemi, iş yapış şekillerimize ilişkin de yeni modelleri hayatımıza dâhil etti. Mobil çalışma ya da evden çalışma, aslında bu süreç öncesinde birçok şirket tarafından kısmi olarak denenen modellerdi. Birçok şirket için ise geleneksel iş modellerini bırakarak bu yönde bir adım atmak, vermesi güç bir karar olarak görünüyordu. Ancak bu süreçle birlikte ortaya çıkan mücbir sebepler, birçok kamu kurumu ve şirketin bu yönde bir karar vermesini mecbur kıldı. Kısa sürede hayata geçirilen uzaktan çalışma çözümleri, birçok şirket için bir bakıma kapsamlı bir test ortamı oluşturdu. Özellikle regülasyonların daha sıkı olduğu finans sektöründe başarılı bir şekilde uygulama alanı bulan bu yöntemler, önümüzdeki dönemde şirketlerin kalıcı olarak da gündemine girebilir. Mobil çalışmanın yaygınlaştığı bir senaryo, sonraki adımda geleneksel ofis yapılarını ve büyük genel merkezleri de sorgulatabilir.

ONLINE EĞİTİM ALTERNATİF OLMANIN ÖNÜNE GEÇEBİLİR

Eğitim alanında uzun zamandır tohumları atılan uzaktan eğitim modelleri de yine bu dönemde meyve verme fırsatı buldu. İlköğretim/lise çağında bulunan 17-18 milyon civarında öğrencimiz ve bunun yanında üniversitelerde okuyan öğrencilerimiz, öğrenimlerini internet ortamından sürdürme imkânına erişti. Günümüzde küresel manada 200 milyar dolar büyüklüğe yaklaşan online eğitim sektörü hem okul çağındaki gençlerimizin eğitimi hem de çalışanlarımızın gelişimi için önümüzdeki dönemde alternatif olmanın da önüne geçebilir.

Yaşanan gelişmeler ve olası sonuçlarla birlikte olağanüstü dönemlerden geçtiğimizi tekrar hatırlatmak gerekiyor. Yakın tarihte örneğini görmediğimiz bu sürecin geride ne ölçüde bir etki bırakacağını net bir şekilde kestirmek çok mümkün değil. Salgının küresel manada sebep olacağı değişimleri zaman gösterecek. Ancak sürecin sonunda devletler, kurumlar, şirketler ve insanlar bu değişime dair soruları gündemine getirmek durumunda kalacak.

Dolayısıyla ciddi bir kırılım, değişim ve dönüşümlere gebe olacak paradigma değişikliklerinin yaşanacağı bir dönem, virüs sonrası bizleri bekliyor. Ekonomi ve finans da bu değişimlerden nasibini alacaktır. Borçluluk, eşitsizlik ve yüksek finansallaşma en çok tartışılacak konular arasında olacaktır. Bu vesileye yaşadığımız süreçte yoğun mesai harcayan başta sağlık görevlilerimiz olmak üzere sahada salgın hastalıkla mücadele eden tüm çalışanlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz. İnşallah bu zorlu dönem başta ülkemizde olmak üzere en az can kaybı ve hasarla atlatılır.

HER ÜLKE, BELKİ DE SON 50 YILDIR GÖRÜNMEYEN BİR ORANDA KENDİ KABUĞUNA ÇEKİLDİ

EN İYİ MÜŞTERİ HİZMET KALİTESİ ÖDÜLÜ ZİRAAT KATILIM'IN

World Finance dergisi tarafından gerçekleştirilen Islamic Finance Awards 2020'de Ziraat Katılım, **"Türkiye'nin En İyi Müşteri Hizmet Kalitesi Sağlayan Katılım Bankası"** ödülüne layık görüldü.

Ziraat Katılım
Paylaştıkça daha fazlası

0850 220 50 00
Müşteri İletişim Merkezi
www.ziraatkatilim.com.tr

/ziraatkatilim

YEŞİL SUKUK, TÜRKİYE İÇİN ÖNEMLİ BİR FIRSAT

Türkiye'de yeşil sukuka ilişkin düzenlemelere başvurulmalı ve henüz gelişmekte olan yeşil sukuk fırsatı kaçırılmamalıdır

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi **Mehmet Ela**

Yeşil çevre politikaları, son zamanlarda birçok ülkenin dikkatini çekmeye devam etmektedir. Bu açıdan pek çok devlet, çevreye duyarlı yenilenebilir enerji yatırımlarına hız vermektedir. Artan çevreye duyarlı yatırımları finanse etmek adına ise ilk olarak 2008'de Dünya Bankası, yeşil tahviller ihraç etmiştir. Daha sonra bu süreç, diğer ülke ve kuruluşların yeşil tahvil ihracı ile devam etmiştir. Yeşil tahvilin oluşturduğu altyapı ve tecrübeden istifade eden yeşil sukuk konusundaki çalışmalar ise 2012 yılında başlamıştır.

Yeşil sukuk temel olarak güneş enerjisi parkları, biyogaz tesisleri ve rüzgâr çiftlikleri gibi çevre dostu projeleri finanse eden aynı zamanda İslam hukukuna da uygun olan yatırım araçlarıdır. Bu anlamda yeşil sukuk ihracından elde edilen fonlar; güneş parkları, biyogaz tesisleri, rüzgâr enerjileri, enerji verimliliği, yenilenebilir iletim-altyapı, elektrikli taşıtlar, altyapı ve hafif raylı sistemler gibi projelerde kullanılmaktadır. Aynı zamanda bu kullanım zorunludur. Yani bir başka deyişle elde edilen fonlar, yeşil projelerde kullanılmak zorundadır. İslami finans prensiplerine uygun olması gereken yeşil sukukun ihracı sırasında açık-şeffaf olunmalı ve ihracın hangi yeşil proje için yapılacağı da belirtilmelidir. Yeşil sukuk, birçok İslami model kullanılarak yapılandırılabilmektedir. Bunlar arasında; istisna, ijara ve muşaraka gibi modeller bulunabilmektedir. Örneğin ijara tabanlı yeşil sukukta, özel amaçlı kuruluş (SPV) tarafından belirli yeşil projeler satın alınmakta ve kaynak kuruluşa kiralanmaktadır. SPV'nin giderlerini düştükten sonra elde kalan getiriler ise sukuk yatırımcılarına ödenmektedir. Kaynak kuruluş, varlığı SPV'den almayı taahhüt etmektedir. Satın alma fiyatı da sukukların toplam nominal değeri ve arta kalan ödenmemiş periyodik kârlardan oluşmaktadır.

YATIRIMCI TABANI OLDUKÇA GENİŞ

Bir yandan İslami yatırımcılara diğer yandan geleneksel yatırımcılara hitap eden yeşil sukuk, bunun yanında çevreye duyarlı geleneksel ve İslami yatırımcılar için de yatırım imkânı sunmaktadır. Bu anlamda yeşil sukuk, oldukça geniş bir yatırımcı tabanına hitap etmektedir. Yeşil sukuka ilişkin gerek küresel ölçekte gerekse de belirli ülkelerde çeşitli gelişmeler kaydedilmiştir. Yeşil tahvilin oluşturduğu tecrübeden yararlanan yeşil sukuka ilişkin çalışmalar, ancak 2012'de başlamıştır. Bu anlamda yeşil sukuk çalışma grubu, 2012'de yeşil sukuk kavramına olanak tanımak için "iklim tahvili girişimi"ni başlatmıştır. 2012'de bazı başarısız ihraç girişimlerinin ardından, 2014'de Malezya Menkul Kıymet Komisyonu (SC) sukuk rehberini güncellemiş ve sosyal yönden sorumlu (SRI) sukuk ihracı için çeşitli koşullar belirlenmiştir. Bu kapsamda SRI sukuk, yeşil sukuku da kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Bahsi geçen gelişmelerin ardından Dünya Bankası gibi önemli

YEŞİL SUKUK TEMEL OLARAK GÜNEŞ ENERJİSİ PARKLARI, BİYOGAZ TESİSLERİ VE RÜZGÂR ÇİFTLİKLERİ GİBİ ÇEVRE DOSTU PROJELERİ FİNANSE EDEN YATIRIM ARAÇLARIDIR

kuruluşlar, yeşil sukuka ilişkin çeşitli araştırmalar yapmıştır. Tüm bu çabaların sonucunda Temmuz 2017'de Malezya'da Tadau Energy tarafından 58 milyon dolar tutarında ve 2-16 yıl vadeli ilk yeşil sukuk güneş fotovoltaik kuruluşunun yapımı için ihraç gerçekleştirilmiştir. Bu gelişmenin ardından Malezya başta olmak üzere çeşitli ülkelerde de ilk ihraçlar başlamıştır.

YEŞİL SUKUKUN AVANTAJLARI

Yeşil sukuka yönelik artan ilginin ardında, hiç şüphesiz yeşil sukukun sağladığı birtakım faydalar yatmaktadır. Örneğin yeşil sukuk, yeşil olmayan sukuk ile benzer risk/getiriye sahiptir ve yatırımcı direkt yeşil projenin riskine maruz değildir. Devamında yeşil sukuk, rekabetçi fiyatlandırmaya sahiptir ve geleneksel finansman ile kapatılamayacak fon açığını kapatma noktasında önemli bir potansiyeli bünyesinde barındırmaktadır. Daha geniş yatırımcı havuzuna da ulaşmayı sağlayan yeşil sukuktaki yeşil güven belgeleri, sukuk ihraç eden kuruluştan değil finanse edilen varlıktan kaynaklanmaktadır. Bu da yeşil varlık havuzu bulunan herhangi bir kuruluşun yeşil güven belgesine sahip olması gerekmeksizin sukuk ihraç edebileceği anlamına gelmektedir. Öte yandan yeşil sukuk İslam'daki çevre koruması ile ilgili öğretilere uyum göstermekte, yatırım tercihlerinde çevrenin korunması gibi şer'i ihtiyaçları karşılamaktadır. Son olarak yeşil sukuk, sermaye piyasasında ticareti yapılabilen (işlem görebilen) bir enstrümandır. Bu nedenle de yeşil sukukun transferi ve satış potansiyeli oldukça yüksektir.

Yeşil sukuk son yıllarda önemli bir gelişme gösterse de bu gelişimin önünde bazı problemler bulunmaktadır. Bunlardan ilki sukuk uygulamalarında standartlaşmanın olmaması ve yasal problemlerdir. Ardından yeşil sukukun performans ölçümü için gerekli standart ve onay sistemi de henüz yoktur. Ayrıca yeşil sukuk yüksek risk profiline sahip olabilmektedir. Çünkü birçok çevre dostu proje, yeşil teknolojilerin yapım ve işletiminden dolayı hayli sofistike yeni bir teknoloji içermektedir. Bunun yanında sukuk fonlarının; ekonomik değeri olan, kabul edilebilir ve belirli yeşil standartları karşılayan projelere kullanılacağı yönünde yatırımcı iknası oldukça zordur. Üstelik yeşil sukukun ikincil piyasası da küçüktür. Bunun temel nedeni, sukuku elinde tutan yatırımcının az sayıda olması ve diğer kurumsal yatırımcıların likidite isteklerini karşılayabilecek yeterli ikincil piyasa beklentisidir. Sözkonusu problemlerin; yeşil sukuk standartlarının oluşturulması, bu sukuk biçiminin piyasa oyuncularına kanıtlanması adına gösterge ihraçların gerçekleştirilmesi, kamunun destek vermesi ve çeşitli kuruluşların işbirliği yapmasıyla aşılabileceği düşünülmektedir.

Yeşil sukuk son yıllarda, çeşitli finansal kuruluşların yanı sıra firmalar ve kamu tarafından da ihraç edilmektedir. Güncel piyasa ise 80 milyar doları aşmış durumdadır. Nüfus artışının getireceği ilave altyapı ve enerji ihtiyacının (dünya nüfusunun 2044 yılında 9 milyara ulaşacağı beklenmektedir), yeşil yatırımların finansmanına olan talebin (Uluslararası Enerji Kuruluşu'na göre önümüzdeki 20 yılda iklim değişikliği ile savaşmak için gerekli fon miktarı 10 trilyon doları aşmaktadır), yatırımcı ilgisinin ve başta Malezya-Endonezya olmak üzere çeşitli ülkelerce sunulan devlet desteklerinin önümüzdeki yıllarda yeşil sukuk ihracını arttıracağı beklenmektedir.

TÜRKİYE'NİN YEŞİL SUKUK POTANSİYELİ

Türkiye'nin yeşil sukuk potansiyeline bakmakta da fayda var-

YEŞİL SUKUK KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR 2012 YILINDA BAŞLAMIŞTIR

YEŞİL SUKUK SON YILLARDA ÖNEMLİ BİR GELİŞME GÖSTERSE DE BU GELİŞİMİN ÖNÜNDE BAZI PROBLEMLER BULUNMAKTADIR

dır. Zira yakın zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100'üncü yılı kutlanacaktır. Bu kapsamda ülkemizin -2023 yılına yönelik vizyonu dâhilinde- enerji üretiminde yenilenebilir enerji kaynakları payının yüzde 30'a yükseltilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca 2016 yılında Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA) modelinin uygulanmaya koyulması ve bu model ile Türkiye tarihindeki en büyük güneş enerjisi ihalesinin 20 Mart 2017'de gerçekleştirilmiş olması da Türkiye'de yenilenebilir enerjiye yönelik ilgi ve yatırım potansiyelini gözler önüne sermektedir. Diğer yandan PwC'ye göre ise Türkiye'nin 2023'e kadar 39 milyar dolarlık yenilenebilir enerji yatırımı yapması beklenmektedir. Tüm bunların yanı sıra Türkiye'de yeşil sukuk için herhangi bir çalışma ve altyapı henüz bulunmamaktadır.

Yeşil Sukukun Yatırımcı Tabanı

	Yeşil Olmayan	Yeşil
Tahvil	Geleneksel yatırımcılar	Geleneksel yatırımcılar + Geleneksel yeşil yatırımcılar
Sukuk	Geleneksel yatırımcılar + İslami yatırımcılar	Tüm yatırımcılar

TÜRKİYE'NİN 2023'E KADAR 39 MİLYAR DOLARLIK YENİLENEBİLİR ENERJİ YATIRIMI YAPMASI BEKLENMEKTEDİR

Ancak hemen belirtmek gerekir ki Türkiye'de yeşil sukuka yönelik düzenlemelerin yanında sukuka ilişkin düzenlemeler de hayli yetersizdir. Nitekim Türkiye'de sadece beş tür sukuk ihracını mümkün kılan yasal düzenlemeler var iken vergisel düzenlemeler sadece ijara sukuka (sahipliğe dayalı sukuk) yani kira sertifikasına yöneliktir. Yeşil sukuka ilişkin ise henüz ortada herhangi bir düzenleme veya niyet yoktur.

DÜNYADA YEŞİL SUKUK İHRAÇLARI ARTIYOR

Dünyada ihracı hızla artan yeşil tahvillerden sonra yeşil sukuk ihraçları da -henüz yeni olmasına rağmen- artarak devam etmektedir. Türkiye'nin yeşil sukuk piyasasından pay alması ve yerel sukuk piyasasını -gerek ülkede bulunan kuruluş/yönetimlerce gerekse ülke dışından çekilecek sukuk ihraçları ile- geliştirmesi için yeşil sukuka ilişkin yasal ve vergisel düzenlemelere gitmesi gerekmektedir.

Bu düzenleme ve teşvikler ise Malezya gibi ülkelerin verdiği değerde olmalıdır. Böylece Türkiye, uluslararası piyasada sukuk ihraç edebilecek ve bu noktada yatırım çekebilecektir. Ancak belirtmek gerekir ki yasal ve vergisel düzenlemeler ilk önce genel anlamda sukuk için gerçekleştirilmelidir. Örneğin diğer ülkelerle rekabet edecek düzeyde olmayan stopaj oranları indirilmelidir. Genel anlamda sukuka ilişkin yasal ve vergisel düzenlemelerin ardından, yeşil sukuka ilişkin düzenlemelere de başvurulmalı ve henüz gelişmekte olan yeşil sukuk fırsatı Türkiye tarafından kaçırılmamalıdır.

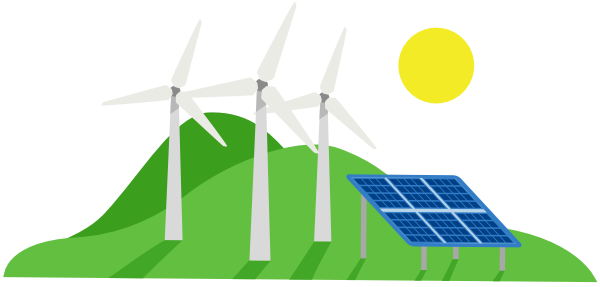

Ödemenin yeni şekli: Albaraka Alneo

alBaraka alneo

Albaraka Alneo ile POS cihazına ihtiyaç olmadan işletmeciler kredi kartıyla ödeme alabiliyor, müşteriler ödeme yapabiliyor.

Albaraka Alneo Cüzdan sadece Albaraka Alneo POS üye iş yerlerinde kullanılabilir. Uygulamayı 18 yaşından küçükler kullanamaz. IOS 10 ve üstü, Android 5 ve üstü işletim sistemlerine sahip mobil cihazlarda kullanılabilir. Detaylı bilgi için alneo.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

Alo Albaraka
0850 222 5 666
albaraka.com.tr

App Store'dan İndirin

Google Play 'DEN ALIN

alneo.com.tr

alBaraka alneo
Ödemenin yeni şekli o!

Kuveyt Türk Genel Müdür Yardımcısı **Mehmet Oral**

Uzun Vadeli Tasarrufun İdeal Adresi: BES

BES, geleceğimize yatırım yapma imkânı sağlayan bir araç, ikinci bir emeklilik maaşı fırsatıdır

Tasarruf alışkanlığının fazla yüksek olmadığı toplumlarda her bireyin, geleceğini güvence altına alabilmesi için az ya da çok birikim yapması gerekiyor. Bu aşamada toplum genelinde ağırlıklı olarak uygulandığı şekliyle sadece kriz zamanlarında değil, refah dönemlerinde de birikim yapılması önem arz ediyor.

VATANDAŞLARA EK SOSYAL GÜVENCE İMKÂNI

Türkiye'de Bireysel Emeklilik Sistemi'nin (BES) yaklaşık 16 yıllık bir mazisi var. Dünyadaki emeklilik sistemiyle kıyaslandığında çok küçük bir zaman diliminden bahsediyor olsak da BES ile birlikte Türkiye'de vatandaşlara ek bir sosyal güvence imkânı sunulmuş oldu.

Sağladığı hizmetler ve imkânlar açısından baktığımızda ülkemizde uygulanan BES, birçok Avrupa ülkesinde dahi olmayan avantajları bünyesinde barındırıyor. Bu nedenle BES'i tüm topluma homojen bir şekilde yaymamız gerekiyor. Bireyler, BES'e ne kadar erken yaşta dâhil olurlarsa birikim, tasarruf ve gelir bakımından gelecekte de o kadar avantajlı bir konumda yer alabilecek.

BES'İN TEMEL AMAÇLARI NELER?

Bireylerin, gelir elde ettikleri dönemde düzenli olarak tasarrufta bulunmaları, yatırıma yönlendirilen tasarruflarıyla birikim oluşturmaları ve emeklilikte ek bir gelir elde etmeleri üzerine kurulmuş olan BES, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) sistemini tamamlayıcı olmakla birlikte gönüllülük esasına dayalı özel bir emeklilik sistemi olarak hayata geçirildi. Buradaki temel amaç, insanların birikim yaparak emeklilik dönemlerinde ikinci bir maaşa sahip olmaları. Sözkonusu sistemin diğer bir amacını ise birikimler sayesinde oluşan yerli ve millî kaynaklarla kalkınmaya katkıda bulunmak olarak sayabiliriz.

EMEKLİLİKTE YAŞAM STANDARDI YÜKSELTİLEBİLİR

Bireysel Emeklilik Sistemi sayesinde bireyler, çalıştıkları dönem içinde katkı payı ödeyerek emeklilik günleri için

BES İLE BİRLİKTE TÜRKİYE'DE VATANDAŞLARA EK SOSYAL GÜVENCE İMKÂNI SUNULMUŞ OLDU

ek bir gelir elde edebiliyor. Bu sayede emeklilik döneminde yaşam standardı yükseltilebiliyor. BES'e giriş tarihinden itibaren en az 10 yıl boyunca sistemde bulunmak koşuluyla 56 yaşını tamamlayanlar emekliliğe hak kazanıyor.
Çoğu insan birikim yapmayı, geleceğine yatırım yapmayı ve geleceğini güvence altına almayı ister. Bu anlamda BES'in gelişimine baktığımızda da bazı dönemler hızlandığını görüyoruz. Sözgelimi 2013 yılında yüzde 25 devlet katkısının başlatılması sistem için önemli bir kilometre taşı niteliğindeydi. Sözkonusu katkı, Avrupa ülkelerinde bile olmayan çok değerli ve eşsiz bir teşvik oldu.

OKS, BES'İN BİLİNİRLİĞİNİ ARTIRDI

Otomatik Katılım Sistemi (OKS) ise 1 Ocak 2017 tarihinde yürürlüğe girdi. Buna göre işverenler, 45 yaş altındaki çalışanlarını belirli bir takvim çerçevesinde OKS'ye dâhil etmeye başladı. OKS ile beraber BES'in toplum tarafından bilinirliği artmakla birlikte bahsi geçen sistem de tabanda yaygın bir hâle geldi.
Bugünün BES ve OKS rakamlarına baktığımızda, BES'teki toplam katılımcı sayısı yaklaşık 7 milyon civarında. Devlet katkısı da dâhil olmak üzere BES'teki toplam fon büyüklüğü de 120 milyar liraya yakın. OKS'de ise 5,4 milyon kişi bulunuyor. OKS'deki toplam fon büyüklüğü 9 milyar liraya yaklaşmış durumda. Toplamda 12,3 milyondan fazla kişi BES aracılığıyla birikim yapıp tasarruf ediyor. Ulaşılan bu rakamlar, ileriki dönemler için umut veriyor ancak bunun artırılması ve daha fazla teşvik edilmesi gerekiyor.

KATILIM FONLARI DA YOĞUN İLGİ GÖRÜYOR

Bireysel Emeklilik Sistemi'nin yararlarını iyi anlamak için sistemin getirilerinden de bahsetmeliyiz. BES'teki milyonlarca katılımcıyı yakından ilgilendiren emeklilik fonlarının 2019 getirilerine baktığımızda, ortalama yüzde 27,24 getiri sağladığını görüyoruz. Bunun üzerine yüzde 25 devlet katkısını da eklersek, BES'teki kişilerin tasarruflarının ortalama yüzde 52,24 arttığını söyleyebiliriz.
Katılımcılar altın, hisse senedi ve kira sertifikası gibi emeklilik fonlarından herhangi birini tercih edip birikimlerini istediği araçlarda değerlendirebiliyor. Üstelik fon tercihlerini yılda altı kere değiştirebiliyor. Emeklilik fonları içindeki katılım fonları da zengin içerikleriyle yoğun ilgi görüyor. Bu da çok alternatifli bir tasarruf imkânı anlamına geliyor.

KÜÇÜK TUTARLARLA BÜYÜK TASARRUFLAR

Özetlemek gerekirse BES; küçük tasarruflarla geleceğimize yatırım yapma imkânı sağlayan çok önemli bir araç ve âdeta ikinci bir emeklilik fırsatı. Bireysel Emeklilik Sistemi, bunun yanı sıra birikimleri kısa vadeli dalgalanmalardan korumaya da imkân tanıyor. Geliri ne olursa olsun emeklilikte ikinci bir maaş gibi görülen ek getiri herkesin hakkı. BES de yüzde 25 devlet katkısı, altın ya da kira sertifikası fonları gibi avantajlı seçenekleriyle uzun vadeli tasarrufun en ideal adresi olarak ön plana çıkıyor.

TÜRKİYE'DE BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ'NİN YAKLAŞIK 16 YILLIK BİR MAZİSİ BULUNUYOR

RÖPORTAJ **Gültuğ Erdöl**

Tam Bir Asırdır,

Bağımlılıkla Mücadele Ediyoruz

Yeşilay'ın çalışma prensibi, projeleri ve koronavirüsle mücadelede aldığı önlemler hakkında tüm merak edilenleri Prof. Dr. Mücahit Öztürk'e sorduk

Yeşilay Genel Başkanı **Prof. Dr. Mücahit Öztürk**

KORONAVİRÜSLE MÜCADELE ETTİĞİMİZ BU DÖNEMDE DE SAĞLIKLI YAŞAMIN ÖNEMİNİ ANLATMANIN VE BAĞIMLILIKLARLA SAVAŞMANIN EN ÖNEMLİ SORUMLULUĞUMUZ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUZ

Bağımlılıkla mücadelede 100. yaşını kutlayan Yeşilay, "iyi ve sağlıklı yaşamın yanında" olma vizyonu doğrultusunda, tam bir asrı geride bırakmış durumda. Yeşilay Genel Başkanı Prof. Dr. Mücahit Öztürk: "Kurulduğu ilk günden bu yana her zaman insan sağlığını ve onurunu düşünerek toplumu bağımlıkların zararlarından korumak amacıyla çalışan Yeşilayımızın, 100 yıllık kıymetli emanetine sahip çıkmak için büyük bir özveriyle çalışıyoruz." diyor. Bizler de buradan hareketle, Yeşilay'ın çalışma prensibi, mevcut ve yeni projeleri, koronavirüsle mücadelede aldığı kurumsal ve toplumsal önlemler hakkında tüm merak edilenleri Öztürk'e sorduk.

YEŞİLAY'IN ÇALIŞMALARINDAN BAHSEDER MİSİNİZ?

Yeşilay olarak bu sene 100'üncü yaşımızı kutluyoruz. Tam bir asırdır canla başla, büyük bir sorumluluk ve titizlik ile bağımlılıkla mücadele ediyoruz. Türkiye genelinde 117 şubede ve dünya genelinde ise 80 ülkede hizmet veriyoruz. Alkol, sigara, uyuşturucu madde, kumar ve teknoloji bağımlılıkları ile ilgili bilimsel ve kanıta dayalı yöntemler kullanarak araştırma, geliştirme faaliyetleri yürütüyoruz.

Bağımlılıkla mücadele içerisindeyken, sağlıklı yaşamı teşvik eden pek çok projeyi de hayata geçiriyoruz. "Uluslararası Karikatür Yarışması", "Sağlıklı Nesil, Sağlıklı Gelecek Yetenek Yarışması", "Yeşilay Bisiklet Turu" gibi sanattan spora farklı alanlarda yürüttüğümüz çalışmalarla 7'den 70'e herkesin bağımlılıklardan uzak ve sağlıklı bir yaşam sürmesine katkıda bulunuyoruz.

Diğer yandan 42 YEDAM (Yeşilay Danışmanlık Merkezi) ile bağımlılara ve bağımlı yakınlarına ücretsiz psikolojik danışmanlık ve rehabilitasyon desteği veriyoruz. Bağımlılık alanında uzman psikologlardan oluşan ekibimizle, bize ulaşan kişilere; tütün, alkol ve madde bağımlılığı konularında bilgi verme, onları doğru yönlendirme ve psikososyal destek hizmetleri sunuyoruz.

Bunlar ilk akla gelen çalışmalarımız olmakla birlikte, Türkiye'nin dört bir yanında binlerce gönüllümüzle bağımlılıklara karşı mücadele ediyor, pek çok farklı proje geliştiriyoruz.

YEŞİLAY, KORONAVİRÜS SALGININA YÖNELİK NE GİBİ ÖNLEMLER ALDI? BU DÖNEM ÖZELİNDE YÜRÜTTÜĞÜNÜZ ÇALIŞMALARI ANLATIR MISINIZ?

Yeşilay olarak Türkiye genelindeki 81 ilde oldukça yaygın bir yapılanma ağımız bulunuyor. Bu sebeple bizler de merkezlerimizde görev yapan çalışma arkadaşlarımız ile gönüllülerimizin sağlığı ve güvenliğine önem veriyoruz. Ayrıca bu süreçte Yeşilay olarak sağlıklı yaşamın önemini anlatma misyonumuz doğrultusunda, çalışmalarımızı kesintisiz olarak sürdürmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda Sağlık Bakanlığımızın tüm uyarı ve önerilerini dikkate alarak, bütün merkezlerimizde bunları harfiyen uyguluyoruz. Yeşilay olarak evden çalışma uygulamasına geçerek toplantılarımızı dijital ortama taşıdık ve Türkiye genelindeki Yeşilay Danışmanlık Merkezleri (YEDAM) hizmetlerini de internet üzerinden sürdürmeye başladık.

KORONAVİRÜS SALGINININ HIZ KAZANMASININ ARDINDAN "SİGARAYI BIRAKMANIN TAM ZAMANI" İSİMLİ BİR KAMPANYA BAŞLATTINIZ. BU KAMPANYANIN DETAYLARI NELERDİR?

Bir asırdır bağımlılıklara karşı verdiğimiz savaşta, en önemli alanlarımızdan biri de sigara bağımlılığına karşı yürüttüğümüz mücadele oldu. Bu nedenle herkesin sağlığına dikkat etmeye çalıştığı böylesi bir dönemde, sigaranın verdiği zararlara özellikle dikkat çekmek istedik. Bu doğrultuda yeni tip koronavirüs salgını döneminde, sigarayı bırakma çağrısı yapan bir kampanya hazırlamaya karar verdik. Ardından "Sigarayı bırakmanın tam zamanı" sloganıyla yürüttüğümüz kampanyayı, tüm kamuoyu ile paylaşarak vatandaşlarımıza sigarayı bırakma çağrısı yapmaya başladık. Kampanya kapsamında sigarayı bırakmak isteyen vatandaşlarımız için dijital bir film hazırladık. Ulusal kanallar ve web sitemiz aracılığıyla görülebilecek olan bu filmde, 10 adımda sigarayı bırakmanın yollarını paylaşıyoruz. Vatandaşlarımız burada anlatılanların dışında bir destek almak istediğinde ise 444 79 75 Yeşilay Danışmanlık Merkezi Danışma Hattı'nı arayarak bilgi alabiliyor.

KORONAVİRÜSÜN BİR SOLUNUM HASTALIĞI OLDUĞU ARTIK HEPİMİZİN MALUMU. "SİGARAYI BIRAKMANIN TAM ZAMANI" KAMPANYASINDAN DA HAREKETLE, SİGARA KULLANANLAR NEDEN KORONAVİRÜSE KARŞI DAHA ÇOK RİSK ALTINDA DERSEK NELER SÖYLERSİNİZ?

Bugüne kadar olduğu gibi salgın döneminde de sağlıklı yaşamın önemini anlatmanın ve bireyleri iyi yaşamaya davet etmenin en önemli sorumluluğumuz olduğunu düşünüyoruz. Sigara kullananlar, koronavirüse karşı 14 kat daha fazla risk altında bulunuyor. Zira koronavirüs, akciğerleri hedef alarak hastaların solunum fonksiyonlarında ciddi sıkıntılar oluşturabiliyor. Bahsettiğimiz bu tablo, tütün ve tütün ürünlerini kullanan kişilerde daha ciddi tahribata sebep oluyor ve bağışıklığı da zayıflatıyor. Ayrıca duman, akciğerde öksürük refleksini bloke ederek ciddi enfeksiyonlara yol açabilen virüs ve bakterilerin solunum yolları ile akciğerde tutunmasını kolaylaştırıyor. Bağışıklık sisteminin zayıflığı da özellikle bu dönemde tedavi sürecini geciktirmesi ve tedaviyi güçleştirmesi gibi nedenlerle sağlık için ciddi bir tehdit oluşturuyor. Bu nedenle sigara kullananların, bu dönemi bağımlılıklardan kurtulmak için bir fırsat olarak görmesini öneriyor ve onlara "Sigarayı bırakmanın tam zamanı" diyoruz.

BAŞLATTIĞINIZ BU KAMPANYA İLE BİRLİKTE SİGARAYI BIRAKMAK İSTEYENLERİN SAYISINDA ARTIŞ OLDU MU?

Kampanyanın yayına girmesinin ardından, normal zamanlara göre sigarayı bırakma yönünde bir talep artışı olduğunu söyleyebiliriz. Kurumumuza gelen aramaların da neredeyse yüzde 85-90'ının tütün ürünleriyle ilgili olduğunu

SİGARA KULLANANLAR, KORONAVİRÜSE KARŞI 14 KAT DAHA FAZLA RİSK ALTINDA BULUNUYOR

YEDAM BÜNYESİNDE KURULAN PSİKOLOJİK DANIŞMA HATTIMIZ, KORONAVİRÜS SALGINI DOLAYISIYLA YOĞUN KAYGI YAŞAYAN TÜM VATANDAŞLARIMIZA DESTEK OLMAYI AMAÇLIYOR

görüyoruz. Bu durumun bizi çok mutlu ettiğini belirtmek isterim. Arayanlar, "Sigarayı bırakmak istiyorum." ya da "Bıraktıktan birkaç gün sonra zorlanıyorum, ne yapmam gerekiyor?" şeklinde sorular yöneltiyor. İnsanımızın bu yönde talebi olduğunu, zorlandıklarında da desteğe ihtiyaç duyduklarını görüyoruz . Yeşilay olarak bu desteği sağlama noktasında, her zaman yanlarında olmak için elimizden geleni yapmaya devam ediyoruz.

YEDAM BÜNYESİNDE BİR DE PSİKOLOJİK DANIŞMA HATTI KURDUNUZ. DANIŞMA HATTINDAN KİMLER, HANGİ KONULARDA DESTEK ALABİLECEK?

Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM) bünyesinde kurulan psikolojik danışma hattımız, koronavirüs salgını dolayısıyla yoğun kaygı yaşayan ve psikolojik rahatsızlık belirtisi gösteren tüm vatandaşlarımıza destek olmayı amaçlıyor. "Anksiyete ile Başa Çıkma Teknikleri" üzerine eğitim verdiğimiz ve böylece mesleki gelişimlerini de desteklediğimiz tam 100 psikolog, telefon görüşmeleri ve ek olarak online görüşme seansları da gerçekleştirerek danışanlarımızın taleplerini yanıtlıyorlar. 444 9 801 no'lu telefondan bizlere ulaşan tüm vatandaşlarımız bu hizmetimizden ücretsiz olarak yararlanabiliyor.

YEŞİLAY, BU DÖNEMDE SOSYAL MEDYAYI OLDUKÇA AKTİF KULLANIYOR. KURUMUN DİJİTAL MECRA ÜZERİNDEKİ FAALİYETLERİNDEN BAHSEDER MİSİNİZ?

Herkesin evde olduğu bu dönemde pek çok kurum, vatandaşlarımıza sosyal medya üzerinden erişiyor. Biz de

TÜRKİYE BAĞIMLILIKLA MÜCADELE EĞİTİM PROGRAMI; BAĞIMLI OLMAYAN BİREYLERİN, BAĞIMLILIK SÜRECİNE GİRME RİSKİNİ EN AZA İNDİRMEYİ HEDEFLİYOR

Yeşilay olarak birlikte çalıştığımız uzmanların verdiği eğitimleri canlı yayınlar eşliğinde online ortama taşıdık. Bu kapsamda "Evine Sağlık Buluşmaları" adlı bir program düzenliyoruz. Çok değerli uzmanlarımızla evlere konuk olarak hem fiziksel hem de ruhsal sağlığın anahtarı olacak bilgiler paylaşıyoruz. Canlı yayınlarda; ev yaşantısında çocuk ve aileleri bekleyen zorluklar, çocuklara koronavirüsü anlatmanın yolları, çocuklukta davranış yönetimi, bireyden topluma sağlıklı yaşam ve evde sağlıklı beslenme gibi konuları ele alınıyoruz. Ayrıca alkol, tütün, kumar ve teknoloji bağımlılığı alanlarındaki uzman isimleri de canlı yayınlarımıza konuk ederek, sözkonusu konular hakkında merak edilenlere yanıt arıyoruz.

Buna ek olarak önümüzdeki günlerde "Evden Eve Konserler" serisi başlatmayı planlıyoruz. Beş hafta sürecek olan program boyunca, ünlü sanatçıların sosyal medya aracılığıyla kendi evlerinde verecekleri konserleri, izleyicilerimizle buluşturmayı arzu ediyoruz.

YEŞİLAY, TÜRKİYE BAĞIMLILIKLA MÜCADELE EĞİTİM PROGRAMI'NA İMZA ATMIŞTI. PROGRAMIN AYRINTILARINDAN VE BULAŞICI HASTALIKLARA SAĞLADIĞI FAYDALARDAN SÖZ ETMENİZİ İSTESEK NELER SÖYLERSİNİZ?

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı; bağımlı olmayan bireylerin, bağımlılık sürecine girme riskini en aza indirme hedefiyle geliştirdiğimiz bir önleme eğitimi programıdır. Program kapsamında; tütün, alkol, madde ve teknoloji bağımlılığı ile sağlıklı yaşam alanlarında farklı yaş gruplarına özel hazırlanmış 18 modül bulunuyor. Bu modüllerin her biri için kitap, broşür, video ve sunum gibi farklı kaynaklar hazırlanıyor. Proje, Millî Eğitim Bakanlığı ile yapılan protokol çerçevesinde, rehber öğretmenler aracılığıyla okullarda uygulanıyor ve her yıl yaklaşık 10 milyon öğrenciye ulaşarak bağımlılıklar ile ilgili eğitim veriliyor.

Proje kapsamındaki tüm ayrıntılara www.tbm.org.tr adresinden de erişilebiliyor ve bu içerikler arasında "Sağlıklı Yaşam" başlığı da önemli bir yer tutuyor. Sözkonusu başlık altında; iyi ve dengeli beslenme, egzersiz yapma, yeterli uyku, el yıkama ve kişisel hijyenin önemi gibi konular, anaokulundan başlayarak tüm öğrenim kademelerini kapsayacak şekilde çocuklara ve yetişkinlere anlatılıyor. Bu önlemler hem bağışıklık sistemini güçlendiren hem de sağlıklı yaşamı teşvik eden maddeler olması açısından bulaşıcı hastalıklarla mücadelede önem taşıyor. Buradan herkesi evde zaman geçirdikleri bugünlerde, bilgilerini tazelemek ve yeni bilgiler edinmek üzere programımızın internet sitesini ziyaret etmeye çağırıyorum.

YEŞİLAY'IN ÖNCÜSÜ OLDUĞU BİRÇOK ÇALIŞMADAN BAHSETTİK. TÜM BU ÇALIŞMALARA DESTEK OLMAK İSTEYEN VATANDAŞLARIMIZ, BAĞIŞLARINI HANGİ KANALLAR ÜZERİNDEN SİZLERE ULAŞTIRILABİLİYOR? BU KONUDA KATILIM BANKALARININ DESTEĞİNİ GÖRÜYOR MUSUNUZ?

Yeşilay'a bağış yapmak için farklı kanalları kullanmak mümkün. Aralarında katılım bankalarının da bulunduğu bankaların, internet bankacılığı uygulamalarından ya da bu bankalardaki hesaplarımıza; doğrudan, EFT/havale yoluyla ve kredi kartıyla bağış yapılabiliyor. Ayrıca tüm GSM operatörlerinden YESILAY yazıp 2423'e kısa mesaj (SMS) göndererek de derneğimize 10 TL katkıda bulunulabiliyor. Bunun dışında Yeşilay'ın online satış kanalı olan Yeşilay Market'ten satın alınan tüm ürünlerden elde edilen gelir de bağımlılıkla mücadele çalışmalarımızda kullanılıyor.

KATILIM BANKACILIĞI ALANINDA AKADEMİ DÜNYASI İÇİN

KAYNAK NİTELİĞİNDE YENİ BİR ESER...

Eser, uygulamacı ve akademisyenlerin ortak çalışması olarak sistemin felsefesini, ilkelerini, iş modelini ve ekosistemini tüm detayları ile ele almaktadır,

www.**tkbb**.org.tr

TKBB TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ
"Türkiye katılımla güçleniyor"

KTO Karatay Üniversitesi, İslam İktisadı ve Finans Bölüm Başkanı **Prof. Dr. Hamdi Döndüren**

İslam'da Faizsiz Ticaret Hayatı ve Sigorta

Bir İslam toplumu olarak eğitim kurumlarımızda temel dinî bilgilerin kapsamlı bir şekilde verilmesi gerekir

Ülkemizde ortaöğretim düzeyinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi zorunlu, Temel Dinî Bilgiler, Hz. Muhammed'in Hayatı ve Kur'an-ı Kerim dersleri ise seçmeli olarak okutulmaktadır. Ancak toplum hayatında her ferdi yakından ilgilendiren İslam'da ticaret hayatı ve sosyal güvenlik ile ilgili herhangi bir ders bulunmamaktadır. Bu noktada İslam'ın getirdiği ticaret etiği ve sosyal güvence ilkeleri üzerinde bir değerlendirme yapacağız.

İnsanı ve evreni yaratarak onları bir düzen içinde sürdüren Allah, insana çok değer vermiş ve ona yaratılanların en üstünü olma yeteneğini bahşetmiştir. (Tîn, 95/4) Üç kutsal kitap olan Tevrat, İncil ve Kur'an'da yeryüzüne dağılan Âdem oğullarına ve kızlarına, kural dışına çıkmamaları için uyarılar yapılmış ve geçmiş toplumlardan pek çok örnekler verilmiştir. Temelde bir olan bazı değerler, zaman içinde insan eliyle değişikliğe uğramıştır. Bu yüzden İslam dini ve onun son kitabı olan Kur'an-ı Kerim, birleştirici son etik değerleri içerisinde toplamıştır.

ALLAH ALIŞVERİŞİ HELAL, FAİZİ HARAM KILMIŞTIR

Allahu Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda batıl yollarla yemeyiniz. Ancak, karşılıklı rızaya dayanan ticaret bunun dışındadır." (Nisâ Sûresi, 4/29) "Allah alışverişi helal, faizi haram kılmıştır." (Bakara, 2/275) "Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığınız zaman hemen Allah'ı anmaya (namaza) koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilirseniz bu sizin için daha hayırlıdır." (Cuma, 62/9-10)

Kur'an'da ortaklıklarla ilgili olarak da genel bir etik ölçü verilmekle yetinilir: "Doğrusu, ortakların çoğu birbirinin haklarına tecavüz ederler. Ancak iman eden ve salih amel işleyenler bunun dışındadır. Bunların sayısı ne kadar da azdır!" (Sâd, 38/24)

Ortaklık konusunda Hz. Peygamber'in uyarılarından bazıları şu şekildedir: "İki ortak birbirine hıyanet etmediği sürece, üçüncüsü benim. Eğer onlar birbirine hıyanet ederlerse ben aralarından çekilirim." (Ebû Dâvûd, Büyû 26) "Allah'ın kudret eli, ortaklar birbirine hıyanet etmediği sürece, onların üzerindedir." (Ebû Dâvûd, Büyû, 26) "Kârın paylaşılması, ortakların serbestçe belirlediği şartlara göre olur. Zarara katlanma ise sermaye oranlarına göredir." (İbn Mâce, Ticârât 63)

ORTAKLAR, BİRBİRİNİN EMANETÇİSİDİR

İslam'daki ortaklık çeşitlerinde sadece mufâvadada ve inanda sermaye ortaklığı yapılır. Diğerleriyse emek, tec-

İSLAM'DA ORTAKLIK ÇEŞİTLERİ

- Mufâvada (kollektif şirket benzeri)
- İnan (anonim şirket benzeri)
- Vücuh, kredi ortaklığı (mal pazarlama)
- Şirket-i a'mâl (iş ve taahhüt ortaklığı)
- Mudarabe (emek-sermaye ortaklığı)
- Ziraat ortakçılığı
- Bağ-bahçe ortakçılığı
- Ağaç dikimi ortakçılığı

> ALLAH, İNSANA ÇOK DEĞER VERMİŞ VE ONA YARATILANLARIN EN ÜSTÜNÜ OLMA YETENEĞİNİ BAHŞETMİŞTİR

rübe ve girişimcilik yeteneği olan için emeğini ortaya koyarak kâr ve gelirden pay alma esasına dayanır. Böylece faizli krediye ihtiyaç duymadan iki ve daha çok kişinin ortaklık yoluyla yatırım yapma fırsatı sözkonusu olur. Ortaklar, aynı zamanda birbirinin emanetçisidir. Konuyla alakalı bir hadiste şöyle buyurulur: "Bir veznedar, elinin altındaki emanetleri (mal ve parayı), gönül hoşluğu ile hak sahiplerine ulaştırırsa, iki sadaka verenden birisi gibi olur." İslam'da ve önceki semavi dinlerde faizcilik; üretime dayalı olmayan, emek veya ticaret riski bulunmayan bir "haksız kazanç" yolu sayılarak yasaklanmıştır. Medine'de konuyla ilgili olarak ilk inen ayette Yahudilerin başına gelen sıkıntıların nedenleri arasında, kendilerine yasaklandığı hâlde faiz yemeleri gösterilir. (Nisâ, 4/160-161) Hristiyanlıkta kilise, 13'üncü yüzyılın ortalarına kadar faizli krediler aleyhine tavır almıştır. Bu olumsuz yaklaşım ve "paranın para doğurmayacağı" ilkesi, Aristo'ya kadar dayanır. Ancak Hristiyanlıkta faizin meşru ilan edilmesi, Katoliklerin büyük simalarından Saint Thomas d'Aquin'in ticaret ve kredi rizikosunu göze almış, parasını tehlikeye atmış kimseler lehine kâr ve kazanç hakkı tanımanın gerektiğini söylemesiyle gerçekleşmiştir. Burada sermaye riskinden söz edildiğine göre kastedilen, ortaklık yoluyla sermaye kullandırmak olmalıdır.

FAİZ YASAĞI, AYETLERLE GENELLEŞTİRİLMİŞTİR

İslam'da ilk faiz yasağı, 3'üncü hicret yılında katlanmış faizin yasaklanması ile başlamıştır. Sonrasında Hayber'in fethi yılında inen ayetlerle yasak genelleştirilmiştir. Faizle ilgili ayetlerin sonu şöyle biter: "Ey iman edenler! Allah'tan korkun! Eğer gerçekten inanıyorsanız faiz alacaklarını bırakın. Eğer böyle yapmazsanız Allah'a ve elçisine karşı savaş açmış olduğunuzu bilin! Eğer tevbe edip vazgeçerseniz anaparalarınız sizindir. Böylece ne haksızlık etmiş ne de haksızlığa uğramış olursunuz. Eğer borçlu darlık içindeyse eli genişleyinceye kadar ona süre vermek vardır. Eğer bilirseniz bunu almayıp sadakaya saymanız sizin için daha hayırlıdır." (Bakara, 2/278-280)

CAHİLİYE RİBASININ KAPSAMI

Kur'an'da sözü edilen o gün piyasada kullanılan altın veya gümüş para borçlarından doğan cahiliye ribasıdır. Bunu karz ve borçtan doğan riba olarak da nitelendirmek mümkündür. Ubâde İbn Samit'in rivayet ettiği bir hadiste şöyle buyurulur: "Altın altınla, gümüş gümüşle, buğday buğdayla, arpa arpayla, hurma hurmayla ve tuz tuzla misli misline, eşit ve peşin şekilde takas edilir. Farklı cinsler birbiriyle mübadele edilirse peşin olmak şartıyla dilediğiniz gibi satış

> İSLAM'DA 8 ADET ORTAKLIK ÇEŞİDİ BULUNMAKTADIR

İSLAM'DA VE ÖNCEKİ SEMAVİ DİNLERDE FAİZCİLİK, HAKSIZ KAZANÇ YOLU SAYILARAK YASAKLANMIŞTIR

yapınız." (Müslim, Müsâkât, 81; Ebû Dâvûd, Büyû', 18; A. İbn Hanbel, V, 314, 320) Bu hadisin Tirmizî'deki rivayetinde şu ilave vardır: "Her kim bu şekildeki mübadelede fazla verir veya alırsa şüphesiz riba yapmış olur." (Tirmizî, Büyû', 23) Hayber ganimetleri arasında bulunan altın ve boncuk dizili bir gerdanlığı 12 dinara satın alan Fudâle İbn Ubeyd (R.A.), bu alışverişten şüpheye düşünce durumu Allah'ın elçisine sormuştur. Hz. Peygamber, gerdanlıktaki altın kısmının diziden çıkarılarak ayrıca tartılmasını ve altının parayla ağırlık olarak denkleştirilmesini, geri kalan kısım için de fiyat takdiri yapılmasını bildirmiştir. (Müslim, Müsâkât, 17)

HZ. ÖMER'İN MÜBADELE KONUSUNDAKİ SÖZLERİ

Hz. Ömer'in, altın ve gümüş parayı birbiriyle mübadele etmek için o günün kuru üzerinde anlaşan Malik İbn Evs ile Talha İbn Ubeydillâh'ın alışverişine müdahale ettiği nakledilir. Çünkü Talha, değişimini yaptığı paranın bedelinin bir kısmını peşin değil, birkaç saat sonra teslim edebileceğini söylemiştir. Bu olayla ilgili olarak Hz. Ömer şöyle demiştir: "İki cins parayı mübadele ederken, alıcı bedeli almak üzere senden eve girip çıkıncaya kadar izin istese bile izin verme. Çünkü sizin için "ramâ" dan yani faize düşmenizden korkarım." (Buhârî, Büyû', 76; Mâlik, Muvatta', Büyû', 33)

Günümüzde altın veya döviz satışlarında günde birkaç

HZ. PEYGAMBER'İN TİCARET İLE İLGİLİ HADİSLERİ

- Sözü ve muamelesi doğru tüccar, kıyamet gününde arşın gölgesi altındadır (İbn Mâce, Ticârât 1)
- Dürüst, sözüne ve işine güvenilen tüccar; nebîler, sıddîkler ve şehitlerle beraberdir (Tirmizî, Büyû 4; İbn Mâce, Ticârât 1)

kez değişen kur fiyatları yüzünden, böyle bir vadenin taraflardan birisi için haksız kazanca yol açabildiği sıkça görülmektedir. Bu yüzden altın, gümüş veya döviz satışlarının peşin yapılması gerekmektedir. Buna göre altın, gümüş ve döviz ancak karz olarak verilir ve geri almada o günkü kur üzerinden ödeme yapılabilir.

FAİZSİZ BANKACILIK VE MURABAHA YÖNTEMİ

Günümüz katılım bankaları, büyük ölçüde murabaha yöntemini kullanmaktadır. Murabaha da sipariş üzerine peşin fiyatla satın alınan bir malı vade farkı ekleyerek müşteriye devir ve temlik etmektir. Uygulanan murabahada İslami ölçülerin gözetilmesi gerekir. İslami bir banka, nakit kredi verip ziyadesiyle geri alamaz. 15 Ocak 2019 tarihli *Resmî Gazete*'de yayımlanan Bankaların Kredi Kullandırma Yönetmelik değişikliği ile faizsiz çalışan katılım bankalarına bütün İslami ortaklıklar yoluyla ticaret yapma ve piyasaya açılma imkânı getirilmiştir. Sözkonusu yönetmelik, 2020'nin başında yürürlüğe girmiştir.

İslam'da beş temel değeri korumak için gerekli önlemler

alınmıştır. Bunlar mal, can, ırz, akıl ve din olarak sıralanmaktadır. Malın korunması için hırsızlık cezası (Mâide, 5/38), kasten öldürmelerde mağdur ailenin isteğine bağlı olarak kısas veya diyet tazminatı ödenmesi (Bakara, 2/178-179; Mâide, 5/45) ve kasıt olmaksızın yanlışlıkla ölüme sebebiyet vermelerde ise diyet tazminatına yer verilmesi (Nisâ, 4/92) önemli koruyucu hükümlerdendir.

Kısas ve diyetin yanı sıra erş olarak adlandırılan bir tazminat takdir edilmesi de günümüz trafik kazalarına kadar mal ve canla ilgili sigortaları kapsamaktadır. Diyet ve erş tazminatlarının ödenmesi, önceleri birinci derecede suçu işleyen aileye yüklenirken, onların bunu ödeyememesi gibi sakıncalar dikkate alınarak alanı genişletilmiştir. Hz. Ömer döneminde de çeşitli aile ve meslek grupları, divan adı altında birleştirilerek ortak ödeme fonları oluşturul-

İSLAM'DAKİ ORTAKLIK ÇEŞİTLERİNDE SADECE MUFÂVADADA VE İNANDA SERMAYE ORTAKLIĞI YAPILIR

muştur. Medine'ye hicret edilince ehli kitap topluluklarını da kapsayan Medine Anayasası'nın ilk 12 maddesinde bu dayanışmayı görmek mümkündür.

İSLAMİ AÇIDAN SOSYAL GÜVENLİK VE SİGORTA

Günümüzde sigorta; mala veya cana karşı beklenmedik bir anda meydana gelen, tek kişinin altından kalkamayacağı ağır yükü, mümkün olduğu kadar fazla sayıda kişilere yaymak ve böylece büyük zararları kimseye ağır gelmeyecek bir yolla karşılamak esasına dayanır. Trafik kazası, yangın, sağlık, işsizlik ve emeklilik gibi bütün riziko alanlarında anonim ortaklık statüsünde faaliyet gösteren ticari amaçlı sigortalar bulunmaktadır. Bunlar belli risk alanları tespit edip sigortacılıkta kullanılan ihtimaller hesabı ve büyük sayılar kuramı gibi tekniklerden yararlanarak ve sigortacılık sektöründeki rekabeti de dikkate alarak prim miktarlarını belirler. Kaza ve yangın gibi riskler için böyle bir kuruluşa kendisini veya malını sigorta ettiren kişi, dönem sonuna kadar bir zararla karşılaşmazsa yatırdığı primin tamamı sigorta şirketinin aktifinde yer almaktadır. Ayrıca hasarlar yüzünden sigortanın üstlendiği üst sınıra kadar ödemelerden yararlanılırsa bu kez de sigorta şirketi kendi üyesini desteklemiş olmaktadır. Kısaca sigorta şirketi ile üyeleri arasındaki ilişki, dönem sonundaki ödeme sonucuna göre karşılıklı yardımlaşma ve helâlleşme yoluyla tasfiye edilmektedir. Buna göre buradaki problem, prim yatırmak veya yatırılan primin 25-30 ya da 50 katı kadar yararlanma değil, sigorta şirketinin toplanan primleri işletme biçimidir. Sigorta şirketi; toplanan primleri meşru alanlarda kullanır, yatırımlar yapar, elde edeceği gelirlerle hasarları karşılar ve artanı da kendisine gelir olarak alırsa sistemin sakıncasından söz edilemez. Böyle bir kuruluş, havuza prim yatıran araç ve mülk sahipleri için bir yardımlaşma ve birbirine kefil olma (teâvün ve tekâfül) niteliğinde bir kurum olur. Bu bağlamda trafik sigortası başta olmak üzere, malın sigortası gereken durumlarda ticari faaliyetleri meşru olan ve faiz muamelelerine girmediği bilinen sigorta şirketleri tercih edilmelidir.

HZ. ÖMER'İN ESNAF VE TÜCCARIN EĞİTİLMESİYLE İLGİLİ YAYIMLADIĞI GENELGE

- Bir kimse, ticaretiyle ilgili İslami hükümleri öğrenmeden, bizim çarşı ve pazarlarımızda alışveriş yapmasın
- Müslümanlar sarraflık mesleğine el atsın
- Hayvancılık ve kasaplık işine el atılsın (Tirmizî, Vitr, 21)

MALIN SİGORTASI GEREKEN DURUMLARDA, FAİZ MUAMELELERİNE GİRMEDİĞİ BİLİNEN SİGORTA ŞİRKETLERİ TERCİH EDİLMELİDİR

SGK, SOSYAL YARDIMLAŞMA KURUMU OLARAK DA NİTELENDİRİLEBİLİR

Özel sigortalar yanında bir de kamunun desteğinde kurulmuş Sosyal Güvenlik Kurumu vardır. Kurumun kâr amacı gütmemesi ve bütün birikimlerini üyelerinin sağlık, malullük, işsizlik, emeklilik ve ölüm yardımı gibi alanlarda kullandırması yüzünden doğrudan sosyal yardımlaşma kurumu olarak nitelendirilmesi daha uygun olur. Nitekim günümüzde Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağkur'un Sosyal Güvenlik Kurumu adıyla tek çatı altında toplanması da hepsinin ortak bir amaca hizmet ettiğini gösterir.

İşçi, memur ve esnaf üyeler içinde bu kurumlardan kendi hakkı olanın üstünde yararlananlara, diğerleri yardım etmiş sayılır. Bütün yararlanmaya rağmen, vefatından sonra bu kurumlarda hakkı kalanlar da bunu geride kalan sigortalılara bağışlamış olur. Sistemin karşılıklı helalleşme yoluyla yürütülen bir dayanışma kurumu olduğu açıktır. Bu sistemin teknik adı teâvün ve tekâfül (karşılıklı yardımlaşma ve kefilleşme) olabilir. Havuzun emeklilere yapılan ödemeleri karşılayamaması durumunda ise sübvansiyon yoluyla kamu desteği devreye girer ve emeklinin hakları korunmuş olur. Sonuç olarak İslam'ın yukarıda özetlemeye çalıştığımız alanlarla ilgili temel bilgilerinden günümüzün gençliğinin haberdar edilmesi gerekir.

Altınlarınız
Emlak Katılım'da Değerlensin.

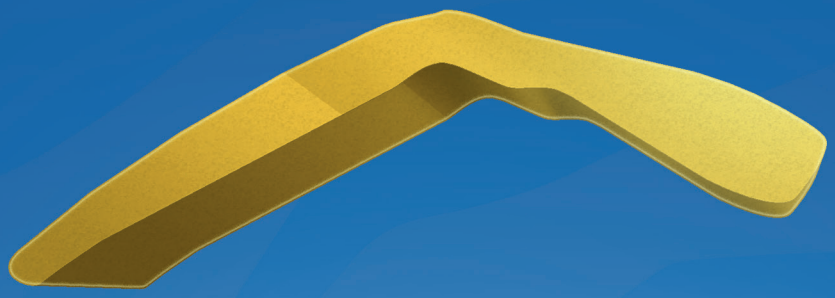

Altın Katılma Hesabı

3 ay vadeli (100 gr) Altın Katılma Hesabına dağıtılan
brüt kâr oranı **%0,97** olarak gerçekleşmiştir.

06/04/2020 tarihinde vadesi dolan
85/15 kâr paylaşım oranlı Altın Katılma Hesapları içindir.

Emlak Katılım Takasbank Altın Transfer Sistemi üyesidir.
Sisteme üye tüm bankalar arasında kolaylıkla
altın gönderip alabilirsiniz.

Emlak Katılım

emlakkatilim.com.tr 0850 222 26 26 /tremlakkatilim /company/tremlakkatilim

Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Hüseyin Esen**

İslam Hukukunda CÜ'ÂLE AKDİ

Cü'âle; bir işi, belli olan veya olmayan bir sürede yapma karşılığında belirlenen ödüldür

Arapçada ci'âle, ci"âle veya cü'âle, bir şeyi yapma karşılığında konulan ödül ve mükâfat anlamına gelir. Bir diğer tanımla cü'âle; bilinen ya da bilinmeyen bir işi, belli olan veya olmayan bir sürede yapma karşılığında belirlenen ödüldür. Sözkonusu ödül, iş tamamlandığında verilir.

CÜ'ÂLE, MEZHEPLERİN ÇOĞUNDA CAİZDİR

Cü'âle akdi, mezheplerin çoğunluğu tarafından caiz görülmüştür. Hz. Yusuf kıssasında, hükümdarın kaybolan su kabını bulup getirene bir deve yükü ödül vadedilmiştir. (Yusuf, 12/72) Sahabeden bir grupla seferde olan Ebu Saîd el-Hudrî ise kendisini akrep sokan bir kabile reisinden Fatiha okuyarak onu iyileştirmesi karşılığında bir koyun sürüsü (30 adet) almış, Hz. Peygamber de bunu onaylamıştır. (Müslim, Selâm, 65) Yine Hz. Peygamber, Huneyn Gazvesi'nde şöyle buyurmuştur: "Kim bir düşman askeri öldürürse, üzerindeki eşyası öldürene aittir". (Buhârî, umus, 18) Ayrıca kaybolan bir şeyin bulunup getirilmesi, kişinin kendisinin yapamadığı, gönüllü yapan çıkmadığı veya icâre (iş akdi) yoluyla yaptırılamayan işler karşılığında bir ödül konulması, akıl delili ile gerekli, güzel ve dinî açıdan caiz görülmüştür.

SÖZÜNÜ YERİNE GETİRMEK, DİNÎ BİR GÖREVDİR

Hanefilere göre genel kural olarak (kıyâs), tek taraflı irade beyanı ve hukuki borç doğurmaz. Ancak söz ve taahhüdünü yerine getirmek, dinî ve ahlaki bir görevdir. Efendisinden kaçan kölenin bulunup getirilmesi haricinde başka konularda ödül verilmesi gerekli değildir. Onlara göre köleyi getirene ödül verilmesi, genel kurala aykırı olarak sabittir.

CÜ'ÂLE AKDİNİN 4 ADET RÜKNÜ:

- Taraflar (câil= ödül vadeden, âmil= işi yapan)
- Ödül vadedenin irade beyanı (sıyga)
- İş (amel)
- Ödül/bedel

Kaybolan malın bulunması gibi konularda ödül gerekliliği ise aynı mahiyette olmadığından, köle meselesine kıyas edilemez. Bulunan bir malı sahibine iade etmek, görev ve güzel davranış olduğundan, mal sahibinin karşılık olarak bulana bir iyilik yapması da güzel bir davranış olur, ancak gereklilik olamaz. Öte yandan işi kim yaparsa ona ödül verileceğinin belirtildiği bir cü'âle akdinde, akdin kendisine yöneltildiği belirli bir kişi mevcut olmadığından, tarafın bulunmaması gerekçesiyle akit batıldır.

CÜ'ÂLE AKDİNİN İCÂRE AKDİNDEN FARKLARI

Cü'âle akdini caiz görenler, onun icâre akdinden farklarını temelde şöyle açıklar: İcâre akdinin bilinen bir iş üzerine yapılması şart iken, cü'âle ise bilinmeyen bir iş karşılığı olabilir. İcâre akdinde işi yapacak tarafın (âmil) belirli olması gerekirken, cü'âlede karşı taraf belirsiz olabilir. İcârede işi tamamlamadan ücret hak edilebilirken, cü'âlede iş bitmeden ödül hak edilemez. İcârede karşı tarafın akdi kabulü şart iken, cü'âlede ise şart değildir. İcârede ücretin bilinmesi gerekliyken, cü'âlede bazen ödül bilinmeyebilir. İcârede işin süresinin belirlenmesi gerekirken, cü'âlede işin süresinin sınırlandırılmaması şarttır. İcâre tarafları bağlayıcı bir akit iken, cü'âle ise bağlayıcı değildir. İcârede işi yapanın akdi feshi ile ücret bütünüyle düşmezken, cü'âlede işi yapanın işi tamamlamadan akdi feshetmesi hâlinde ödülün tamamı düşer. Hanbeliler, icâreden farklı olarak cü'âlede hem süre hem de yapılacak işin birlikte sınırlandırılmasını caiz görmüştür.

HZ. YUSUF KISSASINDA, HÜKÜMDARIN KAYBOLAN SU KABINI BULUP GETİRENE BİR DEVE YÜKÜ ÖDÜL VADEDİLMİŞTİR

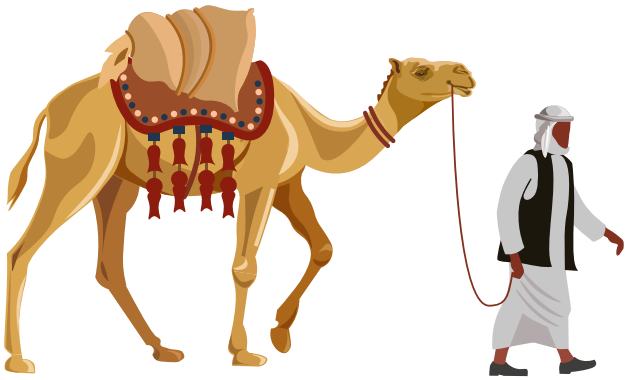

KAYBOLAN HAYVANI BULUP GETİRENE, HAYVANIN 1/3'ÜNÜN VERİLECEĞİ SÖYLENEBİLİR

ÖDÜL VADEDENİN TAM TASARRUF YETKİSİ OLMALIDIR

Cü'âle akdinin; taraflar (câil= ödül vadeden, âmil= işi yapan), ödül vadedenin irade beyanı (sıyga), iş (amel) ve ödül/bedel olmak üzere dört adet rüknü bulunmaktadır. Ödül vadeden taraf, kendi malı üzerinde ihtiyarıyla tam tasarruf yetkisine sahip olmalıdır. Çocuk, akli dengesi yerinde olmayan (mecnun), kısıtlı (mahcur) veya zorlama altındaki (mükreh) kişinin akdi batıldır. Malikiler, mümeyyiz küçüğün ödül vaadini de geçerli saymıştır. Âmilin, ödül vadeden tarafından belirlenmiş bir kişi olması caiz olduğu gibi, işi yapacak herhangi bir kişi şeklinde belirsiz bırakılması da mümkündür. Şafiilere göre belirli âmilin, sözkonusu işi yapabilecek kudrette olması gerekir, aksi takdirde cü'âlenin amacına ulaşılamaz. Belirli olmayan âmilde ise kudret şartı olmaksızın işin yapılması esastır.

İŞ İZNİ, BELİRLİ BİR KİŞİYE VERİLEBİLİR

Ödülü vadeden tarafın "Kayıp olan malımı bulup getirene şu ödül vardır." gibi bir ifadeyle, belirli bir ödül karşılığında işe başlama izninin verilmesine irade beyanı denilmektedir. İş izni, belirli bir kişiye veya genel olarak herkese verilebilir. Âlimlerin çoğunluğuna göre âmil, işe henüz başlamamışsa akit taraflar için bağlayıcı değildir, bozulursa da hiçbir sonuç doğurmaz. Âmil işe başlamışsa, Şafiiler ve Hanbelilere göre akit yine bağlayıcı değildir. Malikiler ise ödül vadeden açısından akdi bağlayıcı saymıştır.

Akdin konusu iş, amacı bakımından iki türlü olabilir:

- Yeni bir sonuç ortaya çıkarmak: Bir işi başarmak, hastayı iyileştirmek, bir şeyin yerini bildirmek, bir şey öğretmek, üretmek veya icat etmek gibi.
- Bir şeyi geri getirmek: Kaybolan eşyayı bulmak veya kaçan hayvanı yakalamak gibi.

ÖDÜL VADEDEN TARAF, KENDİ MALI ÜZERİNDE İHTİYARIYLA TAM TASARRUF YETKİSİNE SAHİP OLMALIDIR

CÜ'ÂLE AKDİNE KONU OLMAYAN İŞLER

Malikilere göre iş tamamlanmadığı takdirde dahi ödül vadedene kısmen bir fayda sağlayacak işler, cü'âle akdine konu olamaz. Örnek olarak arazisinde bir kuyu kazmak veya miktarı yüksek ticari eşyasını satmak konuları verilebilir. Şafiiler ve Hanbelilere göre yapılacak iş basit olmamalı, zor ve külfetli olmalıdır. Yine yapılacak iş, âmilin zaten yapmak zorunda olduğu bir iş olmamalıdır. Hırsızın çaldığı malı iade etmesi ve farz namazı kılmak gibi konular sözkonusu işlere örnek gösterilebilir.

Malikiler ve Şafiiler açısından yapılacak iş için belirli bir süre sınırı konulmamalıdır, aksi takdirde akit sahih olmaz. Süre sınırlaması da cü'âle akdinin amacına aykırı bulunmuştur. Hanbelilere göre ise süre sınırlaması caizdir.

İŞİN, ÖDÜL VADEDENE BİR FAYDASI OLMALI

Âlimlerin çoğunluğuna göre yapılacak işin, ödül vadedene bir faydasının olması şarttır. Onu hiç ilgilendirmeyen veya âmilin faydasına olan işler, cü'âle akdine konu olamaz. Bu kural, hayırseverlerin toplum lehine işler yaptırmasına engel teşkil etmemelidir.

Ödülün cins ve miktarının belirlenmiş olması gerekir. Çünkü ödülün tam olarak bilinmemesi, akdin amacına aykırıdır. Zira insanlar, iyi bilmedikleri bir ödül için yapılması istenen işe rağbet göstermez. Ödülün bilinmesi, gözle görme veya yeterli şekilde tanımlanması ile olur.

AKDİN KONUSU İŞ, AMACI BAKIMINDAN İKİ TÜRLÜ OLABİLİR:

- Yeni bir sonuç ortaya çıkarmak: Bir işi başarmak, hastayı iyileştirmek, bir şeyin yerini bildirmek, bir şey öğretmek, üretmek veya icat etmek gibi.
- Bir şeyi geri getirmek: Kaybolan eşyayı bulmak veya kaçan hayvanı yakalamak gibi.

Şafiilere göre savaşta bir düşman kalesi ve benzeri bir yerin fethedilmesi amacıyla, oradan elde edilecek bir at veya başka bir malın, fatihlere ödül olarak konulması mümkündür. Zira savaş şartlarında askeri teşvik etmek için bu tür ödüllere ihtiyaç duyulur. Hanbeliler açısından ise ödülün bilinmezliği, teslime mani değilse caizdir. Mesela kaybolan hayvanı bulup getirene, hayvanın üçte birinin verileceği söylenebilir. Yine Malikilere göre şu durumlarda ödül belirli sayılır:

- Boş arazime şu kadar sayıda fidan ek. Fidanlar tutarsa, fidanların ve arazinin yüzde şu kadarı senin, kalanı da benim olsun denilebilir.
- Şu alacağımı tahsil edersen, yüzde şu kadarı senin olsun denilebilir.
- Ekinin hasat edilmesi ve meyvenin toplanması hâlinde yüzde şu kadarı senin olsun denilebilir. Ancak bahçedeki meyvenin tamamının toplanması değil de ne kadar toplarsan yüzde şu kadarı senindir demenin caiz olup olmadığı tartışmalıdır.

ÖDÜLÜN HELAL MAL OLMASI ŞARTTIR

Ödülün helal bir mal olması, tesliminin mümkün olması ve ödül vadedenin mülkiyetinde bulunması şarttır. Aksi takdirde cü'âle akdi fasit olur. Malikiler ve Şafiiler açısından henüz iş yapılmadan önce ödülün verilmesinin şart koşulması, akdi fasit kılar. Şayet ödülü vadeden, henüz iş yapılmadan kendiliğinden ödülü verirse, âmilin işi bitirinceye kadar bu ödül üzerinde tasarruf hakkı bulunmaz. Çünkü âmil, ancak işin tamamını bitirdiğinde ödülü hak eder ve mülkiyetine geçirebilir.

İşin tamamlanmasına müteakip cü'âle akdi bağlayıcı hâle gelir ve ödül, vadeden üzerinde bir borç olarak sabit olur. Bundan sonra vadedenin akitten rücu' etmesi veya âmilin işi bırakmasının hiçbir sonucu olmaz.

MAL TESLİM EDİLMEDEN ÖDÜLE HAK KAZANILMAZ

Bir malı bulup getirme şeklindeki cü'âle akdinde, mal teslim edilmeden ödüle hak kazanılmaz. Mal, sahibine teslim edilinceye kadar âmilin elinde emanettir. Buna göre malın elinden kaçması veya telef olması gibi durumlarda, kusuru bulunmadıkça tazmin sorumluluğu yoktur. Âmil, malı bulup getirdiğinde teslim etmek mecburiyetindedir. Ayrıca "Ödülü almadan malı teslim etmem." diyemez. Çünkü işin tamamlanması, teslimi de içermektedir. Ödül vadedenin veya vekilinin bulunamaması sebebiyle malın teslim edilememesi hâlinde ise resmî makama (hâkim) verilmesi, böyle bir makamın bulunmadığı yerlerde de şahit tutulması istenmiştir. Bu işlemlerden biri ile âmil ödüle hak kazanır, bundan sonra malda meydana gelebilecek zarar, ödüle hiçbir şekilde etki etmez. Bir şeyin nerede bulunduğunu öğrenip haber verme şeklindeki cü'âle akdinde, salt haberi vermekle ödüle hak kazanılır.

ÖLÜM HÂLİNDE, CÜ'ÂLE AKDİ FESH OLUR

Şafiilere göre ödül vadedenin veya belirli olan âmilin ölmesi hâlinde, cü'âle akdi kendiliğinden fesh olur. Malikilere göre ise âmilin henüz işe başlamadan ölmesi ile akit fesh olmakla birlikte, işe başlandıktan sonra birinin ölmesi hâlinde de akit, ölenin varisleri için bağlayıcı olur.

Âlimlerin farklı içtihatlarının İslam'ın değişmez hükümleri olmadığı hatırda tutularak cü'âle akdinin, hayırlı işlerin yapılmasını teşvik edeceği ve akdin kuruluşunda ayrıntıların belirtilmesinin, doğabilecek ihtilafları en aza indireceği açıktır.

ÂLİMLERİN ÇOĞUNLUĞUNA GÖRE ÂMİL, İŞE HENÜZ BAŞLAMAMIŞSA AKİT TARAFLAR İÇİN BAĞLAYICI DEĞİLDİR

Marmara Üniversitesi Öğr. Üyesi **Prof. Dr. Tahsin Özcan**

Faizsiz Finans Sisteminin Öncüsü

Osmanlı Para Vakıfları

Para vakıflarının fonksiyonları dikkate alındığında, bunların günümüzde yaygın bir şekilde tartışılan faizsiz finans sisteminin öncüsü olduğu söylenebilir

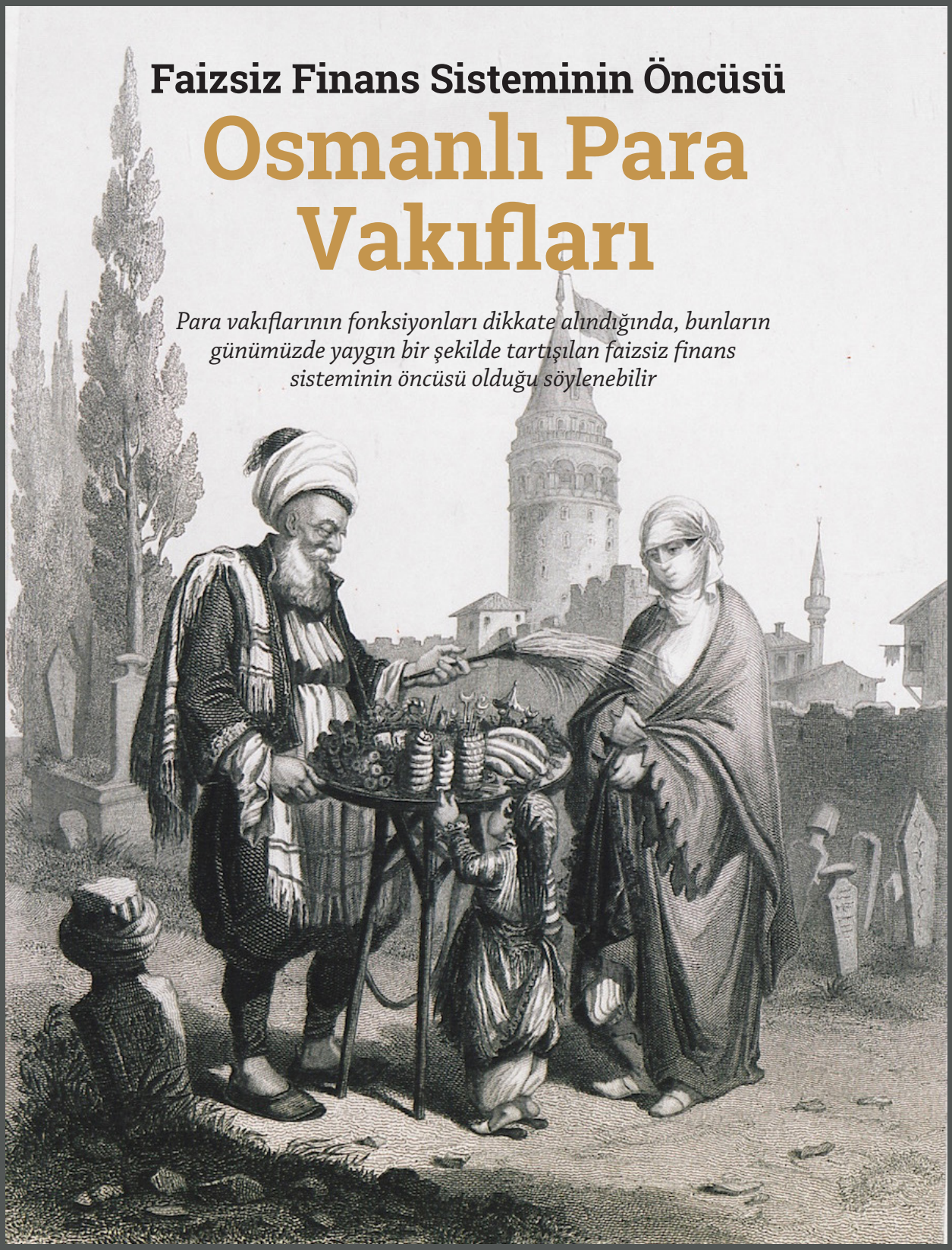

PARA VAKIFLARI (NUKÛD-I MEVKÛFE), KURULUŞ SERMAYESİNİN BİR KISMI VEYA TAMAMI NAKİT PARADAN OLUŞAN VAKIFLARDIR

Medeniyetimizin temel kurumlarından biri olan vakıflar, İslam toplumlarının sosyal ve ekonomik hayatında asırlar boyunca merkezi bir rol üstlenmişlerdir. Vakıf kurumunun en belirgin özelliği kişisel tasarruf ve servetler ile ekonomik faaliyetler neticesinde ortaya çıkan rantları, sosyal ve ekonomik hayatta ihtiyaç duyulan alanlarda hizmete dönüştüren bir mekanizma oluşturmasıdır. Vakıfların oluşturduğu finansal sistem ile kültür, eğitim, sağlık, altyapı, bayındırlık, dinî ve sosyal hizmetler ile sosyal güvenlik ve hayır işleri gibi alanlarda kurumsal altyapının tesisi-işletilmesi için gereken kaynak ve mali destek sağlanmıştır.

İslami geleneğin son önemli temsilcisi olan Osmanlılar, kendilerinden önceki İslam toplumlarında geliştirilen vakıf anlayışını tevarüs etmekle kalmamış, geliştirmiş ve yaygınlaştırmışlardır. Vakfa konu olan malları ise geleneksel olarak arazi, bina, dükkân, ev, çarşı, han ve hamam gibi emlak oluşturmaktaydı. Belli bir amaca yönelik olarak kurulan vakıflar, kendilerine tahsis edilen ve akarât olarak adlandırılan bu mallardan elde ettikleri kira gibi gelirleri kuruluş amacına yönelik faaliyetlerin finansmanı için kullanmaktaydı. Osmanlılar vakıf kurumunu geleneksel formların yanında farklı alanlarda da geliştirmiş, icâreteyn, gedik, tahsisat vakıfları ve aile vakıfları gibi uygulamaları yaygınlaştırmış; ayrıca vakfa konu olan malları çeşitlendirerek vakıf sisteminin daha da genişlemesini sağlamışlardır. Bu açıdan Osmanlı öncesinde örneğine rastlanmayan para vakıfları, Osmanlıların vakıf sistemine getirdiği bir yenilik ve İslam medeniyetine bir katkı olarak değerlendirilmektedir.

Para vakıfları (nukûd-ı mevkûfe), kuruluş sermayesinin bir kısmı veya tamamı nakit paradan oluşan vakıflardır. Para vakıflarında uygulanan sistem, gayrimenkul vakıfları ile hemen hemen aynıdır. Vakfa konu olan ana sermaye (asl-ı mal) çeşitli şekillerde işletilerek gelir elde edilmiş, ana sermaye muhafaza edilirken elde edilen gelirler vakfın kuruluş amacı istikametinde hizmetlerin finansmanı için harcanmıştır. Bu usulle bir yandan vakıf sistemine önemli miktarlarda kaynak transferi sağlanırken diğer taraftan ihtiyaç sahipleri için meşru bir kredi imkânı oluşturulmuştur.

Vakıf hukukunda menkul malların vakıf olup olamayacağı konusu gibi, bir değer ölçüsü ve mübadele aracı olarak paranın vakfedilmesinde de tartışmalar yaşanmıştır. Özellikle 16'ncı yüzyılın ortalarında gündeme gelen bu tartışmalar sırasında Rumeli Kazaskeri Çivizade Muhyiddin Mehmed Efendi'nin etkisiyle para vakıfları bir süre yasaklanmıştır. Ancak dönemin güçlü şeyhülislamları İbn Kemâl ile Ebüssuûd Efendi'nin para vakıflarını destekleyen görüşleri belirleyici olmuş; önde gelen âlimlerden oluşturulan bir komisyon konuyu inceleyerek para vakıflarının meşruiyetini sonuca ulaştırmıştır. Ebüssuûd Efendi tarafından formüle edildiği şekliyle para vakıfları, vakıf sistemi içinde yerini alarak yaygın bir şekilde uygulanır hâle gelmiştir. Neticede, para vakıfları Osmanlı ulemâsının çoğunluğu tarafından benimsenmiş ve uygulamada Birgivi Mehmed Efendi'nin muhalefetine rağmen Ebüssuûd Efendi'nin fetva ve görüşleri istikametinde düzenlemeler yapılmıştır. Para vakıflarının ilk olarak ne zaman ortaya çıktığı bilinmemekle birlikte Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'a et temin eden kasapların zararlarının sübvansiyonu için bir fon şeklinde oluşturulan kasap akçesi, bu uygulamanın

PARA VAKIFLARININ SAYILARI, 16. YÜZYILIN BAŞLARINDAN İTİBAREN ARTMIŞTIR

bilinen ilk örneklerinden biridir. 16. yüzyılın başlarından itibaren vakıf sistemindeki genişlemeyle birlikte para vakıflarının da sayılarının arttığı ve yaygınlık kazandığı anlaşılmaktadır. Özellikle Anadolu ile Balkanlar'da yaygınlık kazanan para vakıfları, Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Para vakıflarıyla birlikte, gayrimenkul varlıkların yanında menkul değerlerin de vakfa dönüştürülmesinin yolu açılmış, vakıf sistemine dâhil olan fonlarda önemli artışlar kaydedilerek nispeten küçük sayılabilecek birikimler de sisteme kazandırılmıştır. Diğer taraftan, vakfedilen paraların işletilmesiyle de kredi piyasasına arz edilen nakit miktarında önemli artışlar gerçekleşmiş ve yasa dışı tefeciliğe karşı yasal bir alternatif oluşturulmuştur. Muamele oranlarına getirilen düzenlemelerle de kredi piyasalarında nispeten istikrarlı bir işleyişin gerçekleştirilmesi yönünde katkı sağlanmıştır.
Para vakıfları vasıtasıyla bir yandan şahısların borçlanma ihtiyacı karşılanırken diğer taraftan vakfa gelir temin edilmiştir. Bu uygulama kanun dışı faizciliğe ve tefeciliğe karşı alternatif bir kredi ve finansman yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Uygulamada da para vakıflarının daha çok muamele-i şer'iyye denilen usulle işletildiği görülmektedir. Bunun yanında, günümüzde sat-kirala şeklinde ifade edilen bey' bât, bey' bi'l-vefâ ve bey' bi'l-istiğlâl gibi işlemlerin de uygulandığı görülmektedir. Ayrıca, teorik tartışmalarda mudarabe (kâr-zarar ortaklığı) usulünün de gündeme geldiği, ancak bu usulün uygulamada tercih edilmediği anlaşılmaktadır.
Osmanlı toplumunda vakıf kurumu, daha çok sosyal amaçlı yatırımların yapılması ve hizmetlerin yürütülmesi için gerekli finansmanın temininde önemli bir rol icra etmiştir. Bunun yanında birer gayrimenkul yatırımcısı olarak faaliyet gösteren vakıfların şehirlerin altyapı ihtiyaçları, ticari ve sınai üretim için gerekli sabit sermaye yatırımları, konut ihtiyacının karşılanması gibi alanlarda önemli yatırımlar gerçekleştirdiklerini söyleyebiliriz. Para vakıfları, bu sistemin bir parçası olarak vakıf sisteminin işleyişine katkıda bulunduğu gibi kendine has bazı fonksiyonlar da icra etmiştir.
Para vakıflarının temel fonksiyonlarından biri şahısların nakit ve kredi ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Para vakıfları vasıtasıyla kredi işlemleri kurumsallaşmış, kredi arzının artması ve kişilerin kredi ihtiyaçlarının karşılanması için meşru bir kurumsal altyapı oluşturulmuştur. Osmanlı döneminde ribahor denilen tefeciler tarafından uygulanan yüzde 40, yüzde 50 gibi yüksek faiz oranlarına karşılık para vakıflarının yaptığı işlemlerde muamele oranları yüzde 10 ile yüzde 20 arasında değişmektedir.

PARA VAKIFLARI, HAYIR YAPMAK İSTEYEN ANCAK YETERLİ MALİ GÜCÜ OLMAYAN VEYA UYGUN GAYRİMENKUL BULAMAYAN KİŞİLERİN HAYIR YAPMALARINA İMKÂN TANIMIŞTIR

Para vakıflarının ikinci fonksiyonu hayır yapmak isteyen ancak yeterli mali gücü olmayan veya uygun gayrimenkul bulamayan kişilerin de hayır yapmalarına imkân tanımasıdır. Küçük birikimlerin dâhil olmasıyla vakıf sisteminin daha da genişlediğini söyleyebiliriz. Para vakıfları zamanla geliştirilerek avarız vakıfları, esnaf sandıkları, orta sandıkları gibi örneklerde görüldüğü gibi aynı yaşam ve faaliyet alanına sahip olan ve benzer risklere maruz kalan gruplar için birer dayanışma ve sosyal güvenlik müessesesi olarak da hizmet vermişlerdir. Bu çerçevede para vakıflarının, sosyal güvenlik ve işsizlik sigortası gibi fonksiyonlarından da bahsedilebilir. Para vakıfları örneğinden ilham alınarak oluşturulan eytam ve memleket sandıkları da benzer fonksiyonlar icra etmiştir. Para vakıflarının Osmanlı döneminde icra ettiği fonksiyonlar dikkate alındığında bunların günümüzde yaygın bir şekilde tartışılan faizsiz finans sisteminin öncüsü olduğunu söyleyebiliriz.

(Bu makale daha önce "İslamî Finansın Öncüleri: Osmanlı Para Vakıfları" başlığıyla İbn Haldun Üniversitesi'nin Açık Medeniyet adlı aylık gazetesinde (Yıl:3, Sayı:21, Ocak 2020, s.9) yayımlanmıştır.)

Biz, paylaşmayı bilen
Türkiye'nin
Kuveyt Türk'üyüz

Bizi birbirimize sapasağlam bağlayan

Değerlerimizle Büyüyoruz

Sosyal sorumluluk faaliyetlerimiz ile milli değerlerimize, geçmiş ve geleceğimize sahip çıkıyor; insani yardım kampanyalarına, şehit ve gazi ailelerine, gelecek nesillere ve sanata destek veriyoruz.

KUVEYTTÜRK
SAĞLAM BANKACILIK

Değerlerimizle Büyüyoruz

Cem Eker

Orta Asya'da Tarihî Bir Miras:

Semerkant

Tarihî İpek Yolu güzergâhında bulunması hasebiyle önemli bir konumda yer alan Semerkant, bilim ve sanata yıllarca ev sahipliği yaptı

Gur Emir Türbesi

Günümüzde Özbekistan sınırları içerisinde yer alan ve ülkenin en eski şehirlerinden biri olan Semerkant, yapılan arkeolojik kazılardan çıkan sonuçlara göre yaklaşık 2 bin 700 yıllık bir geçmişe sahip. Böylesine köklü bir mazisi olan bu kadim kent, doğal olarak farklı dönemlerde birçok devletin egemenliği altında varlığını devam ettirdi. Tarihî İpek Yolu üzerindeki Çin-Akdeniz hattı gibi kritik bir noktada yer alması ise Semerkant'ın önemini sürekli taze tuttu. Kentin bu stratejik konumu; Persler, Yunanlar, Çinliler, Araplar, Moğollar ve Türkler gibi milletlerin de dikkatini çekti ve böylece Semerkant, birçok medeniyete ev sahipliği yaptı. Öyle ki Büyük Timur İmparatorluğu'nun kurucusu Emir Timur, Semerkant'ı ele geçirdiğinde şehri başkent ilan ederek kente ne kadar değer verdiğini tüm dünyaya gösterdi. Timur, şehrin yeniden inşa edilmesi ve bir cazibe merkezi olması için dünyanın dört bir yanından bilim insanları, mimarlar ve sanatkârlar getirerek kenti yepyeni bir görünüme kavuşturdu. Timur'un torunu olan ünlü matematikçi Mirza Uluğ Bey ise Semerkant'ı dünyanın bilim merkezi konumuna taşıdı.

"TÜRKLERİN ATA YURDU"

"Türklerin ata yurdu" olarak da nitelendirilen Semerkant şehrinin ismi, Yunan kaynaklarında "Maranka" olarak geçerken Soğdça dilinde ise taş/kaya kent anlamına geliyor. Kent, yüzyıllardır süregelen tarihî dokusu sayesinde ziyaretçilerine masal tadında bir deneyim sunuyor. Bir açık hava müzesi olan bu şehir, insanlığa birçok değerli miras bıraktığından mütevellit UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Kültürel Miras Listesi'ne dâhil edildi. 4. yüzyılda şehre bir ziyaret gerçekleştiren ünlü gezgin İbn Battuta'nın, Semerkant'ı dünyanın en güzel kentlerinden biri olarak nitelendirdiği de rivayet edilenler arasında.

KENTİN KALBİ REGİSTAN MEYDANI

Kentin kalbi olarak adlandırılan ve Farsçada "kumlu yer" anlamına gelen Registan Meydanı, Semerkant'a gelen ziyaretçilerin uğradığı ilk lokasyon olarak dikkat çekiyor. Meydanın çevresinde Uluğ Bey Medresesi'nin ön plana çıktığı üç adet medrese konuşlanıyor. Diğer medreseler ise Yaldızlı Medrese ve Kaplanlı Medrese olarak sıralanıyor. Görülmeye değer ihtişamlı duvar süslemelerine sahip olan medreselerin kapılarında elle yazılmış ayet ve sureler bulunuyor.

MAVİ KUBBESİYLE DİKKAT ÇEKEN GUR EMİR TÜRBESİ

Gur Emir Türbesi, ilk etapta Timur'un torunu Muhammed

SEMERKANT, İNSANLIĞA BİRÇOK DEĞERLİ MİRAS BIRAKTIĞINDAN MÜTEVELLİT UNESCO KÜLTÜREL MİRAS LİSTESİ'NE DÂHİL EDİLDİ

BATILI SANATÇILARA İLHAM OLDU

Semerkant'ın önemli bir şehir olması Batılı sanatçıları da etkiledi. Ünlü şair ve yazar Edgar Allan Poe, Semerkant hakkında şöyle yazdı: "…Ve şimdi bakışlarını Semerkant üzerinde gezdir! O yeryüzünün kraliçesi değil mi? Tüm kentlerin kaderini ellerinde tutmuyor mu?"

Sultan Mirza için inşa edildi. Sonrasında bu türbeye Timur da gömülünce, türbenin adı Gur Emir Türbesi olarak kaldı. Semerkant'ta mutlaka görülmesi gereken yerler arasında olan türbede, Timur ve torununun yanı sıra Timur'un oğulları ve hocasının kabirleriyle birlikte medrese ve cami de yer alıyor. Türbedeki işlenmiş tuğlalar ve mozaik çalışmalar ise dikkat çekecek cinsten.

TİMUR DÖNEMİNİN İHTİŞAMLI YAPISI BİBİ HANIM CAMİİ

Semerkant'ın Timur döneminde yeniden yapılandırıldığı konusuna yazımızın başında değinmiştik. Orta Asya'nın en önemli mimari yapıları arasında bulunan Bibi Hanım Camii de bu yeniden yapılanma sürecinin eserlerinden biri olarak ön plana çıkıyor. Adını Timur'un karısından alan ve 1399-1405 yılları arasında yapımı tamamlanan camide büyük kemerli bir giriş yer alıyor. Daha içeride ise mermer bir ikinci kapı bulunuyor. Bahse konu caminin devasa avlusu da görenleri âdeta büyülüyor.

ASTRONOMİNİN MERKEZİ SEMERKANT RASATHANESİ

Semerkant'ın bilim merkezi olması, kentte bir rasathane kurulmasını da beraberinde getirdi. Timur'un torunu Uluğ Bey tarafından inşa ettirilen Semerkant Rasathanesi, o dönemde fen bilimlerinde, özellikle astronomi ve matematik alanlarında gelinen seviyeyi gözler önüne seriyor. Sözkonusu alanlardaki merakıyla bilinen Uluğ Bey, buradaki rasathanede ayın ve yıldızların hareketlerini gözlemleyerek önemli çalışmalara imza attı. Uluğ Bey'in yanı sıra dönemin en önemli astronomları olan Bursalı Kadızade Rumi, Gıyaseddin Cemşid ve Ali Kuşçu'yu da Semerkant Rasathanesi'nde çalışmalar yapan bilim insanları arasında sayabiliriz.

Farsçada "kumlu yer" anlamına gelen Registan Meydanı, Semerkant'a gelen ziyaretçilerin uğradığı ilk lokasyon

ÖZBEKİSTAN SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALAN SEMERKANT, YAKLAŞIK 2700 YILLIK BİR GEÇMİŞE SAHİP

ŞAH-İ ZİNDE MEZARLIĞI'NIN MANEVİ DEĞERİ BÜYÜK

Şehre varıldığında görülmesi gereken bir diğer yapı da Şah-i Zinde Mezarlığı. Mezarlıkta, Emevilerin Horasan Valisi Said bin Osman'ın Semerkant'a yaptığı seferdeki kuşatma sırasında şehit düşen Hz. Muhammed'in (S.A.V.) amcası Abbas bin Adbülmuttalip'in oğlu Kusam'ın da mezarının olduğu rivayetler arasında. İslamiyet'te şehit olanların ölmediğini belirten ayetlerden de yola çıkıldığı üzere, Kusam bin Abbas'a "Şah-i Zinde" yani yaşayan şah denildiği ve mezarlığının isminin de buradan geldiği söyleniyor.

SEMERKANT EKMEĞİ GEÇMİŞİN İZLERİNİ TAŞIYOR

Semerkant, fırınları ve ekmekleriyle de meşhur bir şehir. Ekmekler yüzyıllardır aynı şekilde yapıldığı için lezzetinden bir şey eksilmiyor. Renkli veya baskılı üretilen ekmeklerin bir aydan daha uzun süre saklanabildiği söyleniyor.

Serdar Ergün

Engelsiz Bir Hayat İçin El Ele

Türkiye'de faaliyet gösteren katılım bankaları, engellilerin yaşamını kolaylaştırmayı amaçlayan çalışmalarına aralıksız olarak devam etmektedir

Engelli bireylerin hayatını her anlamda engelsiz olarak sürdürebilmeleri için toplumun diğer paydaşlarına çok ciddi görevler düşmektedir. Çünkü onlar da tıpkı diğer insanlar gibi her daim hayatın içerisinde bulunmalı, ihtiyaçlarını ve isteklerini kolaylıkla gerçekleştirmelidir. Bu noktada sadece belirli toplumlara değil, her dünya vatandaşına önemli sorumluluklar düşmektedir. Sözün özü, ötekisi olmayan bir dünya için tüm insanlık kollarını sıvamalıdır. Zira herkes doğuştan bir engelli adayıdır ve kimse hayatını zorluklar içerisinde idame ettirmek istemez. Üstelik günümüzde bu yardımları gerçekleştirmek, teknolojinin verdiği nimetler sayesinde eskiye nazaran çok daha kolay hâle gelmiştir. Bu kolaylıkları engelli vatandaşlarımız için bir fırsata dönüştürmek ise insan olmanın bizlere yüklediği en önemli sorumluluklardan biridir. Zira engelli bireylerin de tıpkı bizler gibi istediği vakit dışarı çıkmaya, alışveriş ve bankacılık dâhil olmak üzere her işlemini özgürce gerçekleştirmeye hakkı vardır. Konuya daha dar bir ölçekten bakmak gerekirse Türkiye Cumhuriyeti, engellilerin yaşamını kolaylaştırma noktasında bankalara da belirli standartlar getirmiştir. Türkiye'nin engelli dostu uygulamalarına örnek vermek gerekirse 5378 sayılı "Engelliler Hakkındaki Kanun" ve "Bankacılık Hizmetlerinin Erişilebilirliğine Dair Yönetmelik" gösterilebilir. Tam da bu noktadan hareketle Türkiye'de faaliyet gösteren diğer pek çok işletme gibi katılım bankaları da engellilerin yaşamını kolaylaştırmayı amaçlayan çalışmalarına aralıksız olarak devam etmektedir.

TÜRKİYE'DEKİ ENGELLİ VATANDAŞLARIN TÜM HAKLARI, DEVLETİN KORUMASI ALTINDADIR

YÜRÜME BANTLARI

Engelli kişilere hayat kolaylığı sağlayan/sağlayacak en kolay projelerden biri zeminlere uygulanan kabartmalı yürüme bantlarıdır. Özellikle görme engelli bireylere fayda sağlayan bu zemin bantları, sokaklarda ve insan girişi/çıkışı olan birçok kurumda sıklıkla bulunmaktadır. Bu bantlar sayesinde görme engelli dostlarımız, başkasının yardımına ihtiyaç duymadan çeşitli ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. Yine belirttiğimiz gibi katılım bankaları da insana verdiği değerin bir sonucu olarak bu tür çalışmalara yoğunlaşmaktadır. Dolayısıyla pek çok katılım bankası şubesinde, bahsi geçen uygulamalara rastlamak mümkündür. Bankaların dışından itibaren uygulanan yürüme bantları, bireyin güvenle ATM'ye ve gişeye ulaşmasına da yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

ENGELSİZ ATM'LER

Yazımızın başında belirttiğimiz gibi teknoloji, engellilerin hayatını kolaylaştırma konusunda önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu fırsatları kullanmak ve engelliler için avantaja dönüştürmek de bizlerin sorumluluğundadır. Sözkonusu alandaki kıymetli bir örnek, katılım bankalarının da üzerinde durduğu ve önem verdiği ATM teknolojileridir. Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin (TKBB) resmî internet sitesinden derlenen bilgilere göre ülkemizdeki katılım bankalarının, toplam 58 adet "engelsiz ATM"si bulunmaktadır. Bu sayı, günden güne de artış göstermektedir. Engellilere özel olarak üretilen bu sistemler, içerisinde barındırdığı özellikler sayesinde hayli ilgi çekicidir. Örneğin bu cihazlara kulaklık takılmasının ardından, bankacılık işlemleri sesli olarak gerçekleştirilebilmektedir. Öte yandan günümüzde diğer birçok ATM'de de görme engellilere yönelik kabartmalı zemin uygulaması bulunmaktadır.

BRAİLLE ALFABESİ BİLGİLENDİRME PANOLARI

Görme engellilerin bankacılık işlemlerini kolaylaştırmak için yaygın olarak kullanılan bir diğer çalışma ise "Braille alfabesi"nden oluşan bilgilendirme panolarıdır. Nitekim Türkiye'de faaliyet gösteren konvansiyonel bankaların yanı sıra katılım bankaları da şubelerinde bu çalışmaları uygulamaktadır. Bahsi geçen panolar sayesinde görme engelli bireyler, şubelerin içerisindeki tüm yazıları zorlanmadan okuyabilmektedir.

ENGELSİZ MERDİVEN VE TÜMSEKLER

Katılım bankalarının girişlerinde bulunan ve bedensel engellilere kolaylık sağlamayı amaçlayan diğer bir çalışma ise merdiven ve tümseklerdeki düzenlemelerdir. Bu düzenlemeler sayesinde engelli bireyler, bankacılık işlemlerini gerçekleştirmek için kurumlara kolayca ulaşabilmektedir. Öte yandan engellilerin hayatını kolaylaştırmaya yönelik çalışmalar noktasında Türkiye, özellikle son yıllarda önemli adımlar atmıştır. Ülkemizdeki sivil toplum kuruluşlarının, vatandaşların ve yetkililerin desteğiyle gerçekleştirilen bu çalışmalar, eşit bir toplum hedefimizin de en somut göstergelerindendir. Nitekim belediyeler sokak ve caddelerdeki kaldırımları engellilere uygun biçimde düzenlemese, yine kaldırımlara görme engelliler için bant uygulaması gerçekleştirmese bankaların bu noktadaki çalışmaları bir başına çok bir anlam ifade etmeyecektir. Yani özetle bugün Türkiye'deki engelli vatandaşların tüm hakları devletin koruması altındadır.

Aynı zamanda bu bireyler, ortak sinerjiyle yürütülen çalışmalar sayesinde daha kolay bir yaşam sürmektedir. Ancak bu elbette yeterli değildir ve gelişime muhtaçtır. Türkiye'de bulunan diğer pek çok kurum gibi katılım bankaları da bu gelişimin ana aktörü olmayı hedeflemekte, çalışmalarını ise bu hedefe paralel biçimde sürdürmektedir.

KATILIM BANKALARININ ENGELSİZ ATM SAYILARI

- Albaraka Türk: 6
- Emlak Katılım: 1
- Kuveyt Türk: 14
- Türkiye Finans: 30
- Vakıf Katılım: 5
- Ziraat Katılım: 2

TÜRKİYE'DEKİ KATILIM BANKALARININ, TOPLAM

58 ADET

"ENGELSİZ ATM"Sİ BULUNMAKTADIR

Sukuk

Kira Serfikası. Yatırım Sertifikası.

İslam hukukuna uygun bir ticari işleme katılma imkânı sunan ve bu ticari işlemden kaynaklanan gelirde pay sahibi olmayı sağlayan sertifikalardır.

Bugün dünyanın en riskli işini yapıyorsanız,

bunu sadece işiniz olduğu için yapmıyorsunuzdur.

SAĞLIK ÇALIŞANLARIMIZI Destekliyoruz

SAĞLIK ÇALIŞANLARI DESTEK PLANI

6 AY KÂR PAYSIZ MEVCUT FİNANSMAN ERTELEME

ÜCRETSİZ EVE TESLİM MARKET SİPARİŞİ

ÜCRETSİZ YAŞAM KORUMA SİGORTASI

#SizlereBorçluyuz

#hayatakatılım
0850 222 22 44
turkiyefinans.com.tr
/turkiyefinans

Türkiye Finans
Hayata katılım bankası

Sağlık Çalışanları Destek Planı kapsamında sunulan ürün ve hizmetlerden Türkiye Finans müşterisi olan ve yeni Türkiye Finans müşterisi olacak doktor, hemşire ve sağlık personeli/çalışanları yararlanabilir. Banka, finansman başvurularını serbestçe değerlendirme ve sunulan hizmet şartlarında değişiklik yapma hakkına sahiptir. Sunulan ürün ve hizmetler ve yararlanma koşullarıyla ilgili detaylı bilgi almak için turkiyefinans.com.tr'yi ziyaret edebilirsiniz.

Bu topraklarda küçük iyilikler karşılıksız yapılır

İşte bu yüzden **Mobil Şube ve İnternet Şube'den** yapılan **EFT, havale gibi birçok bankacılık işlemi** ile 20 bini aşkın kamu bankası ve **PTT ATM**'lerinden yapılan pek çok işlem **BİZDE ÜCRETSİZ.**

ŞART YOK KOŞUL YOK

Üstelik Mobil Şube ve İnternet Şube'den **17.20**'ye kadar EFT yapabilirsiniz.

VAKIF KATILIM
Ortak geçmiş, ortak gelecek.

0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr